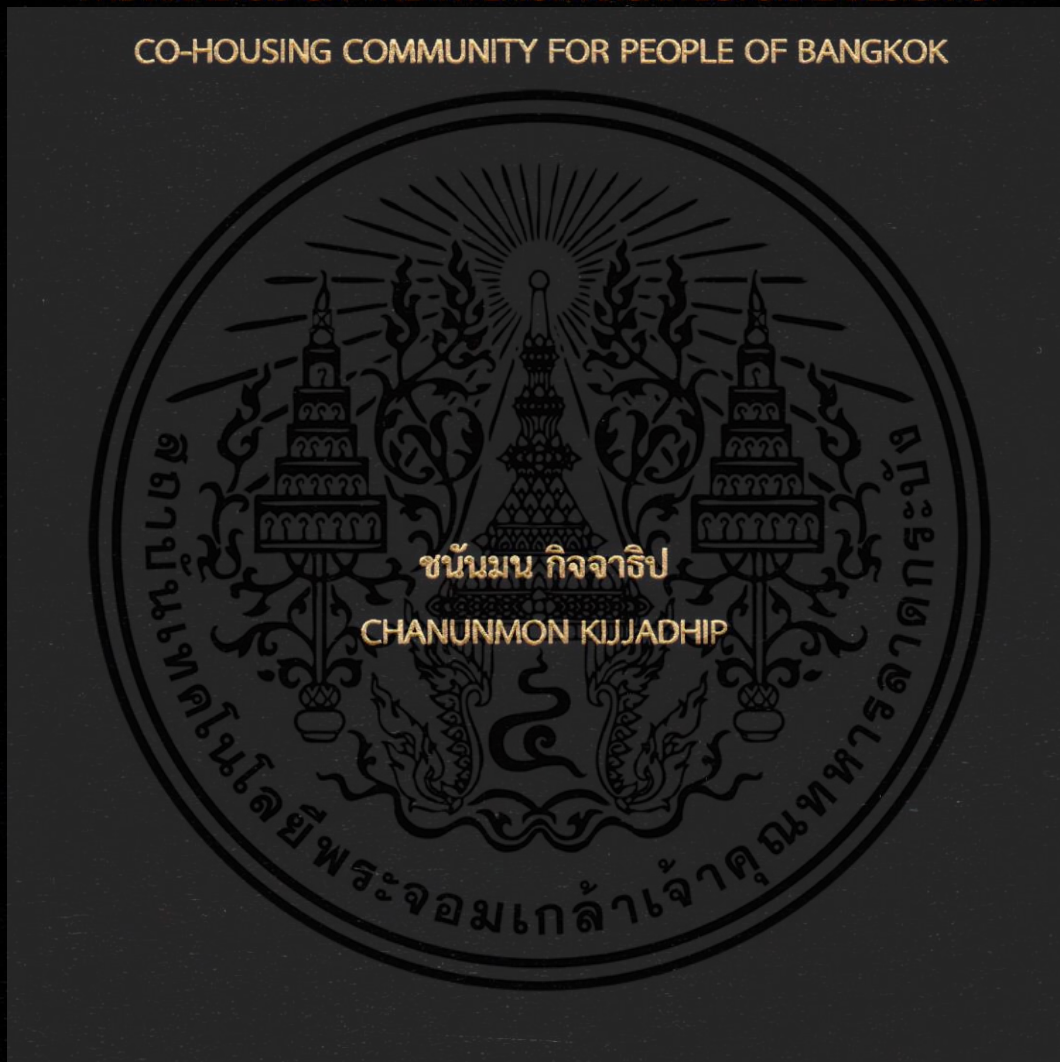


การวิเคราะห์การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในบ้านแบบร่วมอยู่อาศัย
เพื่อคนกรุงเทพมหานคร

THE ANALYSIS ON THE INTERIOR ARCHITECTURAL DESIGN OF
CO-HOUSING COMMUNITY FOR PEOPLE OF BANGKOK



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2560

KMITL-2017-AR-M-003-032

การวิเคราะห์การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในบ้านแบบร่วมอยู่อาศัย
เพื่อคนกรุงเทพมหานคร

THE ANALYSIS ON THE INTERIOR ARCHITECTURAL DESIGN OF
CO-HOUSING COMMUNITY FOR PEOPLE OF BANGKOK



ชานันมน กิจจาธิป
CHANUNMON KIJJADHIP

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2560

KMITL-2017-AR-M-003-032

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**THE ANALYSIS ON THE INTERIOR ARCHITECTURAL DESIGN OF
CO-HOUSING COMMUNITY FOR PEOPLE OF BANGKOK**

The seal of King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang is a circular emblem. It features a central sunburst with rays emanating from a central point. Below the sunburst are three tiered, ornate structures resembling traditional Thai stupas or shrines, each supported by a decorative base. The entire emblem is surrounded by a circular border containing Thai text. The text at the top reads 'มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง' and the text at the bottom reads 'คทล'.

CHANUNMON KIJJADHIP

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE PROGRAM IN INTERIOR ARCHITECTURE
FACULTY OF ARCHITECTURE
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2017

KMITL KMITL-2017-AR-M-003-032

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



COPYRIGHT 2017

FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในบ้านแบบร่วมอยู่อาศัยเพื่อคนกรุงเทพมหานคร
THE ANALYSIS ON THE INTERIOR ARCHITECTURAL DESIGN OF CO-HOUSING
COMMUNITY FOR PEOPLE OF BANGKOK

นักศึกษา

นางสาวชนันนมน กิจจาธิป

รหัสประจำตัว

55620212

ปริญญา

สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

สถาปัตยกรรมภายใน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์จันทน์ เพชรานนท์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

-

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ลายมือชื่อ

รองศาสตราจารย์จันทน์

เพชรานนท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณินทร์

รักวงษ์วาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทธิรงค์

จุฑาพฤตนิกร

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ 26 กรกฎาคม 2560

สถานที่สอบ ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเชฐ โสวิทยสกุล)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

วันที่ 31 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2560

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิเคราะห์การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในบ้านแบบร่วมอยู่อาศัย เพื่อคนกรุงเทพมหานคร
ชื่อนักศึกษา	นางสาวชนันมณ กิจจาธิป
รหัสประจำตัว	55620212
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2560
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์จันทน์ เพชรานนท์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การออกแบบบ้านร่วมอยู่อาศัย (CoHousing) เพื่อคนกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นลักษณะของที่อยู่อาศัยแบบอยู่ร่วมกัน โดยศึกษาโครงการที่มีอยู่ในประเทศไทย จำนวน 3 โครงการ ได้แก่ 1. โครงการบ้านเดียวกัน@ลาดพร้าว 29, 2. โครงการบ้านเดียวกัน2, 3. โครงการเท็นเฮ้าส์ เป็นต้น ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโครงการ พฤติกรรม กิจกรรม ความต้องการ พื้นที่ใช้สอย ปัญหา ของผู้อาศัยภายในโครงการ

การวิจัยนี้ได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสำรวจ สังเกต รูปแบบลักษณะกิจกรรมการใช้สอยพื้นที่ภายในส่วนตัวและพื้นที่ส่วนกลาง การใช้งานพื้นที่ร่วมกัน และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ออกแบบจำนวน 1 ท่าน และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ บ้านเดียวกันลาดพร้าว@29 จำนวน 3 ครอบครัว, บ้านเดียวกัน2 จำนวน 2 ครอบครัว, เท็นเฮ้าส์ จำนวน 2 ครอบครัว ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปถึง แนวความคิด พฤติกรรม ความต้องการ ทั้งด้านการอยู่ร่วมกันและการออกแบบกายภาพ ลักษณะกิจกรรมและประโยชน์ใช้สอย ปัญหาในปัจจุบันของผู้อยู่อาศัย เพื่อแนวทางในการเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)

จากผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มคนส่วนใหญ่ในเมืองมีความต้องการรูปแบบภายนอกที่มีบริเวณที่จอดรถ มีสภาพแวดล้อมโดยรอบที่ดีและปลอดภัย และสะดวกต่อการเดินทาง ในขณะที่สภาพแวดล้อมภายในบ้านต้องมีพื้นที่ใช้สอยบริเวณส่วนรวมขนาดใหญ่กว่าพื้นที่ส่วนตัวโดยเรียงจากมีความต้องการพื้นที่พักผ่อน พื้นที่รับประทานอาหารและห้องนอนตามลำดับมีความสนใจการร่วมกันลดค่าใช้จ่ายและมีชุมชนเล็กๆ ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกันซึ่ง ผลสรุปการวิจัยนี้เพื่อวิเคราะห์การออกแบบร่วมอยู่อาศัยชุมชนร่วมอยู่อาศัย ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร

Thesis	The Analysis on the Interior Architectural Design of Co-Housing Community for People of Bangkok
Student	Miss Chanunmon Kijjadhup
Student ID	55620212
Degree	Master of Architecture
Program	Interior Architecture
Year	2017
Thesis Advisor	Associate Professor Jantane Bejrananda

ABSTRACT

The objective of this research is to analyse the interior design of the co-housing community for Bangkok people. The case studies used as references in this research are including 'Ladprao 29 Co-Housing'. The data collection methods are including the observation of the surrounding environment, including both living quarters and public areas, the interview with an expert and a designer of a co-housing project, and focus group interviews with two families from each project. Then the collected data is analyzed into average percentage to summarize the result, including the idea, behaviors, the needs for co-housing and physical design of the community, the activities and facilities, and the problems regarding the co-housing concept. The finding will be used as a reference source for the further improvement of the co-housing community.

The results of this study have shown that most of the people need parking area, safe environment, and convenient transportation while having larger public areas within the house than the private quarters by giving priority to the recreational area, followed by the dining area, and the bedrooms. This arrangement is based on their mutual interest in reducing their living cost and having a small and friendly community. The finding from this research will be a guideline for the co-housing community that suit the lifestyles of the people of Bangkok.

Project', 'Baan Diew Gan Housing Project', and 'Ten Houses Housing Project' through the studying of the related documents, the physical environment of the location, behavioral activities, and the lifestyles of those living according to the co-housing concept.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องด้วยความอนุเคราะห์จากท่านอาจารย์ที่ปรึกษา รศ. จันทน์ เพชรานนท์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและการแนะนำขั้นตอนกระบวนการวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร มุรพันธุ์ ที่ช่วยเหลือเรื่องการสอบจบในครั้งนี้ รวมทั้งคณะกรรมการคุมสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะในรายงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณที่ต้องและผู้ที่เกี่ยวข้องโครงการ ขอขอบคุณทุกท่านในสถาบันอาศรมศิลป์ที่ให้ข้อมูลโดยตรง จากสถาบันอาศรมศิลป์ ผู้ที่เกี่ยวข้องโครงการบ้านเดียวกัน2ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ประกอบการวิจัยและข้อมูลด้านต่างๆ ขณะลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ขอบคุณเพื่อนๆสำหรับความช่วยเหลือ นื่องๆ พี่ๆ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน โดยเฉพาะเป็ริยวสำหรับความช่วยเหลือและคอยให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

ขอขอบคุณสาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เจ้าหน้าที่บัณฑิตทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล การประสานงานเป็นอย่างดียิ่งตลอดมา

สำหรับคุณประโยชน์และคุณงามความดีอันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้คุณแม่อดีและคุณพ่อสมชาย ผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่งเป็นแรงบันดาลใจสำคัญของข้าพเจ้าเสมอมา

ชนันมณ กิจจาธิป

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	II
กิจกรรมประกาศ	III
สารบัญ	IV
สารบัญตาราง	VII
สารบัญภาพ	VIII
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 จุดมุ่งหมายในการวิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	2
1.4 ขอบเขตการวิจัย	2
1.5 ข้อยกเว้นของงานวิจัย	3
1.6 ขั้นตอนการวิจัย	3
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.8 คำนิยามศัพท์	4
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)	5
2.1.1 ความเป็นมาของชุมชนแบบอยู่ร่วมกัน Cohousing	5
2.1.2 ความสำคัญของชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)	7
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน	7
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	9
2.3.1 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม (Stages of Participation)	9
2.3.2 ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม	11
2.3.3 วัตถุประสงค์การมีส่วนร่วม	12
2.3.4 มิติของการมีส่วนร่วม	12

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต่อ IV อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับกิจกรรมและการใช้ประโยชน์ของพื้นที่.....	13
2.4.1 กิจกรรม.....	14
2.4.2 ปัจจัยที่ทำให้พื้นที่ที่มีกิจกรรมทั่วไป.....	15
2.4.3 การใช้ประโยชน์ของพื้นที่.....	15
2.5 กรณีศึกษาชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)	16
2.5.1 ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ประเทศเดนมาร์ก	16
2.5.2 ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ประเทศสวีเดน	21
2.5.3 ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ประเทศอเมริกา	24
2.5.4 ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ประเทศอังกฤษ	27
2.5.5 ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ประเทศญี่ปุ่น	28
2.6 การเชื่อมโยงปัจจัย ทฤษฎี แนวความคิด และวัตถุประสงค์การวิจัย	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
3.1 กรอบการวิจัย	32
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
3.3 เครื่องมือในการวิจัย.....	34
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
3.5 ขั้นตอนการวิจัย	36
3.6 ตัวแปรที่ศึกษา.....	38
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา	39
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	40
4.1 วิเคราะห์การสังเกตจากกรณีศึกษา	40
4.1.1 โครงการบ้านเดียวกัน 2	40
4.1.2 โครงการบ้านเดียวกัน @ ตลาดพร้าว 29	54
4.1.3 โครงการเห็น แวงคอค	63

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต่อVอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พฤติกรรมการใช้งานกรณีศึกษา	73
4.2.1 โครงการบ้านเดียวกัน 2	73
4.2.2 โครงการบ้านเดียวกัน @ ลาดพร้าว 29	74
4.2.3 โครงการเห็น แบนคอค	75
4.3 สรุปผลการวิเคราะห์จากการสังเกตและสัมภาษณ์กรณีศึกษา.....	76
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	80
5.1 สรุปผลงานวิจัย.....	80
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	85
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	87
5.4 แนวทางการทำวิจัยต่อไป	88
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก	99
ประวัติผู้เขียน	121

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การเชื่อมโยงปัจจัย ทฤษฎี แนวความคิด และวัตถุประสงค์การวิจัย	31
4.1 แสดงลักษณะพื้นที่ส่วนกลางเปรียบเทียบทั้ง 3 โครงการ	79



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต่อ VII ไปถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แผนที่โลกแสดงการขยายตัวของแนวคิดชุมชนCo-housing	6
2.2 ภาพการจัดพื้นที่ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)ของประเทศเดนมาร์ค	20
2.3 ภาพตัวอย่าง โครงการชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)ประเทศเดนมาร์ค.....	21
2.4 อาคารสูงชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ประเทศสวีเดน	25
2.5 รูปแบบการวางผังชุมชนการวางตัวบ้านที่เกาะกับทางเดินเท้า (pedestrian street).....	26
2.6 ภาพตัวอย่าง โครงการรูปแบบการวางแบบบ้านล้อมสนามหญ้า(court- yard).....	26
2.7 ภาพหมู่บ้าน Ravens' Roost การวางแบบบ้านและสวนเกาะตามทางเดิน	27
2.8 ภาพตัวอย่าง โครงการรูปแบบการวางผังชุมชน แบบ b. Court- yarการวางแบบบ้านเป็นอาคาร เดียวกันทั้งหมดทางเดินเป็นหลังคากระฉก	27
3.1 แสดงการแนวทางการดำเนินงานวิจัย.....	38
4.1 แสดงที่ตั้งโครงการบ้านเดียวกัน 2 หน้าโรงเรียนรุ่งอรุณ	41
4.2 แสดงความสัมพันธ์และจำนวนคนในครอบครัวของผู้เข้าร่วมโครงการ	42
4.3 ผังโครงการชั้นที่ 1 แสดงผังที่จอดรถรวม และมีพื้นที่ส่วนกลางสำหรับตั้งศาลา	43
4.4 ผังโครงการชั้นที่ 2 แสดงผังที่จอดรถรวม และมีพื้นที่ส่วนกลางสำหรับตั้งศาลา	43
4.5 ผังหลังคา ที่แสดงสัดส่วนพื้นที่ว่างและพื้นที่อาคารในเขตที่ดิน	44
4.6 แสดงภาพแบบจำลอง โมเดลของ โครงการกรณีศึกษาโครงการบ้านเดียวกัน2.....	44
4.7 แสดงภาพแบบจำลองการใช้งานของตัวบ้านก่อนสร้างจริง	45
4.8 ผังแสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ภายใน โครงการบ้านเดียวกัน 2	45
4.9 แนวพื้นที่ส่วนกลางที่ของ โครงการบ้านเดียวกัน 2	46
4.10 ภาพทัศนียภาพภายในของ โครงการจากที่จอดรถ กรณีศึกษาโครงการบ้านเดียวกัน2	47
4.11 แสดงภาพบริเวณที่จอดรถและหน้าบ้านใน โครงการบ้านเดียวกัน2	47
4.12 แสดงภาพพื้นที่ทางเดินร่วมบริเวณหลังบ้านที่ติดกับคลอง โครงการบ้านเดียวกัน2	48
4.13 พื้นที่ทางเดินร่วมบริเวณหลังบ้านที่ติดกับคลอง โครงการบ้านเดียวกัน2.....	48
4.14 แสดงภาพขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวบ้านครอบครัวที่1	49
4.15 ภาพด้านข้างของบ้านส่วนตัวบ้านครอบครัวที่1มีระเบียงชั้น 2.....	50
4.16 แสดงภาพขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวบ้านครอบครัวที่ 2 (คุณบี)	50
4.17 แสดงภาพขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวบ้านครอบครัวที่ 3(คุณซี)	51
4.18 แสดงภาพขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวบ้านครอบครัวที่ 4(คุณดี)	51

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้อง VIII อิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.19 แสดงภาพขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวบ้านครอบครัวที่ 5	52
4.20 แสดงภาพขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวบ้านครอบครัวที่ 6	52
4.21 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ภายในบ้านทั้ง 6ครอบครัวมีพื้นที่เหมือนกันต่างกันที่ขนาดพื้นที่ตามจำนวนคนในครอบครัว	53
4.22 แผนที่การเข้าถึงกรณีศึกษาโครงการบ้านเดี่ยวกันลาดพร้าว 29 เส้นทางรถไฟ	54
4.23 ที่ตั้งโครงการบ้านเดี่ยวกัน @ ลาดพร้าว 29 แสดงจุดสำคัญในย่าน	54
4.24 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกโครงการกรณีศึกษาโครงการบ้านเดี่ยวกันลาดพร้าว 29 โดยสถาบันอาศรมศิลป์	55
4.25 ภาพโครงการบ้านเดี่ยวกัน @ ลาดพร้าว 29 จำนวน 6 ยูนิตใช้ประชาสัมพันธ์ในงานสถาปนิกและสื่อลงหนังสือพิมพ์ Bangkok post.....	56
4.26 โปสเตอร์เพื่อประชาสัมพันธ์ โดยสถาบันอาศรมศิลป์	57
4.27 โมเดลโครงการบ้านเดี่ยวกัน @ ลาดพร้าว 29	58
4.28 ผังความสัมพันธ์พื้นที่ในโครงการบ้านเดี่ยวกันลาดพร้าว 29.....	59
4.29 ผังพื้นที่ชั้น 1 แสดงพื้นที่ส่วนกลาง และทางสัญจร.....	60
4.30 ผังพื้นที่ชั้น 2 แสดงยูนิตคุณเคและแฟน ขนาด 46.50ตร.ม.และ 4 ขนาด 60.50ตร.ม.และยูนิตคุณไอที่สามารถขึ้นได้จากชั้น 1	61
4.31 ผังพื้นที่ชั้น 4 แสดงห้องขนาด60.50 และยูนิตคุณแอล	61
4.32 ผังชั้น 4 แสดงห้องขนาด100 ตร.ม.	62
4.33 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ภายในบ้านทั้ง 3 ครอบครัวมีพื้นที่เหมือนกันต่างกันที่ขนาดพื้นที่ตามจำนวนคนในครอบครัว.....	62
4.34 แสดงที่ตั้งโครงการเห็น แเบงคอกที่ตั้งโครงการ ซอยสาครแสงผล รามคำแหง192 มีนบุรีจังหวัดกรุงเทพมหานคร	63
4.35 โมเดลจำลองโครงการเห็น แเบงคอกที่.....	65
4.36 โมภาพแบบจำลองบ้านด้านหน้าและหลังและด้านข้างเดลจำลองโครงการเห็น แเบงคอกที่....	65
4.37 ภาพผังโครงการ	66
4.38 แสดงผังพื้นที่ชั้น 2 แสดงพื้นที่ใช้สอยของแต่ละครอบครัว.....	66
4.39 แสดงผังพื้นที่ชั้น 3 แสดงพื้นที่ใช้สอยของแต่ละครอบครัว.....	67
4.40 แสดงผังหลังคาแบ่งบ้านแต่ละหลัง	67

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และดัดแปลงอย่างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.41 แสดงความสัมพันธ์การแบ่งพื้นที่ส่วนรวมและพื้นที่ส่วนตัว	68
4.42 ภาพแสดงพื้นที่กรรมสิทธิ์ของแต่ละยูนิต	68
4.43 แสดงผังพื้นที่ชั้น 1 แสดงพื้นที่ส่วนกลาง (สีแดง) 2.พื้นที่แชร์ร่วมกัน เป็นพื้นที่สวน	69
4.44 แสดงผังทางสัญจรของทุกคนภายในบ้าน	70
4.45 แสดงภาพรวมของด้านหน้าโครงการเห็น เสา	70
4.46 แสดงภาพรวมของด้านหลังโครงการเห็น เสา	70
4.47 สระว่ายน้ำในพื้นที่ส่วนกลาง	71
4.48 แสดงภาพพื้นที่สวนและทางเดินส่วนกลาง บริเวณกลางบ้าน มีทางเดินเชื่อมต่อจาก ครอบครัวที่สนิทกัน ใช้พื้นที่ร่วมกัน	71
4.49 ภาพบรรยากาศภายนอกโครงการ ส่วนศาลาพักผ่อนและการจัดสรรพื้นที่	72
4.50 แผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับกิจกรรมภายในกลุ่มตัวอย่าง	78
4.51 แผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับกิจกรรมภายในทาวน์โฮมกลุ่มตัวอย่าง	78
5.1 รูปแบบการวางผังชุมชน แบบบ้านและสวนเกาะตามทางเดิน combination of street and court yard.....	81
5.2 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยภายใน โครงการกรณีศึกษาที่สอดคล้องกัน	84
5.3 แสดงเครื่องเรือนชั้น 2 ภายในโครงการกรณีศึกษาที่สอดคล้องกัน	85

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ปัจจุบันวิถีชีวิตการอยู่อาศัยสังคมเมืองในประเทศไทยในปัจจุบัน พบว่ามีความต้องการส่วนบุคคลสูง การอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ที่อบอุ่นนั้น เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากเห็นได้จากผลสำรวจอัตราการครอบครัวขยายในปี 2556 (นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาบ้านครอบครัว พ.ศ. 2547-2556 สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) ส่งผลให้ครอบครัวมีขนาดเล็กลงอย่างต่อเนื่องและกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น จึงขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และไม่ตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันอย่างชุมชนมีเด็กและผู้สูงอายุทอดทิ้งเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่เด็กที่อาศัยในปัจจุบันเน้นการอยู่ตัวคนเดียวท่ามกลางเงื่อนไขเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมที่ความสัมพันธ์กับผู้อื่นลดน้อยลงไป จึงต้องหาแนวทางการพัฒนาให้สังคมให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รากฐานวัฒนธรรมของชุมชนในสังคมไทย โดยเฉพาะในชนบทยังคงรักษาวิถีชีวิตที่พึ่งพากัน ใช้พื้นที่ร่วมกัน โครงสร้างสังคมไทย คือ ครอบครัวแบบขยายมีวิถีการอยู่ร่วมกัน ปลูกบ้านบริเวณเดียวกัน ใช้พื้นที่บางส่วน เช่น พื้นที่พักผ่อน พื้นที่รับประทานอาหารถือเป็นความเข้มแข็งทางสังคมทางวัฒนธรรมของไทย

แนวคิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing) เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศเดนมาร์ก โดยสถาปนิกชาวเดนมาร์ก Jan Gudmand-Hoyer และภรรยา นักจิตวิทยา ในปีค.ศ. 1964 ฐึ่ลึ้กเหนื้ยกับการที่ต้งใช้ชีวิตอยู่ในเมือง เข้าสู่วงจรชีวิตที่เลื่อมโทรมทำงานหนักและไม่มีเวลาพักผ่อน และสังคมที่แข่งขันและต่างคนต่างอยู่ อาชญากรรมสูงเขาและกลุ่มเพื่อนครอบครัวเดี่ยวต้องการสร้างสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยแบบใหม่ พวกเขามองหาหาหมู่บ้านที่มีคุณภาพและที่ตั้งไม่ไกลจากตัวเมืองมากนักเพราะเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับที่ทำงาน พวกเขาเลือกเป็นกลุ่มบ้านที่เล็กพอที่ทุกคนจะรู้จักกันทั่วถึง และสิ่งสำคัญที่สุดคือมีพื้นที่ส่วนกลางเชื่อมต่อเป็นห้องนั่งเล่น ที่ออกแบบให้เกิดกิจกรรมทางสังคมระหว่างเพื่อนบ้านได้ ซึ่งผู้ให้แรงบันดาลใจของพวกเขาคือหนังสือเรื่อง“Utopia” ของ Thomas More’s ที่เขียนขึ้นในปี ค.ศ. 1516 ที่ได้อธิบายถึง Cooperative house จำนวน 30 ครอบครัว ที่แบ่งปันพื้นที่ใช้สอยร่วมกัน และทานอาหารร่วมกัน มีการจัดการดูแลเด็กร่วมกัน และพื้นที่ใช้สอยอื่นๆที่ใช้งานได้จริง และอีก 4 ปีต่อมา โครงการ Hareskov จึงถูกตั้งขึ้นสำเร็จในปี ค.ศ.1968 ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี มีคน 100 คนที่สนใจและต้องการสร้างชุมชนใหม่ขึ้นอีก 3-4 ที่ ขณะเดียวกันกับ นักเขียน Bodil Graae ได้ตีพิมพ์บทความที่ชื่อว่า “Children Should Have One Hundred Parents” และเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างมาก ในการสร้างพื้นที่สำหรับเด็กในเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สังคมสมัยใหม่ การออกแบบสภาพแวดล้อม เช่น พื้นที่จอดรถที่คำนึงถึงเด็ก ๆ ปลอดภัยและไม่สร้างความรำคาญในการอยู่อาศัย Bodil Graae พูดถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีๆจะสามารถเข้าออกบ้านนั้น บ้านนี้ได้ภายในชุมชนของเรา(Kathryn McCamant and Charles Durrett , 1994) ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมไทยในชนบทจะเห็นได้ว่าที่มาของการเกิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ในเดนมาร์ก นั้นเกิดจากกลุ่มคนที่เห็นความสำคัญของคุณภาพชีวิตมากกว่าการใช้ชีวิตอยู่กับวงจรของการทำงาน โดยไม่มีเวลาในการดูแลสุขภาพ การอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนเพื่อนบ้านที่อบอุ่น มีการแบ่งปัน ไม่ใช่ญาติแต่อยู่กันเหมือนญาติ สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้มแข็งสังคม อีกทั้งยังช่วยลดค่าใช้จ่ายต่างๆในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

งานวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด และการดำเนินงาน พฤติกรรมการใช้งาน และกิจกรรม พื้นที่ส่วนรวมภายในของชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing) กรณีศึกษา บ้านเดียวกัน 2 บ้านเดียวกันลาดพร้าว 29 และเท็น แวงคอค ผู้วิจัยเห็นความสำคัญในการอยู่อาศัยเป็นชุมชนที่คล้ายกับครอบครัวใหญ่ช่วยเหลือดูแลกันได้ โดยวิเคราะห์ชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing) จากกรณีศึกษาทั้ง 3 เพื่อรวบรวมข้อดี ข้อเสีย และข้อจำกัด และนำผลการวิจัยเพื่อสามารถเป็นแนวทางการพัฒนาบ้านในรูปแบบ ชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing) ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร สามารถนำไปสู่การมีชุมชนที่ดีในสังคมไทยต่อไป

1.2 จุดมุ่งหมายในการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เพื่อวิเคราะห์แนวคิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) พฤติกรรม กิจกรรม การใช้งานทางสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ส่วนกลาง ให้เหมาะสมกับคนกรุงเทพมหานคร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาลักษณะกิจกรรมและประโยชน์ใช้สอยของชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)

1.3.2 เพื่อประเมินปัญหา ความต้องการ ทั้งด้านการอยู่ร่วมกันและการออกแบบกายภาพของชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)

1.3.3 เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)

14. ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

- โครงการ บ้านเดียวกัน 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- โครงการบ้านเดียวกัน ลาดพร้าว 29

- โครงการเห็น แวงคอค

ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาระณีศึกษา 3 โครงการนี้ เนื่องจากเป็นโครงการที่อนุญาตให้สามารถเข้าไปเก็บข้อมูลได้ และเป็นโครงการจริงในประเทศไทย

1.4.2 ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

ศึกษาพฤติกรรมการใช้งานเฉพาะผู้เข้าร่วมโครงการแนวคิชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) าระณีศึกษา

1.5 ข้อจำกัดของงานวิจัย

1.5.1. สถานที่เก็บข้อมูลเป็นสถานที่ส่วนตัวไม่สามารถเก็บข้อมูลด้วยภาพถ่ายพื้นที่บางส่วนได้

1.5.2. การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเลือกการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีเงื่อนไขเรื่องเวลา

1.5.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลไม่สะดวกในการให้ข้อมูลส่วนตัว ผู้วิจัยจึงอธิบายข้อมูลจากการสังเกต

1.6 ขั้นตอนการวิจัย

1.6.1. ศึกษาข้อมูลชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) จากเอกสารงานวิจัย หนังสือ บทความ

1.6.2. ศึกษาและทำการวิจัยกรณีศึกษาในประเทศไทยที่ใช้แนวคิชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ได้แก่ โครงการบ้านเดียวกัน 2 โครงการบ้านเดียวกันลาดพร้าว 29 และ โครงการเห็น แวงคอค

1.6.3 สัมภาษณ์คนโดยวิธีการสังเกตบันทึกข้อมูล และการสัมภาษณ์ พฤติกรรมการใช้งานของผู้เข้าร่วมโครงการ

1.6.4. สัมภาษณ์ความคิดเห็นกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อวิเคราะห์ตามแนวคิชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)

1.6.5 วิเคราะห์ข้อดี และข้อจำกัดของโครงการกรณีศึกษาแนวคิชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ในประเทศไทย

1.6.6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1.6.7 จัดทำรายงานการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีความรู้ความเข้าใจ ทราบแนวความคิดการออกแบบชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)
2. ทราบผลข้อดี ข้อเสีย และข้อจำกัด รูปแบบ พฤติกรรม ความสัมพันธ์และพฤติกรรมการใช้งานตามแนวคิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)
3. ได้แนวทางที่สามารถนำไปออกแบบชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของคนกรุงเทพมหานครต่อไป

1.8 นิยามศัพท์

ชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) หมายถึง รูปแบบหนึ่งของชุมชนที่ตั้งใจอยู่ร่วมกัน (Intentional Community) โดยสมาชิกในชุมชนจะมีบทบาทอย่างแข็งขันในกระบวนการมีส่วนร่วม ตั้งแต่การออกแบบชุมชนจนถึงการจัดการภายในชุมชน สมาชิกจะรู้จักเพื่อนบ้านเป็นอย่างดีและมีความรู้สึกถึงความเป็นชุมชนร่วมกัน เป็นการสร้างสังคมจากกลุ่มเพื่อนบ้านที่มีแนวคิดของการเกื้อกูลช่วยเหลือกันระหว่างเพื่อนมนุษย์และคำนึงถึงการลดการใช้ทรัพยากร โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวกร่วมกัน เช่น ห้องส่วนกลาง (common room) สระว่ายน้ำ สถานที่รีไซเคิล ตลอดจนอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น ในขณะที่บ้านพักอาศัยที่ยังคงกรรมสิทธิ์ของแต่ละบุคคล เป็นการสร้างสมดุลระหว่างความเป็นส่วนตัวและการอยู่ร่วมกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ความสมดุลจะขึ้นอยู่กับการตกลงร่วมกันของสมาชิกในชุมชน (Kathryn McCamant and Charles Durrett , 1997)

กระบวนการออกแบบอย่างมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้กลุ่มสมาชิกผู้อยู่อาศัย ผู้พัฒนาโครงการ และสถาปนิก ในการตัดสินใจ การสร้างทางเลือกของรูปแบบที่อยู่อาศัย ด้านกายภาพ กติกาชุมชน และรูปแบบการอยู่อาศัยร่วมกันในด้านกิจกรรมของกลุ่มสมาชิก โดยใช้กิจกรรมต่างๆ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่ออกมาเป็นพื้นที่ทางกายภาพเพื่อการอยู่อาศัยร่วมกัน โดยมีสถาปนิกเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม ตั้งคำถาม นำเสนอทางเลือกของรูปแบบทางกายภาพ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน การแลกเปลี่ยนและรับฟังระหว่างสมาชิกในชุมชน

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ศึกษาแนวความคิดทฤษฎีกิจกรรมพฤติกรรมการใช้พื้นที่ภายใน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนา ปัญหาและอุปสรรคของแต่ละประเทศที่เจอ ประโยชน์ในการอยู่อาศัยร่วมกัน และเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบให้เกิดความเข้าใจ เพื่อวิเคราะห์เป็นแนวทางการออกแบบภายในบ้านแบบอยู่ร่วมกันเพื่อคนกรุงเทพมหานคร

2.1 ข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)

2.1.1 ความเป็นมาของชุมชนแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)

2.1.2 ความสำคัญของชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)

2.1.3 แนวคิดชุมชนแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับกิจกรรมและการใช้ประโยชน์ของพื้นที่

2.5 กรณีศึกษาชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)

2.1 ข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)

2.1.1 ความเป็นมาของชุมชนแบบอยู่ร่วมกัน Cohousing

ชุมชนแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) หมายถึง ชุมชนที่ตั้งใจมาอยู่ด้วยกัน ซึ่งสมาชิกในชุมชนต่างก็มีส่วนร่วมกันออกแบบชุมชน และการจัดการภายในชุมชน เพื่อที่จะอาศัยอยู่บนพื้นที่เดียวกัน หรือแม้แต่ในบ้านหลังเดียวกัน โดยที่สมาชิกแต่ละคนต่างยังคงกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ของตัวเอง เพียงแต่ใช้สิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชนร่วมกัน ภายใต้ความสมดุลระหว่างความเป็นส่วนตัวในการอยู่อาศัยของตนเองและการอยู่ร่วมกันกับเพื่อนบ้านในชุมชนเดียวกัน การอยู่ด้วยกันนี้ยังเกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมจากการลดพื้นที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถใช้ร่วมกันได้ ตลอดจนลดการบริโภคที่ต่างคนต่างบริโภค การอยู่ร่วมกันส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งตั้งแต่หน่วยเล็กไปจนถึงหน่วยใหญ่อย่างสังคม

ชุมชนแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) นั้นมีความคล้ายคลึงกับการทำงานในพื้นที่ร่วมกัน (Coworking) ตรงที่เราจะได้ประโยชน์จากการสร้างคอมมูนิตี้ในการทำงาน ด้วยไอเดียที่เปิดเอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์เพื่อการใช้งานเท่านั้น เมื่อผู้ดูแลเห็นประโยชน์ของเอกสารนี้ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โอกาสให้ทุกคนได้มาร่วมทำงานด้วยกัน เชื่อมต่อความสัมพันธ์และสานต่องานของตัวเองและของ คนอื่นให้สำเร็จลุล่วงชุมชนแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) นั้นจะเจาะจงในเรื่องของการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน โดยเฉพาะภายใต้สภาพแวดล้อมของสังคมเมือง จุดกำเนิดของมันนั้นส่วนหนึ่งมาจากการ พุดคุยกันในยุค 70 และด้วยเวลาที่ผันผ่านไปไอเดียนี้ก็ได้ออกมาให้เป็นจริงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ ช่วง 10 ปีที่ผ่านมาในเบอร์ลินและเมืองอื่นๆทั่วโลก (LAILA COLA WEEKS,2013)

ชุมชนแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) เป็นการอยู่อาศัยแนวคิดใหม่ของชุมชนที่ได้พัฒนาขึ้น เมื่อ 40 ปีที่ผ่านมา โดยเกิดจากการรวบรวมคนที่มีความต้องการในการอยู่อาศัยร่วมกัน (Intentional Community) มีจุดเด่นที่สำคัญด้วยกัน 4 ด้าน ดังนี้คือ

1. สมาชิกในชุมชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจเรื่องต่างๆในชุมชนร่วมกัน
2. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมตั้งแต่การออกแบบชุมชนจนถึงการจัดการภายในชุมชน Cohousing ทั้งก่อนการเข้าอยู่และหลังการเข้าอยู่
3. สมาชิกจะรู้จักเพื่อนบ้านเป็นอย่างดีและมีความรู้สึกถึงความเป็นหนึ่งเดียวกันของ สมาชิกในชุมชน ที่มีส่วนสร้างและพัฒนาชุมชนด้วยตนเอง
4. การจัดสรรพื้นที่ส่วนตัวของแต่ละครอบครัวที่เพียงพอ และการใช้พื้นที่ส่วนร่วม ร่วมกันเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในชุมชนและเพื่อการประหยัดค่าใช้จ่ายของแต่ละครัวเรือน

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นภาพการเติบโตและการขยายตัวของพัฒนาชุมชนแบบร่วมกัน (Cohousing) เริ่มต้นจากแคนาดาและยุโรปเหนือ กระจายมาสู่อเมริกาและเอเชียตามลำดับ ผู้วิจัยจึง ลำดับกรณีศึกษาตามระยะเวลาการก่อตั้งชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

ได้ขยายแนวคิดต่อเนื่องมาจากกลุ่มประเทศยุโรปเหนือ สวีเดน ฮอลแลนด์ ขยายต่อเนื่องและ พัฒนาขึ้นอีก ในแถบอเมริกาเหนือ แคนาดา ในช่วงทศวรรษ 1980-90 (พ.ศ.2523-2533)และแผ่ ขยายแนวคิดนี้ในอังกฤษ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย และขยายแนวคิดต่อมาในแถบเอเชีย เช่น ประเทศ ญี่ปุ่นและเกาหลีที่พัฒนารูปแบบและการจัดการให้เหมาะกับสภาพสังคมในแต่ละประเทศนั้นๆ เพราะเป็นวิธีการอยู่ที่ยั่งยืนด้านการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทำให้เป็นที่ยอมรับไปทั่วโลกในช่วง 40 ปี ที่ผ่านมา(สืบค้นจาก : <http://www.cohousing.org/>,2017)



ภาพที่ 2.1 แผนที่โลกแสดงการขยายตัวของแนวคิดชุมชนแบบอยู่ร่วมกัน Cohousing

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นภาพการเติบโตและการขยายตัวของการพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) เริ่มต้นจากเดนมาร์กและยุโรปเหนือ กระจายมาสู่อเมริกาและเอเชียตามลำดับ ผู้วิจัยจึงลำดับกรณีศึกษาตามการระยะเวลาการก่อตั้งชุมชน มีรายละเอียดดังนี้จากแนวคิดที่ศึกษา ข้อ 1 และ 2 เป็นแนวทางหลักในการทำวิจัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ได้ ปัจจัยหลักทั้ง 4 นี้จะนำไปสู่แนวทางของบ้านแบบชุมชนแบบอยู่ร่วมกันแบบคอมมูนิตี (Cohousing Community) ในส่วนต่างๆของโลก ซึ่งเป็นข้อสรุปจากหนังสือ(Graham Meltzer.2005)

2.1.2 ความสำคัญของชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)

ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน(Cohousing) กำเนิดขึ้นเพื่อตอบปัญหาทางสังคมในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซึ่งชุมชนเริ่มมีความกระจัดกระจาย สมาชิกในครอบครัวและสังคมเหินห่าง จึงต้องหาวิธีสร้างความสัมพันธ์และการเกื้อกูลที่แน่นแฟ้น ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกร่วมกัน เพื่อให้เกิดชุมชนที่มีความความสมบูรณ์ เกิดสังคมที่มีชีวิตชีวา มีกิจกรรมนันทนาการ วัฒนธรรม และการงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแบ่งปันและรับประทานอาหารร่วมกัน เหมือนการอยู่คอนโดมิเนียมซึ่งมีพื้นที่ส่วนกลางที่เราสามารถเข้าไปใช้ได้ แต่ต่างตรงที่เราสามารถเลือกคัดให้เหลือแต่สิ่งที่ทุกคนเห็นตรงกันว่าต้องการเท่านั้น ไม่มีค่าส่วนกลาง เพียงแต่ต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันชุมชนแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) จะมีความมีชีวิต ความยืดหยุ่น และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวที่ดีต่อกัน อยู่ร่วมกันแบบแบ่งปัน โดยมีข้อผูกมัดในการดำเนินชีวิต คือ การอยู่อย่างเรียบง่าย ภายในบ้านที่มีขนาดเล็กลงและมีการตกแต่งที่น้อยลง มีเพียงพอดี ทำให้ความสับสนวุ่นวายในชีวิตประจำวันน้อยลง มีการกำหนดการเดินทางไปด้วยกัน ซึ่งนับเป็นการดำเนินชีวิตที่มีการสนับสนุนเกื้อกูลกันทางสังคมที่สัมผัสได้ ผู้อาศัยมีการคำนึงถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมมากและสามารถนำคุณค่านั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการบริโภคที่น้อยลง การนำของที่ทิ้งแล้วกลับมาใช้ใหม่ และการใช้ชีวิตที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย อย่างไรก็ตามการดำเนินชีวิตในทางเลือกนี้ดึงดูดเฉพาะชนกลุ่มน้อยเท่านั้น ไม่สามารถดึงดูดความสนใจหรือนำไปใช้กับชนกลุ่มใหญ่โดยทั่วไป ซึ่งไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนได้ หน้าที่สำคัญคือการสร้างลักษณะแบบอย่างของสังคมที่ยั่งยืนในอนาคต และชี้ให้เห็นว่าการบริโภคนิยมอาจถูกต่อต้านได้หากถึงวันหนึ่งที่โลกของเราไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน

ผู้ออกแบบต้องอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของผู้ใช้สอยเนื้อที่นั้นๆ เพื่อที่จะทราบได้ว่า ผู้ใช้สอยแต่ละส่วนมีมากน้อยเพียงใด มีความถนัดและความเคยชินอย่างไร โดยเฉพาะอาคารประเภทที่พักอาศัย (ผุสดี ทิพทัส.2541) เช่น บ้าน ผู้ออกแบบควรจะต้องทราบเกี่ยวกับนิสัยความประพฤติเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความชอบ อาชีพ อายุ เพศ ตลอดจนสภาพร่างกายของผู้ที่จะอยู่อาศัยเป็นประจำปกติหรือไม่ ถนัด ซ้ายขวา หรือในการออกแบบอาคารเฉพาะสำหรับผู้พิการต่างๆ และได้พูดถึงเนื้อหาในการกำหนด เนื้อที่ภายในอาคารได้ว่า การจัดห้องอยู่อาศัยนั้น ก็คือการแสดงออกทางบรรยากาศห้องนั้นต่อผู้มา เยือนและเป็นสิ่งสำคัญที่กล่าวได้ว่าห้องอยู่อาศัยนั้น จะสะท้อนถึงความรู้สึกอันเป็นส่วนตัวของ เจ้าของบ้านต่อสภาพสังคมภายนอก การออกแบบพื้นที่ใช้สอยที่สำคัญประการหนึ่งนอกเหนือจาก การกำหนดเนื้อที่ที่พอเหมาะ การกำหนดเฟอร์นิเจอร์ที่เพียงพอแล้ว การจัดวางตำแหน่งเฟอร์นิเจอร์ หรือแม้แต่การจัดความสัมพันธ์ต่อเนื้อระหว่างห้องต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงที่ว่างที่ต้องการ ระหว่างบุคคล (Personal space) ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความเป็นสัดส่วนในความรู้สึกของผู้อยู่อาศัยหรือ ผู้ใช้อาคารนั้น

ชาร์มายาฟี พบว่า หากการออกแบบเนื้อที่ภายในให้มีความเจียบสงบช่วยทำให้เกิดความ ผ่อนคลาย การมีสมาธิทำให้เกิดสุขภาพจิตที่ดี และความจำดีขึ้น หากมนุษย์จะมีอิสระในการจัด สภาพทางกายภาพของเขาต่อเนื้อที่ในการอยู่อาศัยของเขาเอง (อ้างในมนตรี แยมกสิกร. 2542) Chermayeff.1963

แพ็ควูด พบว่าการจัดกลุ่มนักศึกษา ที่มีความสนใจเหมือนกันให้อยู่ด้วยกันจะมีผลทางบวก ต่อผลการเรียน โดยเฉพาะนักศึกษา ที่มีความสามารถสูง เมื่อมารวมกันจะประสบความสำเร็จในการ เรียนยิ่งขึ้นและพอใจจัดกลุ่มแบบนี้มากกว่าแบบสุ่ม (อ้างในมนตรี แยมกสิกร,2542) Packwood .1971

สเนดและคาเปล พบว่าการจัดนักศึกษา ที่มีลักษณะคล้ายกันหรือมีความสนใจเหมือนกันให้อยู่ด้วยกันจะทำให้เกิดผลดี ถ้านักศึกษา ส่วนใหญ่ได้แลกเปลี่ยนความสนใจซึ่งกันและกันและมีความใกล้ชิดกัน จะมีอิทธิพลต่อรูปแบบการเป็นเพื่อนในทางที่ดี (อ้างในมนตรี แยมกสิกร. 2542) Snead and Caple.1971

สรุป ผู้ออกแบบควรจะต้องทราบเกี่ยวกับนิสัยความประพฤติ ความชอบ อาชีพ อายุ เพศ ตลอดจนสภาพร่างกายของผู้ที่จะอยู่อาศัยเป็นประจำปกติหรือไม่ ถนัดซ้ายขวา หรือในการ ออกแบบอาคารเฉพาะสำหรับผู้พิการต่างๆ การออกแบบพื้นที่ใช้สอยที่สำคัญประการหนึ่ง นอกเหนือจากการกำหนดเนื้อที่ที่พอเหมาะ การกำหนดเฟอร์นิเจอร์ที่เพียงพอแล้ว การจัดวาง ตำแหน่งเฟอร์นิเจอร์หรือแม้แต่การจัดความสัมพันธ์ต่อเนื้อระหว่างห้องต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึง ที่ว่างที่ต้องการระหว่างบุคคล (Personal space) การออกแบบเนื้อที่ภายในให้มีความเจียบสงบแล้ว ช่วยทำให้เกิดความผ่อนคลาย การมีสมาธิทำให้เกิดสุขภาพจิตที่ดี และความจำดีขึ้น และการจัด นักศึกษา ที่มีลักษณะคล้ายกันหรือมีความสนใจเหมือนกันให้อยู่ด้วยกันจะทำให้เกิดผลดี ถ้านักศึกษา ส่วนใหญ่ได้แลกเปลี่ยนความสนใจซึ่งกันและกันและมีความใกล้ชิดกัน จะมีอิทธิพลต่อ รูปแบบการเป็นเพื่อนในทางที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

โคเฮน และอ็อสอฟฟ์. (อ้างถึงชนวัฒน์คานิตานนท์, 2550;21 - 22). กล่าวว่า ลักษณะส่วนบุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมด้วยกัน ได้แก่

- อายุและเพศ
- สถานภาพในครอบครัว
- ระดับการศึกษา
- สถานภาพทางสังคม
- อาชีพ
- รายได้และทรัพย์สิน
- ระยะเวลาในท้องถิ่นและระยะเวลาที่อยู่ในโครงการ

ในส่วนของเงื่อนไขที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น อาจกล่าวได้ว่าระบบการเมืองและการปกครอง สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม จัดได้ว่าเป็นเงื่อนไขที่สำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะระบบดังกล่าวเป็น โครงสร้างระบบใหญ่ในสังคมไทย การกระจายอำนาจทางการเมืองออกไปทุกระดับจะช่วยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในการตัดสินใจ กำหนดกิจกรรมการพัฒนา ได้สร้างกรอบพื้นฐานเพื่ออธิบายและวิเคราะห์การมีส่วนร่วม โดยแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย การริเริ่ม ตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนทรัพยากร และข่าวสาร การเข้าร่วมในการบริหาร การประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ประกอบด้วย ผลประโยชน์ด้านวัสดุ ด้านสังคม โดยให้การบริการที่ช่วยส่งเสริมให้ชุมชนมีคุณภาพที่ดีขึ้น และส่วนบุคคลเป็นผลประโยชน์ด้านจิตใจ
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป โดยรัฐควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมประเมินผลด้วย

2.3.1 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม (Stages of Participation) (Henry Sanoff.2000)

ขั้นตอนที่ 1 : ออกแบบและวางแผน การออกแบบและวางแผน ถือเป็นสิ่งที่ควรกระทำเป็นอันดับแรก โดยผู้ที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมควรคำนึงถึงปัจจัย ดังนี้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ข้อเท็จจริง การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจุดอ่อนและจุดแข็ง สภาพเศรษฐกิจ ระเบียบอาคารและอื่น ๆ

- ทักษะ การทำความเข้าใจข้อเท็จจริง สถานภาพของพื้นที่นั้น ๆ ความเชื่อหรือ แนวคิดของชุมชน ชุมชนตัดสินใจในด้านบวกหรือลบ

ขั้นตอนที่ 2 : ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจน การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจน เพื่อให้ชุมชนใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ ประเมินและเลือกทางออกของปัญหาที่มีการเสนอขึ้นมา ผู้เกี่ยวข้องอาจพิจารณาเลือกผู้เข้าร่วมที่ถูกคาดหวังจากชุมชนว่าเขานี้จะเป็นผู้ที่สามารถเสนอทางเลือกที่เป็นไปได้ และถกกันถึงทางเลือกอื่น ๆ รวมไปถึงในส่วนของความคิดเห็น แล้วจึงให้ผู้เชี่ยวชาญเข้ามาสรุป

ขั้นตอนที่ 3 : แผนและแนวทางต้องมีความโปร่งใส ทางเลือกที่นำมาพิจารณาซึ่งอาจได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ อาจถูกชาวชุมชนใช้เป็นแนวทางแบบอย่างเพื่อสร้างทางออกของปัญหา ซึ่งสามารถนำไปสู่การพูดคุยถึงความต้องการเมื่อมีการถกกันในชุมชน ผลจากการถกกันนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกทางออกของปัญหานอกจากนั้นยังทำให้ผู้ที่เคยมีปฏิกิริยาในทางลบ สามารถคิดหาทางออกตามแบบของเขาและลดปฏิกิริยานั้นลง และในท้ายที่สุดจะเกิดทางเลือกที่ชาวชุมชนเป็นผู้นำเสนอซึ่งทางเลือกเหล่านี้มีแนวโน้มว่าจะได้รับยอมรับ เพราะชาวชุมชนร่วมกันตัดสินใจ

ขั้นตอนที่ 4 : เปิดให้มีเวทีถกกันระหว่างกลุ่มที่มีผลประโยชน์และเฉพาะกลุ่มเป็นการเปิดโอกาสให้ชาวชุมชนได้แสดงความคิดเห็น ประนีประนอมความแตกต่าง และสรุปทางออกที่ชาวชุมชนที่เกี่ยวข้องยอมรับ

ขั้นตอนที่ 5 : ประเมินผลและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ตามปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้นหลังจากที่ชาวชุมชนสามารถหาทางเลือกซึ่งได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายแล้ว ก็จะได้นำไปปฏิบัติและให้มีการประเมินผลต่อไปการอยู่ร่วมกัน “ทำให้เกิดการอยู่ร่วมกัน เป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับการทำงานกับชุมชนในอนาคต” (Thomas, Means, and Grieve.1988) แนวทางนี้นั้นที่ชาวชุมชน หมายถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่คำนึงถึงอนาคตของชุมชน ซึ่งตามขั้นตอนของแนวทางนี้จะมีกลุ่มที่วางแผนมีการพัฒนาจนนำไปสู่แผนปฏิบัติการ

ความสำเร็จของของแนวทางนี้ประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างกลุ่มหรือคณะกรรมการชุมชน ประมาณ 10-15 คน เพื่อเป็นตัวแทนของชุมชน ในการเข้าร่วมวางแผน
2. ประชาสัมพันธ์โครงการ โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้าร่วมได้ทราบถึงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของขั้นตอนตามแนวทางนี้
3. ตรวจสอบสภาพแวดล้อม ขั้นตอนนี้มีขึ้นเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยในระดับรัฐหรือประเทศที่มี

อิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ประเมินสถานการณ์ ประเมินผู้เข้าร่วมและสถานการณ์ปัจจุบันของชุมชน ทำให้ทราบปฏิกิริยาตอบโต้ของชุมชน
5. การทำดัชนีประชาสังคมซึ่งเป็นเครื่องที่คิดขึ้น โดยสมาพันธ์ประชาคมแห่งชาติเพื่อวัดความสามารถในการแก้ไขปัญหาของชุมชน
6. มีการพูดคุยถึงวิสัยทัศน์แก่ชุมชน เน้นย้ำให้ชาวชุมชนทราบถึงแนวทางที่ใช้พัฒนาหรือกรอบในการทำงาน และจัดความสำคัญที่จะเกิดขึ้นในอีก 10 หรือ 20 ปีข้างหน้า
7. แผนปฏิบัติการ ให้ผู้เข้าร่วมได้ประจักษ์ถึงความสำเร็จของแผนกลยุทธ์ต่าง ๆ ระยะเวลา และหน่วยงานที่รับผิดชอบ
8. ประกาศความสำเร็จของข้อสรุป เป็นการประกาศและทำความเข้าใจในขั้นสุดท้าย ก่อนปฏิบัติการจริง ให้ชาวชุมชนเข้าใจและเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม
9. แผนงานไปสู่การปฏิบัติจริง เป็นขั้นตอนในการเปลี่ยนผ่าน เมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเริ่มลงมือปฏิบัติงาน
10. คณะกรรมการปฏิบัติงาน ความสำเร็จของแนวทางนี้ต้องการให้กลุ่มสนับสนุนและการดูแลเอาใจใส่ในขั้นตอนปฏิบัติงาน

2.3.2 ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม

คริสติน เบอร์กอลซ์ (Christian Birkholz บรรยาย) (อ้างอิงใน ชัยวัฒน์ ธีระพัฒน์.2543) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมไว้ 5 ปัจจัยคือ

1. กระทบตัวตน ซึ่งถ้ากระทบมากก็จะเข้าร่วมมาก
2. ความสำคัญต่อตัวเขา
3. ความเป็นรูปธรรมชัดเจน และบ่อยมากที่จะเกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่เราอาศัยอยู่ ถ้าเกิดในชุมชน ถิ่นฐาน มักจะมีผลมาก
4. มองเห็นได้ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไปจนเข้าใจยาก และยังมีความเกี่ยวข้องกับเวลา ถ้าเห็นผลช้าจะทำให้มองเห็นผลยากไม่ชัดเจน
5. มีโอกาสทำให้เป็นจริงสูง

นอกจากนี้ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะได้สรุปปัจจัยที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา แบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านกลไกของรัฐ โดยรัฐจะต้องกำหนดนโยบายที่คำนึงถึงความแตกต่างของวัฒนธรรม สนับสนุนกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับท้องถิ่น สร้างช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน และติดตามประเมินผลพร้อมทั้งให้การสนับสนุนในภายหลัง
2. ปัจจัยด้านประชาชน โดยประชาชนจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจ ริเริ่ม และทำกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือบุคคลภายนอก ได้รับการฝึกอบรม และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรม

3. ปัจจัยด้านนักพัฒนา โดยนักพัฒนาจะต้อง ศึกษาชุมชน มีความรู้ความเข้าใจใน กระบวนการมีส่วนร่วม ค้นหาผู้นำที่มีศักยภาพ รวมกลุ่มชาวบ้าน เพื่อหาทางแก้ไขปัญหา สนับสนุนด้านการศึกษาพร้อมทั้งให้ข้อมูลใหม่ ๆ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ มีความจริงใจและผูกพันกับท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนเชื่อถือและศรัทธา

4. ปัจจัยจุดใจที่จะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนา คือ การได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา และ โครงการพัฒนาตอบสนองต่อ ความต้องการของประชาชน

2.3.3 วัตถุประสงค์การมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมมิใช่เป็นเพียงการสร้างความภาคภูมิใจในการ ได้มีโอกาสเข้าร่วมในส่วนของ บัณฑิตบุคคล และสร้างความสามัคคีในชุมชนเท่านั้น และจะเป็นที่ช่วยในการพัฒนาของรัฐให้ประ สบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนด้วย ซึ่งบาตเนการ์และ วิลเลียม (Bhatnagar and Williams, 1992 อ้างถึงใน เตโช แสนภักดี, 2546) ได้สรุปถึงวัตถุประสงค์ ของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพ (efficiency) คือ การสร้างความเห็นพ้องต้องกัน ความร่วมมือและ ความสัมพันธ์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้อย่างราบรื่น โดยการใช้ต้นทุนน้อยที่สุด
2. ประสิทธิภาพ (effeciveness) คือ สามารถดำเนิน โครงการสำเร็จได้ตามเป้าหมาย
3. ผลประโยชน์ที่ได้รับ (beneficiary capacity) คือ ผลประโยชน์ที่ผู้มีส่วนร่วมในโครงการ ได้รับ
4. การพึ่งพาตนเอง (self – reliance) คือ ความรู้สึกถึงการเป็นอิสระ การตระหนักในตนเอง (self – awareness) และความรู้สึกเชื่อมั่นของคนในชนบทที่จะเรียนรู้และวางแผนการดำรงชีวิตของ ตนเอง
5. การให้อำนาจ (empowerment) คือ การให้อำนาจในการจัดการ
6. การสนับสนุน (sustainability) คือ การมีส่วนร่วมจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรักษา และช่วยกันดำเนินงาน โครงการให้ต่อเนื่องต่อไป

2.3.4 มิติของการมีส่วนร่วม

เตโช แสนภักดี, 2546 ได้แบ่งมิติของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 มิติได้แก่

1. การเตรียมการ (prerequisites to participation) สิ่งที่จะต้องเตรียมพร้อมก่อนระดม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1.1 การให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อปลุกกระตุ้นให้เห็นสภาพปัญหาที่สัมพันธ์
เกี่ยวข้องกันตลอดจนความรู้และความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับประเด็นปัญหาเหล่านั้น

1.2 การรู้จักใช้ความรู้ความชำนาญ จากแหล่งต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้
สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาได้รวดเร็วและการตัดสินใจแก้ปัญหาได้ดี

1.3 การลงมือปฏิบัติงานจะต้องสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ลักษณะของการมีส่วนร่วม (aspects of participation) การมีส่วนร่วมมีหลายระดับ ซึ่งใน
แต่ละระดับจะเป็นตัวกำหนดบทบาท หน้าที่ของการมีส่วนร่วมด้วย ดังนี้

2.1 การเป็นสมาชิก

2.2 เป็นสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม

2.3 เป็นสมาชิกที่บริจาคเงินช่วยเหลือ

2.4 เป็นกรรมการ

2.5 เป็นประธานกรรมการ

3. แบบอย่างของการมีส่วนร่วม (type of participation) มี 3 แบบ ดังนี้

3.1 เป็นผู้กระทำ (the actor) คือ มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรม

3.2 เป็นผู้รับผลการกระทำ (the recipient) คือ ได้รับผลจากกิจกรรมโดยตรง

3.3 เป็นสาธารณชนทั่วไป (the public) คือ ประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง
โดยตรงแต่มีส่วนสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

4. ขั้นตอนของกระบวนการมีส่วนร่วม (stages of organizational development for
participation) พิจารณาได้ดังนี้

4.1 ขั้นตอนการจัดตั้งองค์กร เป็นขั้นทำความรู้จักชุมชนเข้าใจความเป็นไปของ
ชุมชนจำแนกกลุ่มประชาชนเป้าหมาย รวมกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องโดยตรง แม้จะมีจำนวนน้อย
ในระยะแรกก็ตาม

4.2 ขั้นทำงานสัมฤทธิ์ผลเป็นขั้นที่กลุ่มเล็กๆ ดังกล่าวได้ทำกิจกรรมแล้ว
สัมฤทธิ์ผลจึงได้ดึงเอาประชาชนนอกกลุ่มเข้ามาร่วมกิจกรรมมากขึ้น

4.3 ขั้นต่อเนื่องหรือยุติเป็นขั้นประเมินผลงานของกลุ่ม หากมีประโยชน์ก็ต่อเนื่อง
หากไร้ประโยชน์ก็ยุติ

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับกิจกรรมและการใช้ประโยชน์ของพื้นที่

แนวความคิดเรื่องระบบกิจกรรมและพื้นที่เป็นแนวความคิดที่สามารถนำมาใช้ในการ

พิจารณาถึงพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ซึ่งจะส่งผลต่อการใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรมนั้น ซึ่งการใช้
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ในลักษณะต่างๆเหล่านี้จะสามารถนำมาช่วยในการพิจารณาถึงรูปร่างของพื้นที่และการใช้งาน
พื้นที่ในกลุ่มกิจกรรมเดียวกัน โดยการใช้พื้นที่ในลักษณะเดียวกันย่อมส่งผลให้เกิดการรวมกัน
ของพื้นที่หรือรวมกันขึ้นเป็นย่านและเกิดเป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่นั้น ๆ อีกทั้งกิจกรรมยังเป็น
สิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแง่มุมของการใช้พื้นที่ซึ่งท้ายสุดเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้
พื้นที่แล้วย่อมส่งผลให้ลักษณะของพื้นที่หรือลักษณะของย่านนั้น ๆ เปลี่ยนแปลงตามไป

2.4.1 กิจกรรม

รูปแบบของการพัฒนาที่ดินในอนาคตจะต้องได้รับการออกแบบให้เข้ากับระบบกิจกรรมของ
บุคคลที่อยู่อาศัยระบบกิจกรรมเป็นรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลครอบครัวสถาบันและธุรกิจที่
เกิดขึ้นในรูปแบบของพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญมากต่อการวางแผน ลูอิส(Luis.1959)

กิจกรรมบุคคลและครัวเรือน (บุคคลและกิจกรรมที่ใช้ในครัวเรือน) เป็นกิจกรรมที่
เกี่ยวข้องกับการอยู่อาศัยเช่นกิจกรรมทางสังคมนันทนาการและการพักผ่อนรวมถึงกิจกรรมที่
เกี่ยวข้องกับอาหารและการซื้อสินค้าเป็นต้น

สามารถแบ่งองค์ประกอบของระบบกิจกรรมซึ่งประกอบด้วย

1. แหล่งประกอบกิจกรรม (กิจกรรม Agent) คือตำแหน่งหรือสถานที่ที่สื่อความหมายทาง
กายภาพและสร้างความเข้าใจถึงความเป็นมาหรือความสำคัญ
2. ประเภทกิจกรรม (ประเภทกิจกรรม) คือชนิดของกิจกรรมที่สื่อถึงชีวิตตามธรรมชาติที่มี
ความผูกพันอยู่กับชุมชนเป็นหลัก
3. ระบบกิจกรรม (กิจกรรม System) คือสิ่งที่ซ่อนอยู่ในวิถีชีวิตหรือพฤติกรรมของแต่ละ
บุคคลครอบครัวและสังคมที่มีการกระทำสืบต่อกันมาเพื่อให้เข้าใจถึงระบบสังคมของการอยู่รวม
กันและการพึ่งพากันซึ่งระบบกิจกรรมนี้ไม่มีขอบเขต แต่ขึ้นอยู่กับกลุ่มคนที่เข้าไปทำกิจกรรมใน
ช่วงเวลานั้น โดยมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามบริเวณที่กระทำกิจกรรมโดยกิจกรรม
แต่ละประเภทจะประกอบด้วยระบบกิจกรรมหลาย ๆ ระบบซึ่งจะมีรูปแบบเฉพาะตัวและอาศัยพื้นที่
เพื่อประกอบกิจกรรมดังนั้นพื้นที่ต่างๆจึงมีหน้าที่ใช้สอยที่แตกต่างกันไปและถูกกำหนดด้วย
ลักษณะเฉพาะของกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่นั้น ๆ ที่จะแสดงให้เห็นทราบถึงลักษณะการใช้พื้นที่และ
บทบาทของย่านนั้นระบบกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่มประกอบด้วย
3องค์ประกอบคือ

1. เวลา (เวลาของกิจกรรม) แบ่งเป็นช่วงเวลาของการทำกิจกรรมและเวลาที่ทำกิจกรรม
2. พื้นที่ที่ใช้ทำกิจกรรม (พื้นที่ซึ่งกิจกรรมที่จะเกิดขึ้น)
3. ชนิดของกิจกรรม (ประเภทของกิจกรรม)

นอกจากนี้ระบบกิจกรรมยังขึ้นอยู่กับลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจตำแหน่งที่ตั้งของที่พักอาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระยะเวลาในการอยู่อาศัยบนพื้นที่หรือที่ตั้งนั้นรสนิยมในการเดินทางวัตถุประสงค์ของการเดินทาง โอกาสที่จะทำกิจกรรมเป็นต้นซึ่งจะส่งผลให้เกิดเป็น โครงสร้างของรูปแบบกิจกรรม

2.4.2 ปัจจัยที่ทำให้พื้นที่ที่มีกิจกรรมทั่วไป

ปัจจัยที่ทำให้พื้นที่ที่มีกิจกรรมทั่วไปและกิจกรรมสาธารณะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้คือ

1. การเข้าถึงและการประสานเชื่อมต่อ การเชื่อมต่อพื้นที่กิจกรรมกับสภาพโดยรอบทั้งในด้านมุมมองและทางด้านกายภาพซึ่งอาจมองได้จากระยะไกลหรือใกล้ขอบเขตของพื้นที่กิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญมาก

2. ความน่าใช้และภาพลักษณ์ที่สวยงาม ความปลอดภัยเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่ทำให้พื้นที่กิจกรรมมีคุณภาพการที่คนในชุมชน มีความสวยงามสบายตาและสะอาดด้วยพื้นที่กิจกรรมต้องสร้างความประทับใจในครั้งแรกที่เห็น

3. ผู้ใช้งานและกิจกรรมที่เกิดขึ้น กิจกรรมคือสิ่งพื้นฐานในกรอบของขอบเขตพื้นที่กิจกรรมและเป็นสิ่งยืนยันและเป็นเหตุผลว่าคนที่ใช้งานจะกลับมาใช้งานอีกครั้งพื้นที่ที่ไม่มีกิจกรรมใด ๆ ถือว่าไม่ประสบความสำเร็จกิจกรรมที่เกิดขึ้นต้องมีคนเป็นส่วนร่วมและต้องมีความสมดุลระหว่างหญิงและชายสมดุลระหว่างคนคนเดียวและเป็นกลุ่มและอายุของผู้ใช้งานและต้องมีอุปกรณ์ที่ช่วยให้เกิดทางเลือกในการทำกิจกรรม

4. การเป็นสังคม (กันเอง) คุณสมบัตินี้เป็นสิ่งที่ทำได้ยากที่สุดก็จะต้องให้ผู้ใช้งานมีความรู้สึกเป็นมิตรเป็นเพื่อนกันมีปฏิสัมพันธ์กันพอสมควร

2.4.3 การใช้ประโยชน์ของพื้นที่

โฮเนค (Honeck, 2013) กล่าวว่าจุดเด่นของชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) คือการที่ให้ทุกคนได้รับความเท่าเทียมกัน แต่ก็ยังขัดกับความต้องการสำหรับพื้นที่และเวลาส่วนตัว ในองค์กรที่ผู้อยู่อาศัยเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้นไม่ควรเรียกร้อง เทคโนโลยีหรือกินเวลาเหล่าสมาชิกจนมากเกินไป คอมมิวนิตีเหล่านี้ควรจะมีประสิทธิภาพและสามารถเสนอวิธีแก้ปัญหาให้กับสมาชิกได้ ถ้าไม่สามารถสร้างความสมดุลได้ เป้าหมายของการมีหมู่บ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ก็คงจะไร้ผล เรียกได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งก่อนที่จะวางแผนเกี่ยวกับการแบ่งความเป็นส่วนตัวและความเป็นส่วนกลางระหว่างการประชุมและวางแผนสร้าง ได้พูดถึงปัญหานี้ในชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ว่า “ในยุคที่พวกเราต่างแยกกันอยู่คนเดียว ความต้องการสำหรับความเป็นคอมมิวนิตีจึงมากขึ้น” และยังคงกล่าวต่ออีกว่า ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน

(Cohousing) นั้นเพิ่มเติมความต้องการส่วนบุคคลที่มีความต้องการที่จะทำงานเป็นทีม สร้างสรรค์ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิ่งใหม่ๆขึ้นมา และได้ร่วมมือกันอย่างเต็มที่

ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน(Cohousing) เป็นชุมชน โดยเจตนาประกอบด้วยบ้านส่วนตัว เสริมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ร่วมกัน ชุมชนมีการวางแผนเป็นเจ้าของและบริหาร โดยชาวบ้าน มีกิจกรรมร่วมกันซึ่งอาจรวมถึงการทำอาหาร, อาหาร, ดูแลเด็ก, สวนและการกำกับดูแลของชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ร่วมกันอาจมีห้องครัวห้องรับประทานอาหารห้องซักผ้าสิ่งอำนวยความสะดวกดูแลเด็ก, สำนักงาน, อินเทอร์เน็ต, ห้องพักผ่อนและกิจกรรมสันทนาการ

ยอร์ก ทาม(York Times.2013) กล่าวว่า ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน(Cohousing) การอำนวยความสะดวกในการทำงานร่วมกันในหมู่เพื่อนบ้านเพื่อผลประโยชน์ทางสังคมและการปฏิบัติทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

ทฤษฎีใหม่ของชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน(Cohousing) เกิดขึ้นในประเทศเดนมาร์กในปี 1960 ในกลุ่มของครอบครัวที่กำลังไม่พอใจกับการที่อยู่อาศัยที่มีอยู่และชุมชนที่พวกเขารู้สึกว่าไม่ได้ตอบสนองความต้องการของพวกเขา

บอดิล แกรท(Bodil Graae.1967) กล่าวว่า "เด็กควรจะมีหนึ่งร้อยพ่อแม่" กระตุ้นกลุ่มจาก 50 ครอบครัวในการจัดระเบียบชุมชน

2.5 กรณีศึกษาชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)

2.5.1 ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ประเทศเดนมาร์ก

2.5.1.1 ที่มาการเกิดชุมชนร่วมอยู่อาศัยแนวคิดชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ในประเทศเดนมาร์ก ในช่วงศตวรรษที่ 1960 เป็นยุคการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้ามากในทางด้านเทคโนโลยีและการส่งออก แต่ขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมเมืองที่มีความแออัดมากขึ้น การอพยพของคนในชนบทเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมในเมือง วิถีชีวิตที่เร่งรีบและการแข่งขันเป็นปัญหาสังคมที่ทำให้คนทำงานเกิดความเครียดส่งผลต่อสุขภาพและด้านจิตใจ เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในเมืองเสื่อมโทรมนับว่าการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมนั้นส่งผลให้คุณภาพชีวิตประชากรเดนมาร์กแย่ลง (สารจากปัญหาเหล่านี้ทำให้กลุ่มปัญญาชนในสังคม เกิดความต้องการแก้ปัญหาและสร้างวิถีชีวิตใหม่ที่มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยสถาปนิกชาวเดนมาร์ก แจน กัวเมด โฮเยอร์ (Jan Gudmand-Hoyer) และภรรยา นักจิตวิทยา เกิดความคิดที่ต้องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตและชักชวนเพื่อนที่มีความต้องการเดียวกัน โดยเริ่มจากการหาซื้อที่ดินแถบชานเมืองที่มีอากาศบริสุทธิ์และไม่ไกลเกินไป สามารถขับรถกลับไปทำงานในเมืองได้ และออกแบบชุมชนใหม่ของพวกเขาโดยให้ความสำคัญกับการแบ่งปันพื้นที่ใช้สอยร่วมกัน โดยเฉพาะบ้านกลางที่ประกอบไปด้วยพื้นที่ใช้สอยต่างๆ เช่น มีพื้นที่ทานอาหารร่วมกัน ครัวกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่เลี้ยงเด็กเล็ก เป็นต้น และยังมีสวนและแปลงผัก ที่สร้างวิถีชีวิตการดูแลตนเองร่วมกับเพื่อนบ้านในชุมชน นับว่าเป็นการก่อตั้งชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) แห่งแรกขึ้นในปี ค.ศ. 1964

การขยายตัวของรูปแบบชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) จากชุมชนแรกก็ทำให้เกิดการทดลองสร้างชุมชนขนาดเล็กขึ้น 2-3 ชุมชนในปีเดียวกันนั้น ได้แก่ บ้านพักในโรงพยาบาลกรุงโคเปนเฮเกน เป็นต้น โดยสังเกตเห็นได้ว่าชุมชนที่เริ่มต้นพัฒนาในช่วงแรกนั้นจะเป็นกลุ่มคนที่มีอาชีพเฉพาะและเป็นชุมชนขนาดเล็กอยู่ใจกลางเมืองใหญ่ หลังจากการเข้าอยู่ในชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)

บอดิล แกรท (Bodil Graae) นักเคลื่อนไหว โหวตสันติภาพ ได้ตีพิมพ์บทความเกี่ยวกับการสร้างชุมชนสำหรับเด็ก ที่ชื่อว่า “เด็กควรมีพ่อแม่ร้อยคน”(Children Should Have One Hundred Parents) ซึ่งได้รับความสนใจอย่างมาก ในประเด็นของการสร้างพื้นที่ที่เหมาะสมในการเลี้ยงดูเด็กในสังคมสมัยใหม่ โดยใช้การออกแบบเพื่อนบ้านที่สนิทสนมกันเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับเด็กที่จะสามารถเข้าออกบ้านนั้นบ้านนี้ได้ ผู้ใหญ่ในชุมชนมีเป้าหมายเดียวกันในการช่วยกันดูแลเด็กๆ โดยมีกรออกแบบที่โดดเด่นจากชุมชนทั่วไปคือ การใช้พื้นที่ส่วนกลางสำหรับการดูแลดูร่วมกัน ซึ่งจะช่วยสร้างพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็ก และเกิดการช่วยเหลือกันของบรรดาพ่อแม่ นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง มีผู้สนใจมากกว่า 50 ครอบครัวรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ของคนในชุมชน สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเหมาะสมต่อการเลี้ยงดูเด็ก โดยมีการจัดตั้งชุมชนขึ้นถึง 25 ชุมชนในระยะเวลา 7 ปี จนการสร้างชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) กลายเป็นกระแสหลักของการสร้างที่อยู่อาศัยในเดนมาร์ก ปัจจัยหนุนเสริมที่ทำให้เกิดการขยายตัวชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) มากขึ้นคือ รัฐบาลเดนมาร์กหันมาให้การสนับสนุนถึง 4 ด้านด้วยกัน คือ

1. ด้านการลดภาษีที่ดิน ทำให้เกิดการโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยมากขึ้น
2. ออกสิทธิในการเช่าที่ดินของรัฐบาลทำให้ที่ดินในย่านกลางเมืองสามารถพัฒนาโครงการได้
3. มีกองทุนสนับสนุนการจ้างสถาปนิกให้กับชุมชน
4. มีการจัดแข่งขันประกวดแบบชุมชนในแต่ละที่ ทำให้สถาปนิกรุ่นใหม่หันมาให้ความสำคัญกับการออกแบบที่สร้างพื้นที่ที่ทำให้คนสนิทสนมกัน (Intimate scale) และทำให้รูปแบบสถาปัตยกรรมแบบชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) นำอยู่และมีความหลากหลายมากขึ้น

การพัฒนาชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ในเดนมาร์กกลายเป็นกระแสหลักของสังคมเดนมาร์ก และมีความเฉพาะและหลากหลายของแนวคิดการอยู่อาศัยของชุมชนมากขึ้น เช่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นชุมชนเพื่อการประหยัดพลังงาน ชุมชนเพื่อการปลูกผักและทำฟาร์ม มีการผลัดเปลี่ยนเวรหน้าที่ดูแล และได้รับความนิยมนอย่างต่อเนื่อง มากกว่า 300 โครงการที่แล้วเสร็จในเดนมาร์ก

2.5.1.2 ลักษณะชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ในประเทศเดนมาร์ก ที่นิยามโดย Chris Scotthanson & Kelly Scotthanson.2004

- ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม (Participatory Process)
- วางผังบ้านตามความสัมพันธ์ (Intentional Neighborhood Design)
- มีพื้นที่บ้านส่วนตัวและพื้นที่ส่วนกลางแยกชัดเจน (Private Homes & Common Facilities)
- หมู่บ้านบริหารโดยชุมชน (Resident Management)
- มีการตัดสินใจร่วมกันอย่างเสมอภาค (Nonhierarchical Structure and Decision Making)

อันเป็นลักษณะหลักของชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ในประเทศเดนมาร์ก และหนังสือคู่มือการพัฒนาชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ของ คริส และ แคลี สก็อตเซนเซน (Chris Scotthanson & Kelly Scotthanson) ได้ระบุขั้นตอนการพัฒนาชุมชนไว้ ซึ่งเกิดจากผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญมาใช้อ้างอิงในงานวิจัยดังนี้

2.5.1.3. ขั้นตอนการพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย โดยแบ่งออกเป็น 14 ขั้นตอนคือ

1. เป็นการทำความเข้าใจระหว่างสมาชิกในกลุ่มผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และหาสมาชิกเพิ่ม
2. เป็นการทำความเข้าใจถึงความเป็นไปได้ในการลงทุนและการก่อสร้าง ซึ่งในขั้นนี้ต้องอาศัยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์เป็นที่ปรึกษาและร่วมกระบวนการสร้างความเป็นไปได้โดยดูจากกำลังจ่ายของสมาชิก
3. ทำงานร่วมกับสถาปนิกและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์
4. หาซื้อที่ดินที่ลงตัวกับสมาชิกทุกคนในแง่ราคาที่สามารถจ่ายไหว และการเดินทางสะดวก ไม่ไกลจากสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเป้าหมายของชุมชน
5. การออกแบบบ้านและพื้นที่ใช้สอยต่างๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนบุคคล
6. การออกแบบวิถีชีวิตร่วมกัน
7. วางผังโครงการและกลุ่มบ้านตามแนวความคิดหลักของสมาชิกมีความเห็นร่วมกัน เช่น เน้นธรรมชาติ ประหยัดพลังงาน หรือทำฟาร์ม เป็นต้น
8. การตกลงกรรมสิทธิ์การถือครอง จัดตั้งนิติบุคคล
9. การวางแผนการเงินและงบประมาณของทั้งโครงการและรายบุคคล
10. หาสมาชิกเพิ่มและการสร้างแรงจูงใจของสมาชิกใหม่
11. วางแผนงานร่วมกันเพื่อสร้างการรับรู้ร่วม การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบและการจัดการ

การเงินส่วนบุคคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. การยื่นขออนุญาตปลูกสร้างอาคารและการจดทะเบียนสิทธิ์พื้นที่ส่วนกลางและพื้นที่ส่วนบุคคล

13. ขั้นตอนการก่อสร้าง

14. ย้ายเข้าอยู่

ซึ่งจะพบลักษณะเด่นของขั้นตอนการพัฒนาของประเทศเดนมาร์ก คือจะเกิดจากกลุ่มคนตั้งต้น 3-5 ครอบครัว มีภาพขั้นต้นในการจัดตั้งชุมชนรวบรวมสมาชิกจนได้เกินกึ่งหนึ่ง ขนาดชุมชนโดยเฉลี่ยที่พบในเดนมาร์กทั่วไป จะอยู่ที่ 15-35 ครอบครัว แล้วสมาชิกจึงหารือเพื่อสรุปภาพของชุมชนที่ต้องการอยู่ร่วมกันในบางโครงการที่มีปรึกษาด้านการลงทุนตั้งแต่ต้น เพื่อกำหนดราคารูปแบบบ้าน และขนาด หรือในบางโครงการมีสมาชิกที่มีความรู้ด้านการลงทุนและการก่อสร้างเดิม จึงทำให้กลุ่มสมาชิกสามารถหรือเพื่อกำหนดแนวทางในขั้นต้นได้พร้อมกับหาที่ดินที่สอดคล้องกับงบประมาณและที่ตั้งได้ หลังจากนั้นจึงดำเนินการประชาสัมพันธ์หาสมาชิกจนครบ

2.5.1.4 กระบวนการมีส่วนร่วม ของการพัฒนาในเดนมาร์กพบว่าการรวมกลุ่มของสมาชิก มีความเข้มแข็ง ส่งผลให้กลุ่มสมาชิกเป็นผู้กำหนดรูปแบบ เลือกที่ตั้ง สรุปแนวทางการอยู่อาศัยร่วมกันได้ชัดเจน โดยมาจากความคิดเห็นของสมาชิกกันเอง ทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมของ การจัดตั้งชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ในเดนมาร์ก เริ่มขึ้นตั้งแต่ขั้นตอนการพัฒนาและวางแผนการหาสมาชิก ในขั้นตอนการออกแบบร่วมกัน ให้สมาชิกได้กำหนดความต้องการส่วนตัวและความต้องการของส่วนรวม ออกมาเป็นกายภาพ ในการแลกเปลี่ยนเรื่องการจัดการส่วนกลาง และวางแผนเรื่องการบริหารชุมชนเบื้องต้นได้ ในขั้นตอนการจัดกิจกรรมมีส่วนร่วม มีทั้งในกรณีจ้างบริษัทดำเนินการ และพบแนวทางที่สมาชิกเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด

2.5.1.5 รูปแบบสถาปัตยกรรมของชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) นั้น จะสะท้อนความสมดุลของการสร้างพื้นที่ส่วนตัว และพื้นที่ส่วนรวมทำให้เกิดทางเลือกของการใช้ชีวิตที่ต้องการความสงบและต้องการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน และสอดคล้องกับภูมิอากาศของเดนมาร์ก เพื่อให้เห็นหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการออกแบบพื้นที่กายภาพแบบชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) จึงแบ่งเป็นออกเป็น 3 ประเด็นคือ

- รูปแบบสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น
- การออกแบบพื้นที่ส่วนกลาง (Common facility design)
- การออกแบบพื้นที่สร้างปฏิสัมพันธ์ (social contact design)

รูปแบบสถาปัตยกรรมมีลักษณะเป็น บ้านกลุ่มล้อมสวน (Cluster) เพราะในช่วงฤดูหนาวที่หนาวจัดบ้านล้อมสวนรูปตัวยูช่วยกักลมหนาวจากภายนอกได้ดี ช่องเปิดที่มีจำนวนน้อยจากการใช้ผนังเดียวกัน เพื่อป้องกันความหนาว และประหยัดค่าก่อสร้าง



ภาพที่ 2.2. ภาพการจัดพื้นที่ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ของประเทศเดนมาร์ก

การออกแบบพื้นที่ส่วนกลาง(Common facility design) เป็นพื้นที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการทำกิจกรรม พบปะของสมาชิกในชุมชนอย่างเป็นประจำ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น ประชุมหมู่บ้าน ทานอาหารร่วมกัน ปลูกผัก เลี้ยงเด็กเล็ก เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นจุดยึดโยงที่ทำให้สมาชิกได้มาสร้างความคุ้นเคย การถ่ายทอดประสบการณ์ และสร้างให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของคนในชุมชน(ปาสิตา.2015)

พื้นที่ส่วนกลาง ดังนี้

1. พื้นที่ทานอาหาร ที่นั่งที่เพียงพอต่อสมาชิกทุกคน
2. ครัวกลาง ช่วยลดค่าใช้จ่ายค่าอุปกรณ์
3. มีพื้นที่ดูแลเด็กเล็ก โดยจัดเวรผลัดเปลี่ยนกันมาดูแล
4. พื้นที่ประชุมรวมและเป็นพื้นที่อเนกประสงค์ที่ใช้จัดงานต่างๆ ได้
5. ห้องเก็บของ เช่น อุปกรณ์แคมป์ปิ้ง รถจักรยาน ที่ไม่ต้องซื้อทุกบ้านแต่สามารถหุ้กัน

ซื้อได้

6. โรงจอดรถ
7. ห้องซักผ้า
8. พื้นที่แยกขยะ
9. ที่เก็บอุปกรณ์ช่างหรือทาสวนที่ใช้ร่วมกันในชุมชน บ้านกลางจึงนับว่าเป็นพื้นที่ที่สร้าง

ให้เกิดความความสัมพันธ์ของคนในชุมชน เกิดวิถีชีวิตที่ดูแลแบ่งปันกันใน ทำให้ต้นทุนในชีวิตถูก

ลดลงและได้คุณภาพมากขึ้นจากการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกร่วมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.1.6 ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนา จุดแข็งของการพัฒนาชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) เกิดจากประชากรของเดนมาร์กมีความเข้มแข็ง ชัดเจนในการเลือกวิถีการอยู่อาศัยของตนเอง และพื้นฐานของสำนักความเป็นพลเมืองสูง ทำให้การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมเกิดขึ้นได้โดยง่าย คนมีทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกัน ประโยชน์ในการอยู่อาศัยร่วมกัน เหตุผลที่เลือกอยู่เป็นชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) เพราะต้องการคุณภาพชีวิตที่อยู่อย่างมีความสุข ทั้งในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและมิตรภาพกับเพื่อน มีความรู้สึกปลอดภัยและได้รับการสนับสนุน ลดความตึงเครียดของครอบครัวเดี่ยว และได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การเลี้ยงลูก หรือปลูกผัก ทำฟาร์มเป็นต้น เป็นการอยู่อาศัยอย่างยั่งยืนทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ชุมชน และสังคม



ภาพที่ 2.3. ภาพตัวอย่างโครงการชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ประเทศเดนมาร์ก

2.5.2 ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ประเทศสวีเดน

2.5.2.1 ที่มาการเกิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย สังคมในสวีเดนเปลี่ยนจากผู้ชายทำงานนอกบ้าน เป็นทั้งชายและหญิงออกมาทำงานในโรงงานและบริษัทข้ามชาติ การที่ผู้หญิงสวีเดนส่วนใหญ่ออกไปทำงานนอกบ้านทำให้ภาระการทำงานบ้าน การเลี้ยงดูลูกของผู้หญิงสวีเดนเป็นปัญหา คนชนชั้นกลางทั่วไปหาแม่บ้านและพี่เลี้ยงเด็กเพื่อมาดูแลบ้านแทน แต่เป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมาก ในปี ค.ศ.1905-07 กรุงสตอกก์โฮม จึงเกิด โครงการเซนทรัลคิทเชน (Hemgården Central Kit-chen) ขึ้น เป็นอพาร์ทเมนต์ที่สร้างความสะดวกสบายให้กับการอยู่อาศัย มีครัวกลางอยู่ชั้นใต้ดินของอาคาร ลดพื้นที่ครัวในแต่ละห้องเพื่อลดภาระการดูแล เกิดค่านิยมในสังคมว่าเป็นการอยู่อาศัยที่ทันสมัย และมีระดับทำให้ผู้ประกอบการสร้างโครงการ Collective House เป็นอพาร์ทเมนต์เซอร์วิสสำหรับเช่าขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก ต่อมาในปี 1932 นักสังคมวิทยา อัลวา มายดริลและสถาปนิก สเวน เอกสาร์นเป็นเอกสารที่สเวนไวส์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาร์คเคเลียส (Alva Myrdal ,Sven Markelius) มีความต้องการเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนในสังคม หันมาใช้ชีวิตอยู่อาศัยที่ตระหนักถึงความเป็นพลเมือง ในชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ใช้วิถีประชาธิปไตยที่มีเหตุมีผล ในการจัดการชุมชนของตนเอง ผ่านการทำงานร่วมกัน มีสุขภาพดีด้วยกิจกรรมยามว่าง เล่นกีฬาด้วยกัน เป็นทางเลือกของการอยู่อาศัยที่ดีที่สุด แต่กลับถูกต่อต้านแนวคิดนี้เป็นอย่างมาก กลางปี 1950 นักลงทุนได้พัฒนาโครงการ โรงแรมสำหรับครอบครัวขึ้น (The Hässelby“family hotel”) ในเมืองอัสกีวีสท์ (Olle Engkvist) เป็นโครงการชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ขนาดใหญ่ประกอบไปด้วยร้านอาหาร ห้องครัว ห้องทานอาหารขนาดใหญ่ ในแต่ละชั้นมีห้องกินข้าว ห้องปาร์ตี้ เกมสั และร้านกาแฟ โดยมีพนักงานคอยให้บริการ มีร้านค้าที่เปิดในตอนเย็น โรงเรียนอนุบาล ห้องซักรีด ห้องซาวน่า ห้องสวดมนต์ และโถงเล่นยิมนาสติก สำหรับใช้ร่วมกัน โรงเรียนที่อยู่ใกล้โรงแรมสำหรับครอบครัวกลายเป็นคำพูดติดปากทั่วไปว่า เป็นที่สำหรับครอบครัวสุดพิเศษ

ปลายปี 1960 แนวคิดการอยู่อาศัยแบบใหม่เริ่มเห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นในสังคม โครงการโรงแรมสำหรับครอบครัว ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของ กลุ่มสามัคคีสตรีสนานาชาติขึ้น (international solidarity and feminist movements) ที่ต้องการเช่าที่ดินจากนายทุนมากกว่าต้องการการเซอร์วิสระดับหรูอย่างที่ผ่านมา โดยกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้รับแนวคิดการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) มานำเสนอท่ามกลางสังคมที่ไร้ศีลธรรมได้ทำลายกลุ่มครอบครัวเดี่ยวในการอยู่ร่วมกัน เสนอทางเลือกการอยู่อาศัยสำหรับครัว แบบวิถีโบฮีเมียน งานบ้านและการดูแลเด็กเป็นหน้าที่ของพ่อและแม่ที่ช่วยกันดูแล

ในปลายปี 1970 กลุ่ม BIG (Bo I Gemenskap) ได้นำเสนอแนวคิดที่คล้ายกัน ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจาก สมาคมวิจัยอาคารสวีเดน ที่นำเสนอรูปแบบการพัฒนาโครงการจากสมาชิกในชุมชนร่วมกัน สนับสนุนทัศนคติด้านบวกให้ผู้หญิงใช้ทักษะ ของการดูแลครอบครัวในอดีต ทำอาหาร ซักผ้า ดูแลลูก และดูเหมือนว่ารายงานของ BIG จะตอบสนองการแก้ปัญหาของสภาพสังคมในเวลานั้น ได้ สร้างแรงบันดาลใจให้กับชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)ที่กำลังสร้างใหม่ อาคารที่สร้างในแนวคิดของ BIG สร้างขึ้นในชื่อ เบิร์กสเจอน์ เมืองโกเตนเบิร์ก ในปี 1979 Bergsjön in Gothenburg และขยายตัวเพิ่มขึ้นถึง 50 ชุมชนในปี 1980-1990 หลังจากปี 1990 ที่อยู่อาศัยตามโมเดลของ BIG ในประเทศสวีเดนได้ก่อตั้งขึ้นอีกหลายชุมชน และมาจากการร่วมมือของผู้อยู่อาศัยที่ร่วมกันพัฒนาโครงการ และมีการจัดตั้งสมาคมเพื่อนบ้านขึ้น(neighborly cooperation) เพื่อเป็นแกนในการรวมกลุ่มและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาโครงการ

ความสนใจร่วมที่ชาวสวีเดนให้ความสำคัญคือ การลดปัญหาไม่มีเวลาในการดูแลเด็กและคนชรา การสร้างวิถีชีวิตที่สมดุลระหว่างการทำงานนอกบ้านและการดูแลครอบครัว มีปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชนเดียวกัน รูปแบบการอยู่อาศัยยังคงต้องการความสะดวกสบายและลดระยะเวลาใน

การทำความสะอาดดูแล จากการใช้พื้นที่ต่างๆร่วมกันและขณะเดียวกันก็ต้องการสังคมที่ปลอดภัย รู้จักกันและกันเป็นชุมชนเดียวกัน

2.5.2.2 ลักษณะชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) แนวคิดชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)เป็นการสร้างความแตกต่างของการตลาดที่ตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อในขณะนั้นได้ลงตัว มีลักษณะเด่นคือ มีพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่ส่วนกลางชัดเจน ในพื้นที่ส่วนกลางเปิดให้สมาชิกในชุมชนเป็นผู้กำหนดการใช้งานและจ้างผู้ดูแล สิทธิในการบริหารจัดการส่วนกลางเป็นสิทธิขาดของผู้อยู่อาศัย ใช้ระบบประชาธิปไตยในการบริหาร

2.5.2.3 ขั้นตอนการพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย เนื่องจากวิธีการพัฒนาของประเทศสวีเดนมีหลายช่วงเวลาและหลายรูปแบบ ในที่นี้จึงสรุปเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน คือ การพัฒนาโดย บริษัทอสังหาริมทรัพย์ ที่ลงทุนพัฒนาซื้อที่ดินและก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัยกลางเมือง การคมนาคมสะดวก เป็นอาคารที่ทันสมัย มีสิ่งความสะดวกครบครัน ตามแนวคิดชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)

2.5.2.4 กระบวนการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมระดับผู้อยู่อาศัย ภายหลังจากเข้าอยู่ที้อยู่อาศัยเป็นผู้บริหารจัดการชุมชนกันเอง มีการสร้างข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน ในช่วงเริ่มต้นของการเปิดใช้อาคาร มีการจัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์ของสมาชิก เพื่อหารือในการพัฒนาส่วนกลาง ต่อมาเกิดขึ้นตามอสังหาริมทรัพย์ของสมาชิก พบว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นภายหลังจากเข้าอยู่แล้วเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่องเพราะ ผู้ซื้อเป็นกลุ่มคนที่สนใจในเรื่องคล้ายคลึงกันมาอยู่ร่วมเป็นชุมชนเดียวกัน

2.5.2.5 รูปแบบสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นของสวีเดน ส่วนใหญ่เป็นอาคารสูงในเมือง เพราะเนื่องจากในเมืองมีพื้นที่น้อย ความหนาแน่นของผู้อยู่อาศัยมีจำนวนมากและต้องการเดินทางสะดวก จึงทำให้การอยู่อาศัยในอาคารสูงเป็นรูปแบบที่แพร่หลายในประเทศสวีเดน

การออกแบบพื้นที่ส่วนกลาง(Common facility design) พื้นที่ส่วนกลางจะอยู่ในอาคาร ที่ชั้นใต้ดิน หรือชั้น 1 ส่วนชั้นบนจะเป็นห้องพักอาศัย มีพื้นที่ใช้สอยอำนวยความสะดวกต่างๆครบครัน เช่น การออกแบบจะมีพื้นที่ส่วนกลางอยู่ชั้นใต้ดิน หรือเป็นอาคารขนาดเล็กที่มีการออกแบบให้พื้นที่ส่วนกลางสามารถเข้าถึงได้ทันที เช่น

1. ห้องทานอาหารรวม ที่เป็นบริการสั่งอาหารทานได้ คนในชุมชนจะลงมาทานอาหารร่วมกัน ใช้การจัดจ้างพนักงานบริการร่วมกันทำให้เกิดความยืดหยุ่นในการทำกับข้าวจำนวนมาก
2. ครัวกลาง เป็นห้องครัวสำหรับทำอาหาร และมีพื้นที่สำหรับสมาชิกที่ต้องการทำอาหารด้วยตนเอง มีพนักงานทำความสะอาดให้ แต่มีบางแห่งที่จัดเวรทำความสะอาดกันเอง
3. ห้องเลี้ยงเด็ก สามารถฝากลูกไว้ที่บ้านได้ มีผู้ดูแลประจำและมีการจัดเวรในการ

กลับมาดูแลดูหลังเลิกงานสอนการบ้านลูกระหว่างลูกเพื่อนบ้านที่มีลูกในวัยใกล้เคียงกันทำให้ออกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถจัดสรรเวลาในการดูแลลูกและการทำงานได้ดีมากขึ้น เด็กได้มีประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่หลากหลายจากพ่อแม่เพื่อน

4. Workshop & craft เป็นพื้นที่ทำกิจกรรมยามว่างของคนชราที่อาศัยอยู่ด้วยกัน

5. ห้องพนักงานบริการ ที่ต้องทำหน้าที่บริการเรื่องอาหาร การดูแลเด็ก และการดูแล

คนชรา

การออกแบบพื้นที่สร้างปฏิสัมพันธ์ (social contact design) พบว่าการสร้างพื้นที่ส่วนกลางไว้ที่ชั้น 1 และมีcore lift หรือ บันไดไว้ตรงกลางกลุ่มอาคาร จะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการเกิดขึ้น อีกทั้งยังทำให้เกิดความปลอดภัยในการเข้าถึงอีกด้วย



ภาพที่ 2.4 อาคารสูงชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ประเทศสวีเดน

2.5.2.6 ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนา พบว่าแนวคิดชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ตอบสนองกับความต้องการของคนในสังคมได้ดี

- ปัญหาและอุปสรรคที่พบ การมีส่วนร่วมของสมาชิก ภายหลังการเข้าอยู่ บางชุมชนพบว่าไม่เกิดกิจกรรมส่วนกลางอย่างที่สมาชิกตกลงไว้

- ประโยชน์ในการอยู่อาศัยร่วมกัน การอยู่เป็นชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ทำให้สมาชิกรู้สึกอบอุ่น ไม่โดดเดี่ยว

2.5.3 ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ประเทศอเมริกา

2.5.3.1 ที่มาการเกิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย Kathryn McCamant และ Charles Durrett.1980 ได้นำประสบการณ์ด้านชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) เป็นจุดเริ่มชุมชนร่วมอยู่อาศัย ในช่วงเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทศวรรษ 1980-90 (พ.ศ.2523-2533) เป็นช่วงฟื้นฟูสังคมหลังสงครามโลกครั้งที่สองที่เห็นความสำคัญในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงดูลูกให้โตขึ้นในสังคมที่ปลอดภัย ช่วยเหลือดูแลกันไว้วางใจกันได้ ในปี 1988 จึงได้เกิดจัดตั้งชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) แห่งแรกขึ้นชื่อมัวร์ คอมมอนส์ (Muir Commons) ในเมืองควิส รัฐแคลิฟลอเนีย ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นโครงการแรก ประสบความสำเร็จในปี 1991 ใช้เวลาดังแต่เริ่มเผยแพร่แนวคิดจนเกิดการพัฒนาชุมชนแรกขึ้นนั้นใช้เวลาถึง 8 ปี

2.5.3.2 นิยามและลักษณะชุมชนร่วมอยู่อาศัยนิยามโดย Kathryn McCamant และ Charles Durrett.1994)

1. กระบวนการมีส่วนร่วม (Participatory process)
2. การออกแบบเพื่อนบ้าน (Neighborhood design)
3. สิ่งอำนวยความสะดวกร่วมกัน (Common facility)
4. การบริหารจัดการตนเอง (Resident Management)
5. มีความเสมอภาค (Non-hierachical structure and decision –making)
6. ไม่มีผลประโยชน์ร่วมทางเศรษฐกิจ (No share community economy)
7. มีศูนย์กลางพื้นที่อำนวยความสะดวก

2.5.3.3 กระบวนการมีส่วนร่วม มีการใช้บทบาทของผู้ประสานประโยชน์ (organizer) เป็นผู้นำในการจัดกระบวนการ สมาชิกทุกคนจะมีบทบาทเป็นผู้ร่วมพัฒนาโครงการมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ การตัดสินใจร่วมกัน การออกแบบบ้านกลางของชุมชนร่วมกันและสามารถกำหนดรูปแบบบ้านของตนเองได้

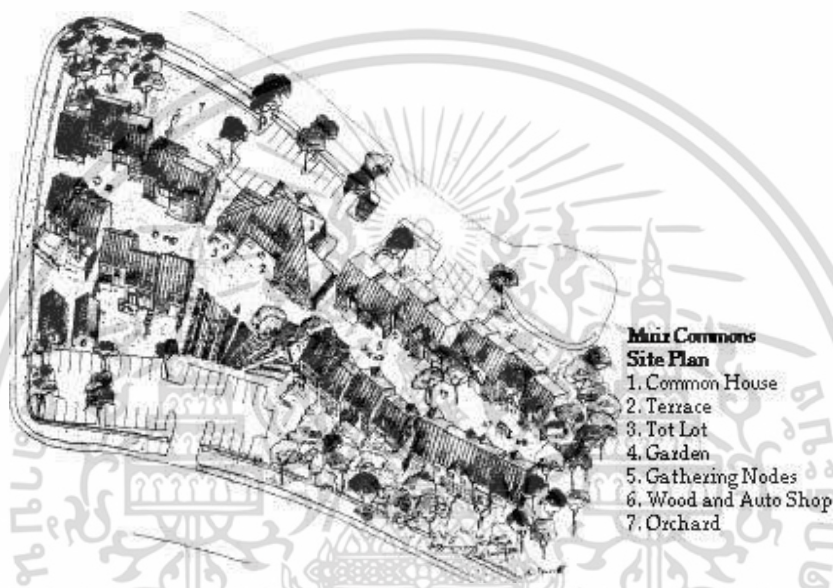
2.5.3.4 รูปแบบสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น โดยส่วนมากเป็นชุมชนที่มีจำนวน 10-45 ครอบครัวที่อยู่แถบชานเมืองเป็นส่วนใหญ่ บ้านที่นิยมสร้างจึงเป็นรูปแบบบ้านเดี่ยวรูปแบบการวางผังที่มักพบในชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) อเมริกาสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบคือ

- การวางแบบตัวบ้านที่เกาะกับทางเดินเท้า (pedestrian street)
- การวางแบบบ้านล้อมสนามหญ้า (court- yard) เป็นรูปแบบบ้านที่หันหน้าบ้านเข้าสนามหญ้าส่วนกลาง
- การวางแบบบ้านและสวนเกาะตามทางเดิน (combination of street and court yard) เป็นรูปแบบที่เรียงตัวเกาะตามทางเดินเท้า
- การวางแบบบ้านเป็นอาคารเดียวกันทั้งหมดทางเดินเป็นหลังคากระจก (one building glass covered street) เป็นกลุ่มอาคารเดี่ยว ที่มีทางเดินคลุมด้วยกระจก มักพบในชุมชนทางเหนือที่มีอากาศอบอุ่นถึงหนาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบพื้นที่ส่วนกลาง (Common facility design) ค่อนข้างมีความหลากหลายตามความต้องการของแต่ละชุมชน มักออกแบบให้ ใช้พื้นที่นอกประสงครองรับกิจกรรมได้หลากหลายและปรับเปลี่ยนได้อเนก

การออกแบบพื้นที่ สร้างปฏิสัมพันธ์ (social contact design) กลายเป็นกลยุทธ์ในการสร้างชีวิตความเป็นชุมชน ผ่านการพบปะ โดยไม่เป็นทางการ การออกแบบสัดส่วนที่รู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น(Intimate scale) เช่น ระยะทางทำเดินถึงกันมีพื้นที่ทางเดินเชื่อมโยงกัน



ภาพที่ 2.5 รูปแบบการวางผังชุมชนการวางตัวบ้านที่เกาะกับทางเดินเท้า (pedestrian street)



ภาพที่ 2.6 ภาพตัวอย่างโครงการรูปแบบการวางแบบบ้านล้อมสนามหญ้า(courtyard)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 2.7 ภาพหมู่บ้าน Ravens' Roost การวางแบบบ้านและสวนเกาะตามทางเดิน



ภาพที่ 2.8 การวางแบบบ้านเป็นอาคารเดียวกันทั้งหมดทางเดินเป็นหลังคากระจก

2.5.4 ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ประเทศอังกฤษ

2.5.4.1 ที่มีการเกิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย ประเทศอังกฤษ ได้รับอิทธิพลขยายผลต่อมาจากทางอเมริกา สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่ทางรัฐบาลได้นำเอาแนวคิดการจัดตั้งชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ขึ้นมาพัฒนาปรับใช้ในสังคมชาวอังกฤษที่เกิดปัญหาผู้สูงอายุต้องอยู่บ้านอย่างโดดเดี่ยว เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ในวงกว้างไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เดี่ยวในชีวิตช่วงวัยหลังเกษียณ ในขณะที่อังกฤษมีสิทธิรัฐสวัสดิการในการดูแลผู้สูงอายุในงบประมาณที่สูง แต่คุณภาพประชากรกลุ่มผู้สูงอายุ ที่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องความซึมเศร้า และสุขภาพที่แย่ลงอย่างรวดเร็วภายหลังการเกษียณ ส่งผลให้รัฐใช้แนวคิดการจัดกิจกรรมและพัฒนาชุมชนเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหา สมาชิกสามารถมีกิจกรรมทำร่วมกันของกลุ่มคนที่สนใจในเรื่องเดียวกัน ทำให้ชีวิตหลังวัยเกษียณมีชีวิตชีวามากขึ้นและเป็นที่ยอมรับของผู้สูงอายุ ชาวอังกฤษที่เตรียมตัวเข้ากระบวนอยู่แบบชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ก่อนเข้าช่วงเกษียณอายุ และแผ่ขยายแนวคิดเพิ่มขึ้นในกลุ่มครอบครัวเดี่ยวที่ต้องการสังคมและอบอุ่น โดยมีเป้าหมายในการสร้างชุมชนที่ช่วยเหลือดูแลกัน และสร้างวิถีชีวิตของความเป็นมิตรของเพื่อนบ้านร่วมกัน แต่ยังไม่เป็นที่นิยมมากเท่าในประเทศอเมริกาหรือเดนมาร์ก จนเกิดองค์กรของผู้ประสานประโยชน์ (organizer) ในการพัฒนาโครงการ ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ ประสานงานกับหน่วยงานรัฐหรือการจัดหาที่ดิน จัดกระบวนการเฝ้าระวัง เพื่อกำหนดเป้าหมายของชุมชนและกระบวนการพัฒนาชุมชนต่างๆ ที่เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้แนวคิดชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ขยายตัวมากขึ้น

2.5.4.2 ขั้นตอนการพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. แบบชุมชนผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยในอาคารเก่าในเมืองที่เกิดจากรัฐบาล จัดจ้างบริษัทพัฒนาชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) มาดำเนินงานออกแบบพื้นที่ส่วนกลางและจัดกิจกรรมให้กับกลุ่ม พร้อมกับการหารือเพื่อตั้งกฎ จักรวรรในการดูแลส่วนกลาง (มีผู้ดูแลทำความสะอาดให้) และติดตามเป็นระยะ

2. ชุมชนที่มีการจัดตั้งดำเนินการก่อสร้างใหม่ เป็นชุมชนชานเมือง เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมให้เด็กอยู่กับธรรมชาติ และผู้ใหญ่มีส่วนร่วมในการดูแลเด็ก

2.5.4.3 กระบวนการมีส่วนร่วม มีการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการย้ายเข้าอยู่แล้ว โดยใช้ระบบคณะกรรมการชุมชน ที่มาจากสมาชิกในชุมชนเอง ซึ่งที่พบเห็นโดยส่วนมากเป็นชุมชนผู้สูงอายุที่ใช้อาคารเก่า ในการจัดการดำเนินการดูแลในส่วนต่างๆ ของที่อยู่อาศัย มีการจัดการแบ่งหน้างานต่างๆ ใช้การประชุมอย่างต่อเนื่องเพื่อปรึกษาหารือในการดำเนินการดูแล เช่น เลือกรับผิดชอบทำความสะอาดสระว่ายน้ำ ทำเอกสารข่าว เป็นต้น

2.5.5 ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ประเทศญี่ปุ่น

2.5.5.1. ที่มาการเกิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย การนำแนวคิดชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) เข้ามาพัฒนาในประเทศญี่ปุ่นเกิดมาจาก เหตุการณ์แผ่นดินไหวในโกเบในปี 2536 ที่สร้างความเสียหายแก่ชีวิตและที่อยู่อาศัยของคนเป็นจำนวนมาก การฟื้นฟูภัยพิบัตินั้นใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เงื่อนไขทางฐานะการเงิน กำลังผ่อนจ่ายได้ของแต่ละครอบครัวเป็นเกณฑ์ในการจัดตั้งชุมชนใหม่ ทำให้บ้านที่สร้างขึ้นใหม่นั้นไม่มีโครงสร้างทางสังคมเดิมอยู่ ช่างบ้านไม่รู้จักกันมาก่อนทำให้เกิดปัญหาต่างคนต่างอยู่ จนเกิดเหตุการณ์ที่พบเพื่อนบ้านเสียชีวิตเป็นมาเป็นเวลาหลายอาทิตย์ รัฐบาลจึงได้นำแนวคิด ชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) มาใช้ในบ้านช่วยเหลือแห่งใหม่ (ประมาณช่วงปี 2538)

โดยบ้านช่วยเหลือแห่งใหม่นั้นออกแบบให้มี พื้นที่ส่วนกลางของชุมชนที่ใช้นั่งเล่น ทานอาหาร พักผ่อนร่วมกัน และมีพื้นที่ส่วนตัวของแต่ละครอบครัวที่เพียงพอ เพื่อสร้างโอกาสในการทำกิจกรรมร่วมกัน แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเพราะผู้อาศัยไม่ต้องการพื้นที่ส่วนกลางที่ไม่มีเวลาเข้ามาใช้กลายเป็นภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นซึ่งที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ แต่หลังจากนั้นยังมีองค์กร CHC (collective Housing Corporation) ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร เห็นประโยชน์การสร้างสังคมที่อบอุ่นและปลอดภัย และโอกาสในการมีที่อยู่อาศัยโดยไม่ผ่านนายหน้า (Broker) ที่ต้องจ่ายค่านายหน้าเป็นเงินที่สูงมากกว่าราคาจริงที่ปล่อยให้เช่าหรือซื้อขาย เข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้ประสานประโยชน์ (organizer) โดยได้มีเผยแพร่แนวคิดนี้ออกไป ผ่านทางหนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ต่างๆ พร้อมทั้งรับสมัครกลุ่มผู้สนใจ (waiting list) รวมกลุ่มกันเข้าร่วมกิจกรรมก่อนสร้างที่อยู่อาศัย ทำความรู้จักกันและสร้างความเข้าใจในการอยู่ร่วมกัน

2.5.5.2. นิยามและลักษณะ จากผลงานวิจัยของ DR. Yumi KANKI.2010 ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญของชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ไว้ 3 ส่วนดังนี้คือ

1.คน

2.สภาพที่มีพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่ส่วนรวม

3.การจัดการภายในชุมชน

คน เป็นองค์ประกอบ 1 ใน 3 ที่สำคัญที่สุด กลุ่มคนต้องมีเป้าหมายเดียวกันในการสร้างชุมชน เช่น ต้องการสร้างชุมชนที่พึ่งพากันได้ หรือเป็นชุมชนประหยัดพลังงาน เป็นต้น มีทัศนคติที่ดีต่อการปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้คนที่หลากหลาย ใช้เวทีเรียนรู้ถึงข้อแตกต่างและข้อจำกัดของแต่ละคนผ่านการตัดสินใจหรือการแก้ปัญหาาร่วมกัน นำไปสู่การแบ่งปันและดูแลผู้อื่นได้ ปัจจัยเสริมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะปรับตัวได้ง่ายขึ้นคือ ความสัมพันธ์ที่สนิทสนมคุ้นเคย

2.5.5.3 รูปแบบสถาปัตยกรรมประกอบด้วย พื้นที่ส่วนตัวของแต่ละครอบครัวที่เพียงพอต่อความต้องการใช้สอย และสมดุลกับกำลังจ่ายของแต่ละครอบครัว พื้นที่ส่วนกลางที่เกิดจากความต้องการของสมาชิกในชุมชนที่มีร่วมกัน

2.5.5.4 ระบบการจัดการ นับว่ามีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่ทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันในระยะยาว เพราะสมาชิกภายในชุมชนจำเป็นต้องมีข้อตกลงร่วม การทำความเข้าใจร่วมกันก่อนการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เข้าอยู่ เพื่อแบ่งหน้าที่การดูแลที่อยู่อาศัยในพื้นที่ส่วนกลางร่วมกัน โดยต้องเกิดจากความเข้าใจร่วมกันและพร้อมที่จะปฏิบัติได้จริงจากทุกคน

จากการศึกษากรณีศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นนั้นสามารถนำแนวคิดมาพัฒนาต่อยอดแนวความคิดและวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

- เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาลักษณะกิจกรรมและประโยชน์ใช้สอยของชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)

- เพื่อประเมินปัญหา ความต้องการ ทั้งด้านการอยู่ร่วมกันและการออกแบบกายภาพของชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)

- เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย

2.6 การเชื่อมโยงปัจจัย ทฤษฎี แนวความคิด และวัตถุประสงค์การวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นนั้นสามารถนำมาเชื่อมโยงสู่กรอบแนวความคิดและวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

ตารางที่ 2.1 การเชื่อมโยงปัจจัย ทฤษฎี แนวความคิด และวัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์	กลุ่มทฤษฎี/แนวความคิดและปัจจัย
1.เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาลักษณะกิจกรรมและประโยชน์ใช้สอยของชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)	<ul style="list-style-type: none"> • ความเป็นมาของชุมชนแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) • ความสำคัญของชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) • แนวความคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน <ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของผู้ใช้สอยเนื้อที่นั้นๆ - พฤติกรรมของผู้ใช้ - การใช้สอยแต่ละส่วนมีมากน้อยเพียงใด - อายุ เพศ อาชีพ ความชอบ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม - การกำหนดเนื้อที่ที่พอเหมาะ - คำนึงถึงที่ว่างที่ต้องการระหว่างบุคคล - สัดส่วนในความรู้สึกรักของผู้อยู่อาศัยหรือผู้ใช้อาคาร - มีความสนใจเหมือนกันให้อยู่ด้วยกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	กลุ่มทฤษฎี/แนวความคิดและปัจจัย
<p>2. เพื่อประเมินปัญหา ความต้องการ ทั้งด้านการอยู่ร่วมกันและการ ออกแบบกายภาพของชุมชนร่วมอยู่ อาศัย(Cohousing)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • แนวคิดชุมชนแบบอยู่ร่วมกัน(Cohousing) <ul style="list-style-type: none"> - การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ - การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ - การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ - การมีส่วนร่วมในการประเมินผล • แนวความคิดเกี่ยวกับกิจกรรมและการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ <ul style="list-style-type: none"> - ความต้องการต่อขนาดและรูปทรงของการออกแบบพื้นที่ส่วนของห้องพักอาศัย - ขนาดรูปทรงของพื้นที่ว่างทั้งภายนอกและภายในอาคาร - การเข้าใช้พื้นที่ส่วนกลาง

วัตถุประสงค์และแนวคิดทฤษฎีข้างต้นนั้นนำไปสู่การวิเคราะห์การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในบ้านแบบร่วมอยู่อาศัยเพื่อคนกรุงเทพมหานครตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3.คือ การเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อต้องการเพื่อศึกษาลักษณะกิจกรรมและประโยชน์ใช้สอย ประเมินปัญหา ความต้องการ ทั้งด้านการอยู่ร่วมกันและการออกแบบกายภาพของชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing) โดยศึกษาพฤติกรรม แนวความคิดการมีส่วนร่วม กิจกรรม ความต้องการ ประโยชน์ใช้สอย นำมาวิเคราะห์การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในบ้านแบบร่วมอยู่อาศัยเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)

3.1 กรอบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาลักษณะกิจกรรมและประโยชน์ใช้สอย ความต้องการ ทั้งด้านการอยู่ร่วมกันและการออกแบบกายภาพ โครงการชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ได้แก่โครงการกรณีศึกษา บ้านเดียวกัน2, บ้านเดียวกันลาดพร้าว 29 และ เท็นเบงคอค โดยวิธีการศึกษาจาก สัมภาษณ์ สังเกต และสัมภาษณ์ผู้ร่วมอาศัยภายในโครงการ เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัยในปัจจุบัน

3.1.1 การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ

โดยศึกษารายงานการวิจัยและเอกสารเพื่อนำทฤษฎีหลักการและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบบ้านชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) การจัดการพื้นที่ การตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานพื้นที่ โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) บทความ หนังสือ งานวิจัย การค้นคว้าอิสระ โดยแบ่งได้ดังนี้

3.1.1.1 ศึกษาแนวความคิดชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) โดยศึกษาแนวความคิดในการออกแบบ สิ่งแวดล้อม และการอยู่อาศัยแบบพึ่งพาตนเอง

3.1.1.2 ศึกษาทฤษฎี กิจกรรมและการมีส่วนร่วมในพื้นที่ส่วนกลางเพื่อเป็นแบบอย่างในการออกแบบพื้นที่ชุมชนที่ยั่งยืน

3.1.1.3 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระทบต่อคนเมือง พฤติกรรม เทคโนโลยี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2 การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ

เป็นการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม การสังเกต สัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยภายในโครงการ โดยศึกษาดังต่อไปนี้

3.1.2.1. การศึกษาภาคสนามโดยการจดบันทึกภาพ เพื่อเก็บบรรยากาศโดยรวมของแต่ละโครงการ และเขียนผังอาคารทั้งภายในและผังการจัดวางเฟอร์นิเจอร์ภายในห้อง เพื่อทำการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียต่อไป

3.1.2.2. การสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน พฤติกรรมของผู้ใช้ภายในห้องพักของตนเอง ความต้องการพื้นฐานของผู้ใช้งาน ทศนคติต่อการออกแบบทั้งภายในและภายนอกอาคาร การคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม การจัดพื้นที่ต่างๆ และสิ่งอำนวยความสะดวก

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

3.2.1 โครงการชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและสังเกต โครงการชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) ในประเทศไทย และได้กำหนดไว้ในขอบเขตพื้นที่ที่ต้องการศึกษา พบว่ามี 2 โครงการที่ดำเนินการเสร็จแล้ว และ 1 โครงการที่กำลังดำเนินการ (มีผู้สนใจลงทะเบียนเข้าอยู่แล้ว) ดังนั้นในการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้ จะเลือกเก็บข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้และได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูลในการทำงานวิจัยได้ จำนวน 3 โครงการ

3.2.2 ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวผู้เชี่ยวชาญชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)

สัมภาษณ์(ผู้ริเริ่มโครงการ) จำนวน 1 ท่าน ที่สามารถให้ความรู้ในด้านชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing) และการจัดการสภาพแวดล้อมภายใน การดำเนินงาน แนวโน้มในการพัฒนา

3.2.3 ผู้อยู่อาศัยภายในโครงการชุมชนบ้านแบบอยู่ร่วมกัน (Cohousing)

พฤติกรรม กิจกรรมและประโยชน์ใช้สอย แนวความคิด ความต้องการการอยู่ร่วมกันและการออกแบบกายภาพ ปัญหาที่พบ โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ด้วยวิธี

- การสังเกต โครงการบ้านเดียวกัน 2 จำนวน 6 ครอบครั้ว, โครงการเห็นเข้าท์ จำนวน 2 ครอบครั้ว, โครงการบ้านเดียวกันลาดพร้าว 29 จำนวน 2 ครอบครั้ว (จากแบบแปลนของโครงการ เนื่องจากโครงการอยู่ระหว่างการดำเนินงาน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การสัมภาษณ์, โครงการบ้านเดียวกัน 2 จำนวน 2 ครอบครัว, โครงการเห็นเข้าที่ จำนวน 2 ครอบครัว, โครงการบ้านเดียวกันลาดพร้าว 29 จำนวน 3 ครอบครัว (ผู้ที่ลงทะเบียนสนใจไว้)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย แบบสำรวจและสังเกต แบบสัมภาษณ์ และอุปกรณ์อื่นๆ ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 การสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยเพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

3.3.1.1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเป็นแบบไม่มีโครงสร้าง แบ่งเป็นหัวข้อ ดังนี้

- ประวัติความเป็นมา และกฎระเบียบข้อบังคับ
- ระบบการบริหารจัดการ รูปแบบการบริการ
- สภาพปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
- แนวทางแก้ไขปัญหา
- แนวโน้มการพัฒนาเกี่ยวกับชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)

3.3.1.2 การสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัย/ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นแบบไม่มีโครงสร้าง แบ่งเป็นหัวข้อ ดังนี้

- แนวความคิดหรือเหตุผลในการเลือกที่พักอาศัยแบบร่วมอยู่อาศัย Cohousing
- กิจกรรม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในโครงการ
- ประโยชน์ใช้สอยพื้นที่ส่วนตัวและส่วนกลางภายในโครงการ
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎระเบียบของการอยู่ร่วมกัน
- ความต้องการการอยู่ร่วมกันและการออกแบบกายภาพ
- สภาพปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

3.3.2 แบบสำรวจด้านกายภาพ

3.3.2.1. เป็นแบบสำรวจด้านกายภาพของ โครงการกรณีศึกษา วาดผังภายนอกอาคาร ขนาดพื้นที่ พื้นที่การใช้สอยภายใน และรูปแบบการตกแต่งภายในห้องพัก

3.3.2.2. เขียนภาพร่าง จดบันทึก และถ่ายรูป ใช้ในการเก็บข้อมูลภาพทัศนียภาพ

ภายนอกอาคารและทัศนียภาพภายใน กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในที่พักอาศัย (พฤติกรรม, กิจกรรม) เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้มีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการดังนี้

3.4.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

โดยทำการศึกษาค้นคว้าจากหลายแหล่งข้อมูล เช่น เอกสารหรือหนังสือ เว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ต และรูปภาพที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) แนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนารวมถึงกรณีศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลจากการศึกษาเบื้องต้นจะทำให้ผู้วิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยต่อไป

3.4.2 การสำรวจพื้นที่เบื้องต้น

เป็นการสำรวจพื้นที่ที่จะทำการกำหนดขอบเขตของการศึกษา ด้านประชากร และด้านข้อมูลที่จะทำการศึกษา อีกทั้งยังสำรวจผังบริเวณและสภาพแวดล้อมโดยรวมของโครงการชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ที่ศึกษา สภาพแวดล้อม พฤติกรรม กิจกรรม การใช้สอยพื้นที่ส่วนตัวและส่วนรวม และยังทำการสำรวจไปถึงจำนวนของผู้อยู่อาศัย/ผู้เข้าร่วมโครงการ มีการเก็บข้อมูลโดยการจดบันทึกและถ่ายรูป ซึ่งการสำรวจพื้นที่เบื้องต้นนี้ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจด้วยตัวเอง ในวันศุกร์ที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2558 เวลา 12.00 -14.00 น. ผลที่ได้จากการสำรวจนั้นสามารถกำหนดขอบเขตและการออกแบบขั้นตอนกระบวนการวิจัยได้

3.4.3 การสำรวจและสังเกต

การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ลักษณะกิจกรรม พฤติกรรม และประโยชน์ใช้สอย (วัตถุประสงค์ข้อ 1) โดยใช้การจดบันทึกและการถ่ายรูป (บางส่วนที่ได้รับอนุญาต) ทำการเก็บข้อมูลจำนวน 3 โครงการ โดยทำการสำรวจและสังเกต ดังนี้

1. โครงการบ้านเดี่ยวกันลาดพร้าว 29 จำนวน 2 ครอบครั้ว (จากแบบแปลนโครงการ เนื่องจากโครงการอยู่ระหว่างการดำเนินงาน)

- วันเสาร์ที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2558 เวลา 10.00 – 16.00 น.

2. โครงการบ้านเดี่ยวกัน 2 จำนวน 6 ครอบครั้ว

- วันเสาร์ที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2558 เวลา 10.00 – 16.00 น.

3 โครงการเท็นเฮ้าท์ จำนวน 2 ครอบครั้ว (สามารถเข้าสังเกตได้ 2 ครอบครั้วจาก 8 ครอบครั้ว)

- วันอาทิตย์ที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2558 เวลา 10.00 – 16.00 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและสังเกตสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ว่ารูปแบบลักษณะกิจกรรมการใช้สอยพื้นที่ภายในส่วนตัวและพื้นที่ส่วนกลาง การใช้งานพื้นที่ร่วมกัน

3.4.4 การสัมภาษณ์

3.4.2.1 ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ความเกี่ยวกับชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)

จำนวน 1 คน ในวันศุกร์ที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2558 มีรายละเอียดดังนี้

- ประวัติความเป็นมา และกฎระเบียบข้อบังคับ
- ระบบการบริหารจัดการ รูปแบบการบริการ
- สภาพปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
- แนวทางแก้ไขปัญหา
- แนวโน้มการพัฒนาเกี่ยวกับชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)

ผลจากการสัมภาษณ์นี้จะสามารถสรุปเป็นข้อมูลพื้นฐานของการวิจัย เพื่อประวัติความเป็นมา แนวความคิด ระบบการบริหาร รูปแบบ แนวทางในการพัฒนา และสามารถช่วยเป็นแนวทางในการเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)

3.4.2.2 ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัย/ผู้เข้าร่วมโครงการชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)

1. โครงการบ้านเดียวกันลาดพร้าว29 จำนวน 3 ครอบครัว ได้แก่

- วันพุธที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2558 เวลา 10.00 – 16.00 น.

2. โครงการบ้านเดียวกัน2 จำนวน 2 ครอบครัว

- วันพฤหัสบดีที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2558 เวลา 10.00 – 14.00 น.

3 โครงการเห็นเข้าที่ จำนวน 2 ครอบครัว

- วันเสาร์ที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2558 เวลา 10.00 – 14.00 น.

ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปถึง แนวความคิด พฤติกรรม ความต้องการทั้งด้านการอยู่ร่วมกันและการออกแบบกายภาพ ลักษณะกิจกรรมและประโยชน์ใช้สอย ปัญหาในปัจจุบันของผู้อยู่อาศัย เพื่อแนวทางในการเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)

3.5 ขั้นตอนการวิจัย

นำผลที่ได้มาอภิปรายผลร่วมกับแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอ

แนะแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมภายในชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.1 ปัจจัยอิสระ เป็นปัจจัยที่ทำให้คาดว่าเกิดแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และตอบสนองความต้องการของผู้อยู่อาศัย/ผู้เข้าร่วม โครงการได้ ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้ให้บริการ

- กลุ่มคนเป้าหมาย การมีส่วนร่วมด้านสังคมและวัฒนธรรม
- การสื่อสาร
- กิจกรรมต่างๆ ภายในพื้นที่ใช้งาน

2. ปัจจัยด้านผู้ใช้บริการ

- ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อาชีพ,เพศ,การศึกษา,รายได้
- ปัจจัยทางสังคมได้แก่ วัฒนธรรม,ภูมิปัญญา
- ปัจจัยทางจิตวิทยาได้แก่ การรับรู้สภาพแวดล้อม,ทัศนคติต่อที่พักอาศัย, พฤติกรรมที่เว้นว่าง,การรับรู้แนวความคิดชุมชนอยู่ร่วมอาศัย (Cohousing)

3. ปัจจัยด้านพฤติกรรมและการรับรู้สภาพแวดล้อม

- ความต้องการต่อขนาดและรูปทรงของการออกแบบพื้นที่ส่วนของห้องพักอาศัย
- ขนาดรูปทรงของพื้นที่ว่างทั้งภายนอกและภายในอาคาร
- การเข้าใช้พื้นที่ส่วนกลาง

3.5.2 รูปแบบที่เกิดขึ้นตามสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ส่วนกลางของโครงการชุมชนร่วมอยู่อาศัย ที่สามารถสื่อได้ถึงรูปแบบ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของกลุ่มผู้ใช้บริการ มีกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน อันเกิดจากการรับรู้สภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยสามารถรองรับความต้องการใช้สอยของผู้ใช้บริการได้ มีองค์ประกอบดังนี้

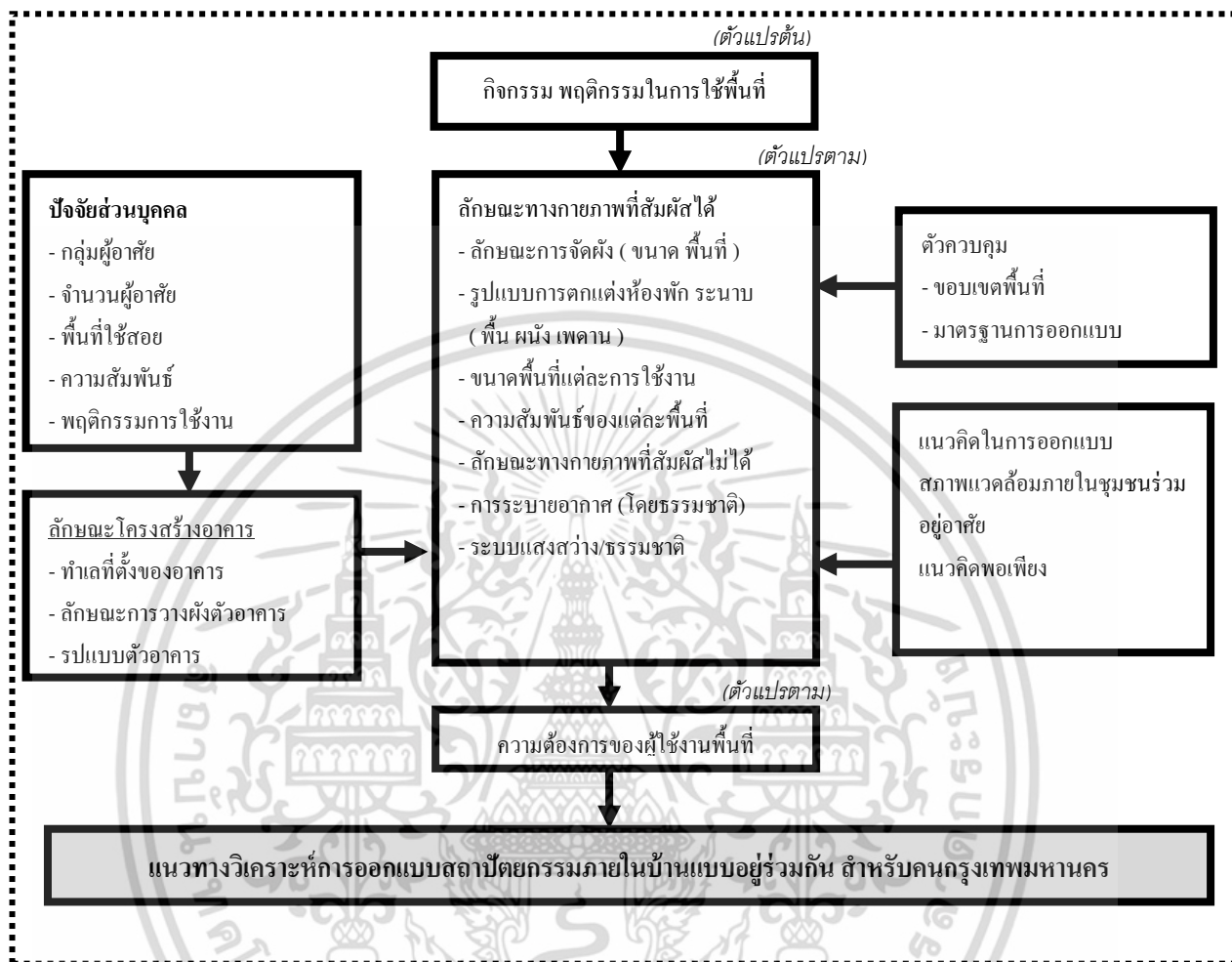
- การจัดผังบริเวณและภายในที่พักอาศัย
- ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอย
- รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

3.5.3 บริบทต่างๆ ได้แก่ กายภาพ ข้อกำหนด มาตรฐานต่างๆ ดังนี้

- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร
- มาตรฐานที่พักอาศัย
- แนวคิดชุมชนแบบร่วมอยู่อาศัย
- หลักการอยู่ร่วมกันของสมาชิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อการนำไปสู่การออกแบบแนวคิดชุมชนแบบร่วมอยู่อาศัย(Cohousing) มีตัวแปรที่จะทำการศึกษาความต้องการของผู้ร่วมโครงการ แบ่งออกได้ ดังนี้



ภาพที่ 3.1 แสดงการแนวทางการดำเนินงานวิจัย

วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและวางแผนกระบวนการออกแบบอย่างมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละ โครงการมีการวางแผนการปฏิบัติการ (Action Planning) โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องจนนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายในการอยู่อาศัยร่วมกันและรูปแบบทางสถาปัตยกรรมโดยมุ่งเน้นทำความเข้าใจปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน (Cohousing)

3.6 กรอบในการศึกษา

รายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยที่จะนำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ สามารถแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ

ด้าน ได้แก่ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.1. ความพึงพอใจของสมาชิก

- ขั้นตอนเตรียมความพร้อม ทำความเข้าใจกับสมาชิกเรื่องการใช้กระบวนการมีส่วนร่วม สร้างแนวความคิดอยู่อาศัยร่วมกัน
- ขั้นตอนกำหนดองค์ประกอบของโครงการที่สอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่ม (ส่วนกลาง/ส่วนตัว)
- ขั้นตอนการออกแบบร่วมกัน
- ขั้นตอนการวางแผน การบริหารจัดการหลังการเข้าอยู่
- ตัวแปรที่เกี่ยวกับทัศนคติด้านการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม
- เกี่ยวกับองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมภายใน
- เกี่ยวกับกิจกรรมและพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

3.6.2. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

- เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว
- เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 เพื่อศึกษาพฤติกรรม, กิจกรรม, ความต้องการในด้านต่างๆ, ลักษณะทางกายภาพทั้งภายนอกและภายใน และสภาพปัญหาในการใช้งานพื้นที่ในบ้านแบบร่วมอยู่อาศัย โดยวิธีการสัมภาษณ์และการสังเกต

3.7.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวความคิดการออกแบบทางเพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing) ในการออกแบบบ้านแบบร่วมอยู่อาศัย ความต้องการด้านการอยู่ร่วมกันและการออกแบบกายภาพ

จากการวิเคราะห์ การสำรวจ การสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาตัวแปรในการวิจัยสามารถสรุปและนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการออกแบบชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing) การจัดวางพื้นที่ส่วนต่างๆของชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing) พื้นที่ใช้สอยภายใน พื้นที่ส่วนกลาง เพื่อตอบสนอง พฤติกรรม กิจกรรม ความต้องการ การใช้ประโยชน์ของพื้นที่ ของผู้อยู่อาศัย/ผู้เข้าร่วมโครงการชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์การสังเกตจากกรณีศึกษา

สำหรับงานวิจัยเรื่องนี้กลุ่มตัวอย่างที่เลือกทำโครงการกรณีศึกษาจำนวน 3 โครงการ ได้แก่

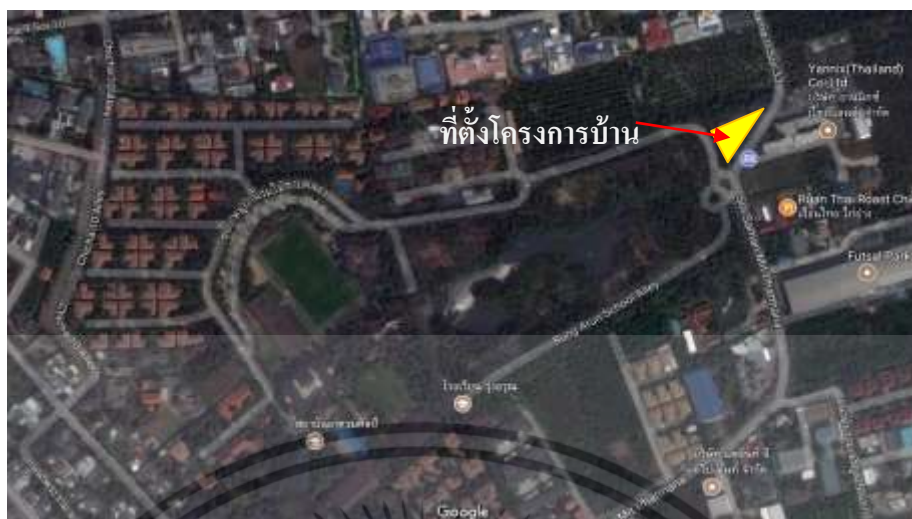
1. โครงการบ้านเดียวกัน 2 บ้านเดี่ยว 6 แปลง ในบริเวณเดียวกัน ออกแบบโดยสถาบันอาศรมศิลป์
 2. โครงการบ้านเดียวกัน @ ลาดพร้าว 29 อาคารสูง 4 ชั้น 8ยูนิต ออกแบบโดยสถาบันอาศรมศิลป์
 3. โครงการเท็น เฮ้าส์ กรุงเทพฯ ออกแบบโดย CASE
- โดยแสดงข้อมูลโครงการเบื้องต้น สถานที่ตั้ง และการดำเนินการวางแผนตั้งโจทย์การออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาเป็นชุมชนร่วมอยู่อาศัย แบ่งข้อมูลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

4.1.1 โครงการบ้านเดียวกัน 2

ผู้วิจัยศึกษาประวัติความเป็นมาและรายละเอียดของโครงการ สํารวจ ภาพถ่ายและจัดบันทึก โดยมีผลการสำรวจและสังเกตดังนี้

โครงการบ้านเดียวกัน 2 เกิดขึ้นจาก “กลุ่มเพื่อนสนิทหรือเพื่อนร่วมงาน” ที่ตั้งด้านหน้าโรงเรียนรุ่งอรุณ ถนนอนามัยงามเจริญ 25 แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ ที่ดินขนาด 335 ตร.วา.จำนวน 6 ครอบครั้ว (ซื้อที่ดิน กันยายน 2553 – แล้วเสร็จงานออกแบบ พฤษภาคม 2555) ระยะเวลาโครงการ รวม 18เดือน จดทะเบียนชื่อ บริษัท บ้านสวนอิงคลองจำกัด

พัฒนาจากการสำรวจหาที่ดินที่มีความเป็นไปได้มานานำเสนอก่อนซื้อ กลุ่มเป้าหมายสนใจการพัฒนาเป็นชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) โดยที่มีพื้นที่ขนาดเล็ก



ภาพที่ 4.1 แสดงที่ตั้งโครงการบ้านเดี่ยวกัน 2 หน้าโรงเรียนรุ่งอรุณ

(<https://www.google.co.th/maps/@13.6584418,100.4661634,530m/data=!3m1!1e3?hl=en>.2017)

4.1.1.1 กระบวนการดำเนินงานของโครงการบ้านเดี่ยวกัน 2

กระบวนการออกแบบอย่างมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 4 ช่วง

ช่วงที่ 1 รวบรวมสมาชิกและหาที่ดินใกล้ติดด้านหน้า โรงเรียนรุ่งอรุณ โดยกลุ่มสมาชิกบ้านเดี่ยวกัน 2

ช่วงที่ 2 หาความเป็นไปได้ของขนาดพื้นที่ใช้สอยให้สัมพันธ์กับค่าก่อสร้างที่สามารถจ่ายได้ของแต่ละครอบครัว และการวางแผนการเงินของแต่ละครอบครัว ซึ่ง บริษัท บ้านเดี่ยวกัน จำกัด เป็นผู้ลงทุนการพัฒนาที่ดินและดำเนินการก่อสร้าง

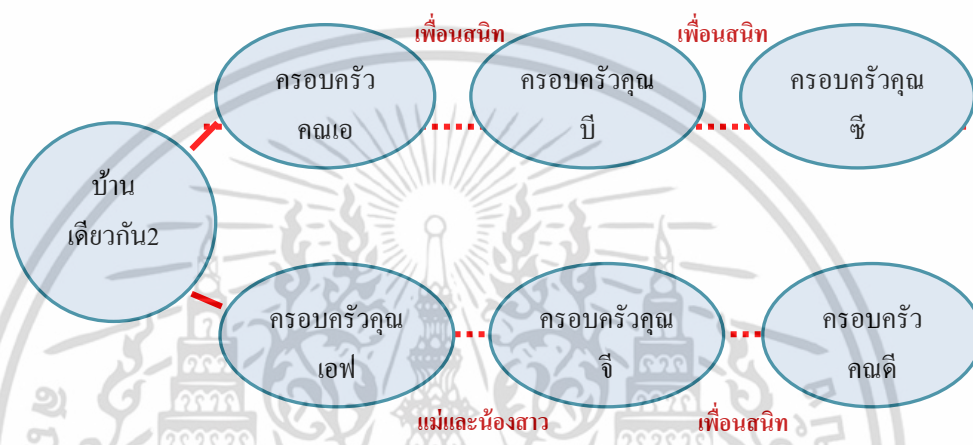
ช่วงที่ 3 การออกแบบบ้านอย่างมีส่วนร่วม ทำให้สมาชิกได้รูปแบบบ้านที่ตรงกับความต้องการ และสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านในระหว่างการออกแบบที่ต้องแชร์เรื่องวิถีชีวิตวางแผนทำกิจกรรมร่วมกัน แปลงมาเป็นพื้นที่ใช้สอยส่วนกลาง เช่นที่จอดรถส่วนกลาง สวนส่วนกลาง บ้านเป็นรั้วเดียวกัน ทางเดินชานริมนคลอง เป็นต้น

ได้ข้อสรุปดังนี้คือ สามารถพัฒนาเป็นบ้านทาวน์เฮ้าส์ 6 หลังขนาด 27-60 ตร.วา. บ้านเดี่ยว 1 หลังขนาด 73 ตร.วา. รองรับสมาชิก 7 ครอบครัวและมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเป็นชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ที่มีคุณภาพ โดยรวบรวมผู้สนใจและเปิดใจให้กับพนักงาน อาสาสมัครและรุ่งอรุณและผู้ปกครอง พัฒนาเป็นชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ส่วนของบ้านเดี่ยวและทาวน์เฮ้าส์โดยเน้นเป็นโครงการเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี (โครงการจัดสรรแบบปกติ) ไม่ได้นำเสนอชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการ 6 ครอบครัว ดังนี้

- 1.ครอบครัวคุณเอ(นามสมมุติ) จำนวนสมาชิก 3 คน เพื่อนสนิทคุณบี
- 2.ครอบครัวคุณบี(นามสมมุติ) จำนวนสมาชิก 1 คน เพื่อนสนิทคุณเอ
- 3.ครอบครัวคุณซี(นามสมมุติ) จำนวนสมาชิก 3 คน เพื่อนสนิทครอบครัวคุณบี
- 4.ครอบครัวคุณดี (นามสมมุติ) จำนวนสมาชิก 2 คน คุณแม่กับน้องสาวครอบครัวคุณจี
- 5.ครอบครัวคุณเอฟ(นามสมมุติ) จำนวนสมาชิก 5 คน จากการชักชวนของครอบครัวคุณดี
- 6.ครอบครัวคุณจี(นามสมมุติ) จำนวนสมาชิก 4 คน ขับรถผ่านมาสนใจโครงการ



ภาพที่ 4.2 แสดงความสัมพันธ์และจำนวนคนในครอบครัวของผู้เข้าร่วมโครงการ

4.1.1.2 กระบวนการออกแบบอย่างมีส่วนร่วม

กระบวนการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมทำให้สมาชิกได้แบบบ้านที่ตรงกับความต้องการพิเศษของแต่ละครอบครัว สมาชิกได้ประโยชน์เรื่องพื้นที่ใช้สอยจากการกำหนดพื้นที่ส่วนกลางร่วมกัน และสามารถกำหนดพื้นที่ส่วนกลางแยกเป็นจุด โหนดเพื่อถือเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกันได้ เนื่องมาจากการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมที่ได้ข้อสรุปก่อนการดำเนินการแบ่งแปลงย่อยแต่ละครอบครัว นอกจากนี้เวทีการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้จักเพื่อนบ้านมากขึ้น พัฒนาความสัมพันธ์ของสมาชิกเพื่อนบ้านก่อนการอยู่อาศัยจริง เกิดการกำหนดความต้องการร่วมกันทั้งในด้านกายภาพ เช่น ที่จอดรถส่วนกลาง สวนส่วนกลาง การใช้รั้วเดียวกัน เชื่อมพื้นที่สนามหญ้าหน้าบ้านถึงกันแต่ยังคงกรรมสิทธิ์ของแต่ละแปลงไว้ได้ และข้อตกลงในการอยู่อาศัยร่วมกัน เช่น กรณีการเปลี่ยนมือ สมาชิกใหม่ต้องมีความความเข้าใจเรื่องการอยู่อาศัยร่วมกันแบบ Cohousing มีการประชุมหารือร่วมกันในประเด็นส่วนกลางของกลุ่มบ้าน เป็นต้น

4.1.1.3 ปัจจัยสำเร็จที่เป็นส่วนสำคัญ

คือทัศนคติของสมาชิก ที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มองปัญหาเป็นเรื่องธรรมดาพร้อมเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ขึ้นด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แก้ไข การสร้างร่วมมือ การสื่อสารตรง และการรับฟัง และความยืดหยุ่นในการหาทางออกของปัญหาและการออกแบบวิถีชีวิตร่วมกัน มาจากพื้นฐานของความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจเพื่อนมิตรภาพ และผู้เกี่ยวข้อง



ภาพที่ 4.3 ผังโครงการชั้นที่ 1 แสดงผังที่จอดรถรวม และมีพื้นที่ส่วนกลางสำหรับตั้งศาลา (ที่มา: ปาสิตา ศรีสง่า.2556)



ภาพที่ 4.4 ผังกลุ่มบ้านชั้นที่ 2 ที่ออกแบบให้เป็นที่จอดรถรวม และมีพื้นที่ส่วนกลางสำหรับตั้งศาลา (ที่มา: ปาสิตา ศรีสง่า.2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่4.5 ผังหลังคา ที่แสดงสัดส่วนพื้นที่ว่างและพื้นที่อาคารในเขตที่ดิน
(ที่มา: ปาสิตา ศรีสง่า.2556)

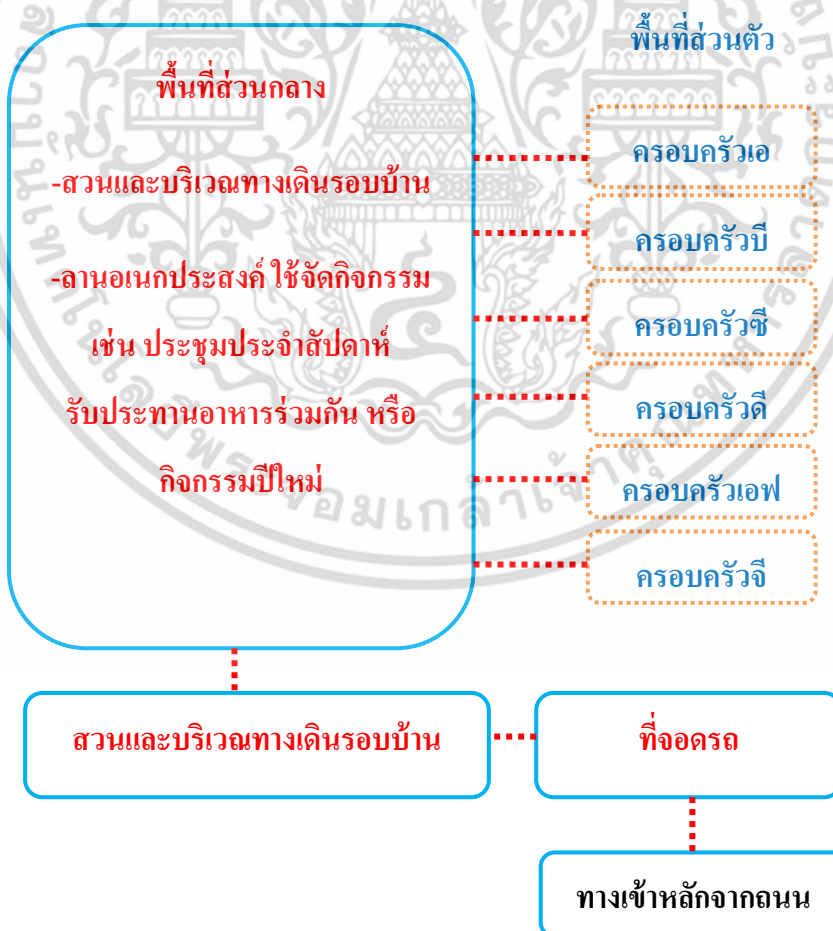


ภาพที่4.6 แสดงภาพแบบจำลองโมเดลของโครงการกรณีศึกษาโครงการบ้านเดี่ยวกัน2
(ที่มา : สถาบันอาศรมศิลป์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.7 แสดงภาพแบบจำลองการใช้งานของตัวบ้านก่อนสร้างจริง (ที่มา : สถาบันอาศรมศิลป์)



ภาพที่ 4.8 ผังแสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ภายในโครงการบ้านเดียวกัน 2 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.9 แนวพื้นที่ส่วนกลางที่ของโครงการบ้านเดี่ยวกัน 2

4.1.1.4 ผลจากการสังเกตพื้นที่ทางกายภาพภายในโครงการ

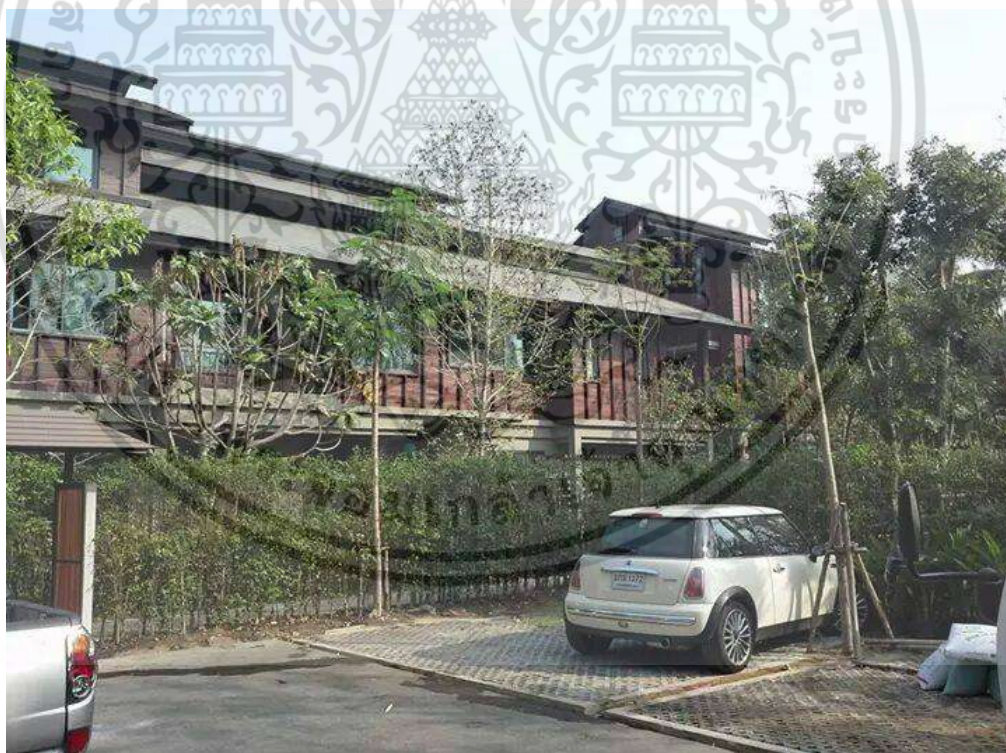
พื้นที่ส่วนกลาง

1. ลานจอดรถ สามารถจอดได้ 13 คัน มีเพียงพอต่อความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการที่ได้ตกลงกันไว้แล้วตอนต้น
2. ประตูทางเข้า 2 ชั้น ประตูแรกเพื่อความปลอดภัย ประตูชั้นที่ 2 เพื่อความเป็นส่วนตัว
ขึ้น
3. พื้นที่ทางเดินเชื่อม โยงกันระหว่างบ้านผู้เข้าร่วมโครงการบ้านเดี่ยวกัน 2 สามารถเดินแยกเข้าบ้านส่วนตัวของแต่ละครอบครัวได้ อย่างเป็นส่วนตัว จากทางเข้าที่จอดรถ
4. พื้นที่สวนจะอยู่บริเวณรอบนอกบ้านและบริเวณบ้านในโครงการทุกหลัง สามารถเชื่อมต่อสวนให้รู้สึกว่าเป็นบ้านหลังเดียวกัน จะพบว่าเมื่อเข้ามาบริเวณสวนทางเข้าบ้านจะถูกแยกเป็นหลัง จากชั้น 1 แต่ชั้น 2 ถูกออกแบบให้เหมือนบ้านเดี่ยวกันหลังใหญ่
5. บริเวณหลังบ้านมีทางเดินยาวเชื่อมกันต่อกันทุกหลัง มีขนาดกว้าง รมรื่น และมีที่นั่งรวมไว้สำหรับผู้เข้าร่วมโครงการทุกคนสามารถพบปะพูดคุย เป็นลานอเนกประสงค์
6. สนามหญ้าหน้าบ้านสามารถเปลี่ยนเป็นที่จัดกิจกรรมอื่นๆ ได้
7. มีการจ้าง ปลูก และแม่บ้านทำความสะอาด และคนดูแลสวนร่วมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่4.10 ภาพทัศนียภาพภายในของโครงการจากที่จอดรถ กรณีศึกษาโครงการบ้านเดี่ยวกัน2
(ที่มา : สถาบันอาศรมศิลป์)



ภาพที่4.11 แสดงภาพบริเวณที่จอดรถและหน้าบ้านในโครงการบ้านเดี่ยวกัน2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่4.12 แสดงภาพพื้นที่ทางเดินร่วมบริเวณหลังบ้านที่ติดกับคลอง โครงการบ้านเดียวกัน2



ภาพที่4.13 พื้นที่ทางเดินร่วมบริเวณหลังบ้านที่ติดกับคลอง โครงการบ้านเดียวกัน2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 สรุปพื้นที่ส่วนกลางของโครงการบ้านเดียวกัน 2

พฤติกรรมการใช้งานพื้นที่ส่วนกลาง		
ลำดับ	พื้นที่ส่วนกลาง	กิจกรรม
1	ลานจอดรถยนต์	ป้อม รปภ ใช้จอดรถยนต์ 13 คัน
2	สวนและสนามหญ้า	ใช้เป็นทางเดินเข้าพื้นที่ส่วนตัว
3	ระเบียงทางเดินรอบโครงการ	ทางเดินเชื่อมส่วนต่างๆของบ้าน และที่นั่งพักผ่อน
4	ลานอเนกประสงค์	จัดกิจกรรมประจำสัปดาห์ร่วมของผู้เข้าร่วมโครงการ

พื้นที่ส่วนตัว

1. บ้านครอบครัวคุณเอ

ลักษณะบ้าน ทาวน์เฮ้าส์ มีพื้นที่ระเบียงไม้หน้าบ้านขนาดใหญ่และที่นั่งสำหรับ 4 คน พื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง มีห้องนั่งเล่นมีโซฟาสำหรับ 4-5 คน ห้องครัวขนาดใหญ่สำหรับทำอาหารหนักได้ และส่วนทานอาหารขนาด 6 มั่ง ห้องน้ำขนาดเล็กไม่มีที่อาบน้ำ 1 ห้อง ชั้น 2 มี 4 ห้องนอน ห้องน้ำในตัวทุกห้อง มีระเบียงบริเวณห้องนอนใหญ่กว้าง



ภาพที่ 4.14 แสดงภาพขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวบ้านครอบครัวที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่4.15 ภาพด้านข้างของบ้านส่วนตัวบ้านครอบครัวที่1มีระเบียงชั้น 2

2.บ้านครอบครัวคุณบี

ลักษณะบ้านทาวน์เฮ้าส์ มีพื้นที่ระเบียงไม้หน้าบ้านขนาดเล็กมาก แต่สำหรับเดินเข้าบ้าน พื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง มีห้องนั่งเล่นมีโซฟาสำหรับ 3 คน ห้องครัวขนาดเล็กเหมาะทำอาหารง่ายๆ และส่วนทานอาหารขนาด 4นั่ง ห้องน้ำขนาดเล็กไม่มีที่อาบน้ำ 1ห้อง ชั้น2 มี 3ห้องนอน ห้องน้ำในตัว 1ห้อง และห้องน้ำรวมข้างนอก 1ห้อง ไม่มีระเบียง



ภาพที่4.16 แสดงภาพขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวบ้านครอบครัวที่ 2 (คุณบี)

3.บ้านครอบครัวคุณซี

ลักษณะบ้านทาวน์เฮ้าส์ ขนาดใกล้เคียงกับครอบครัวบีแต่ใหญ่กว่า มีพื้นที่ระเบียงไม้หน้าบ้านขนาดเล็กแค่สำหรับเดินเข้าบ้านมีตู้รองเท้าสามารถนั่งได้ พื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง มีห้องนั่งเล่นที่ขึ้นเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออกมาบริเวณสวน มีโซฟาสำหรับ 5 คน พื้นที่ห้องครัวขนาดค่อนข้างใหญ่เมื่อเทียบกับตัวบ้าน และส่วนทานอาหารขนาด 6ที่นั่ง ห้องน้ำ ขนาดเล็กไม่มีที่อาบน้ำ 1ห้องอยู่ทางด้านหลังของบ้าน ชั้น2 มี 4ห้องนอน ห้องน้ำในตัว 2ห้อง และห้องน้ำรวมข้างนอก 1ห้อง ไม่มีระเบียงชั้น2



ภาพที่4.17 แสดงภาพขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวบ้านครอบครัวที่ 3(คุณซี)

4.บ้านครอบครัวคุณดี

ลักษณะบ้านทาวน์เฮ้าส์ ขนาดพื้นที่ใช้สอยเท่ากับบ้านครอบครัวคุณซี มีพื้นที่ระเบียงไม้ หน้าบ้านขนาดเล็กแค่สำหรับเดินเข้าบ้านมีตู้รองเท้าสามารถนั่งได้ พื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง มีห้องนั่งเล่นที่ยื่นออกมาบริเวณสวน มีโซฟาสำหรับ 5 คน พื้นที่ห้องครัวขนาดค่อนข้างใหญ่เมื่อเทียบกับตัวบ้าน และส่วนทานอาหารขนาด 6ที่นั่ง ห้องน้ำ ขนาดเล็กไม่มีที่อาบน้ำ 1ห้องอยู่ทางด้านหลังของบ้าน ชั้น2 มี 4ห้องนอน ห้องน้ำในตัว 2ห้อง และห้องน้ำรวมข้างนอก 1ห้อง ไม่มีระเบียงชั้น2

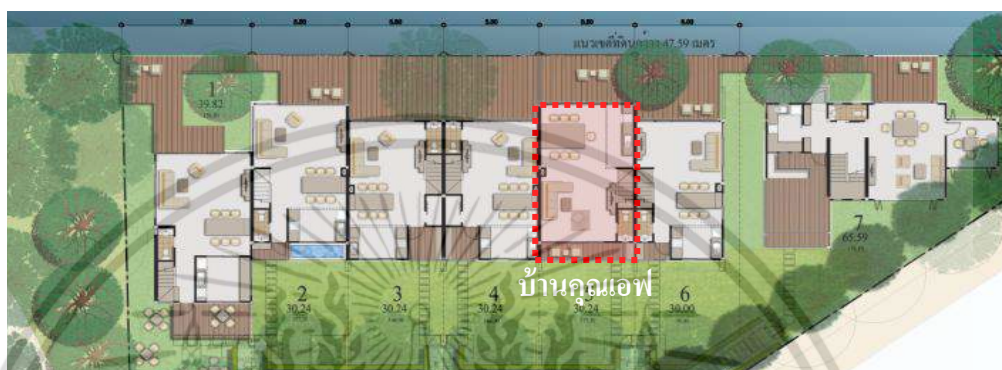


ภาพที่4.18 แสดงภาพขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวบ้านครอบครัวที่ 4(คุณดี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. บ้านครอบครัวคุณเอฟ

ลักษณะบ้านทาวน์เฮ้าส์ขนาดใหญ่ที่สุด มีพื้นที่ระเบียงไม้หน้าบ้านตลอดแนวชั้น 1 พื้นที่ใช้สอยชั้นล่างกว้าง มีห้องนั่งเล่นมีโซฟาสำหรับ 6 คน ห้องครัวขนาดใหญ่ และส่วนทานอาหารขนาด 7 ที่นั่ง ห้องน้ำ ขนาดเล็กไม่มีที่อาบน้ำ 1 ห้องอยู่ด้านหน้า ชั้น 2 มี 5 ห้องนอน ห้องน้ำในตัว 3 ห้อง และห้องน้ำ รวมข้างนอก 1 ห้อง มีระเบียงกว้างแบบครอบครัวคุณเอ



ภาพที่ 4.19 แสดงภาพขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวบ้านครอบครัวที่ 5

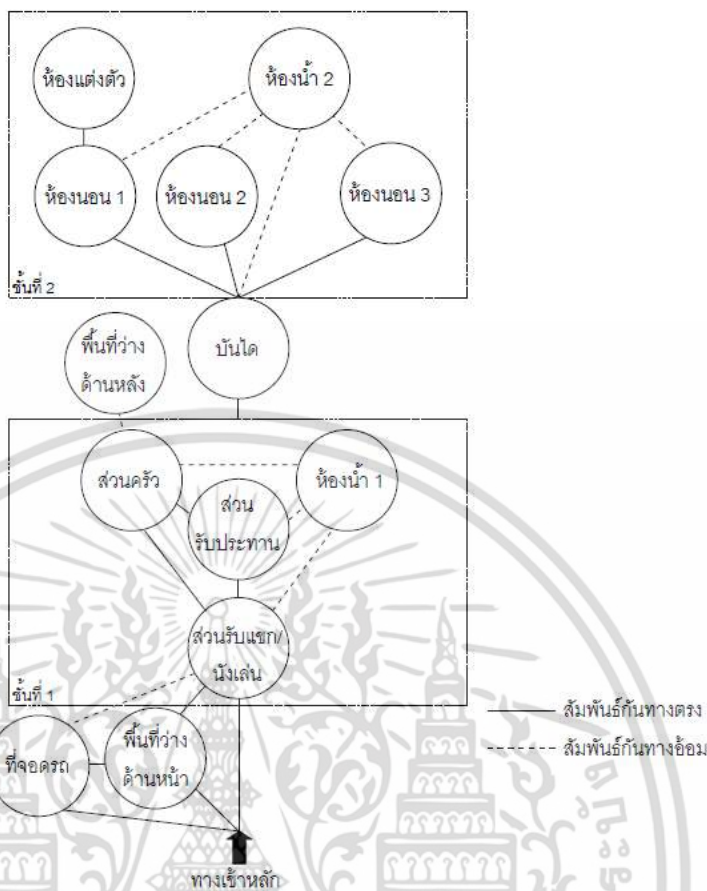
6. บ้านครอบครัวคุณจี

ลักษณะบ้านเดี่ยวหลังเดียวในพื้นที่ มีพื้นที่ระเบียงไม้หน้าบ้านใหญ่ พื้นที่ใช้สอยชั้นล่างที่เป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน มีห้องนั่งเล่นมีโซฟาสำหรับ 6-7 คน ห้องครัวขนาดใหญ่แยกเป็นสัดส่วนประตูกั้นห้องเหมาะสมกับการทำอาหารหนัก และส่วนทานอาหารขนาด 6 ที่นั่งในบริเวณเดียวกับห้องนั่งเล่น ยังมีห้องทำเนกประสงค์ของบ้านที่อยู่ด้านขวาที่สามารถนั่งทำงานและจัดกิจกรรมเล็กๆ ในครอบครัวได้ ห้องน้ำ ขนาดเล็กไม่มีที่อาบน้ำ 1 ห้องอยู่ด้านหลังบ้าน ชั้น 2 มี 5 ห้องนอน ขนาดใหญ่ 2 ห้อง ขนาดกลาง 3 ห้อง ห้องน้ำในตัว 3 ห้อง และห้องน้ำ รวมข้างนอก 1 ห้อง มีระเบียงกว้างแบบครอบครัวคุณเอและครอบครัวคุณเอฟ



ภาพที่ 4.20 แสดงภาพขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวบ้านครอบครัวที่ 6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.21 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ภายในบ้านทั้ง 6 ครอบครัวยังมีพื้นที่เหมือนกันต่างกันที่ขนาดพื้นที่ตามจำนวนคนในครอบครัว

4.1.1.5 กิจกรรม การใช้งานของผู้เข้าร่วมโครงการทั้ง 6 ครอบครัว

1. ผู้เข้าร่วม โครงการมีรถยนต์ทุกคนและออกจากบ้านทุกวันประจำวันจันทร์-ศุกร์ ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ทำงานในโรงเรียนรุ่งอรุณและบริเวณใกล้เคียง จึงเดินทางกลับบ้านเวลาใกล้เคียงกัน ทำให้ทุกคนได้พบปะกันทั้งเช้าและเย็น
2. ทุกครอบครัวมีการพบปะประจำสัปดาห์ ทุกๆวันอาทิตย์เพื่อรับประทานอาหารว่างร่วมกัน ส่วนนี้ทุกครอบครัวจะนำอาหารหรือขนมมาคนละ 1-2 อย่าง
3. ทุกครอบครัวส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ส่วนตัวของตนเองและบางครอบครัวมานั่งเล่นใช้พื้นที่ในการทำงาน ทำการบ้านในส่วนกลางบริเวณหน้าบ้านและระเบียงด้านหลังบ้าน
4. ทุกครอบครัวจะเดินจากลานจอดรถเข้าประตูทางพื้นที่ส่วนตัวของครอบครัวนั้น แม้ด้านในจะสามารถเดินจากสวนเชื่อมถึงกันได้
5. บางครอบครัวเป็นเพื่อนสนิทกัน จะมีการพบปะพูดคุยและทานอาหารร่วมกันบางครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในพื้นที่ส่วนกลาง บางครอบครัวแทบไม่ได้พบปะกันเลยในวันธรรมดา

4.1.2 รายละเอียดของโครงการบ้านเดียวกัน @ ลาดพร้าว 29

โครงการบ้านเดียวกัน @ ลาดพร้าว 29 “กลุ่มที่มีแนวคิดเดียวกัน” ที่ตั้ง ซอยลาดพร้าว 29 แขวง ลาดยาว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ ขนาดที่ดิน 105ตร.ว. จำนวนผู้สนใจ 3 ครอบครัว ประชาสัมพันธ์ ด้วยแนวคิดชุมชน The Cohousing Mini Condominium การออกแบบให้เกิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ในแบบ “กลุ่มคนแนวคิดเดียวกัน” โครงการนี้ยังอยู่ในระหว่างดำเนินงานเนื่องจาก ทางโครงการต้องการหาผู้เข้าร่วมโครงการเพิ่ม (ซื้อที่ดิน สิงหาคม 2553 – แล้วเสร็จงานออกแบบ พฤษภาคม 2555) เกิดจากทีมงานต้องการทดลองพัฒนาแนวคิดการสร้างชุมชนร่วมอยู่อาศัยกับ กลุ่มเป้าหมายคนเมือง เพื่อสร้างทางเลือกของตลาดอสังหาริมทรัพย์ที่ต้องการอยู่อาศัยในรูปแบบ คอนโดมิเนียมเดินทางได้สะดวก โดยอยู่ใกล้แนวรถไฟฟ้า และต้องการชุมชนที่เพื่อนบ้านรู้จักกัน มีความปลอดภัยและเอื้อเพื่อต่อกัน



ภาพที่ 4.22 แผนที่การเข้าถึงกรณีศึกษาโครงการบ้านเดียวกันลาดพร้าว 29 เส้นทางรถไฟฟ้า



ภาพที่ 4.23 ที่ตั้งโครงการบ้านเดียวกัน @ ลาดพร้าว 29 แสดงจุดสำคัญในย่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.24 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกโครงการกรณีศึกษาโครงการบ้านเดี่ยวกันลาดพร้าว 29 โดยสถาบันอาศรมศิลป์ (ที่มา: <http://thinkofliving.com/2012/03/09/the-co-housing-ลาดพร้าว-29>)

สำหรับโครงการบ้านเดี่ยวกัน @ ลาดพร้าว 29 เกิดจากทางบริษัทได้ที่ดินขนาด 103 ตร.วา ที่มีความเป็นไปได้ในการทำคอนโดมิเนียมขนาดเล็ก จึงได้ทำการศึกษาขั้นต้นในการลงทุนพัฒนาที่ดิน และการก่อสร้างคอนโดที่สามารถทำราคาแข่งขันกับท้องตลาดได้ราคาขายอยู่ที่ 50,000 – 65,000 บาท จึงได้ประชาสัมพันธ์หาสมาชิกจนได้สมาชิกหลัก 3 ราย จึงเริ่มกระบวนการออกแบบอย่างมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 4 ช่วง

ช่วงที่ 1 รวบรวมสมาชิกที่ต้องการคอนโดมิเนียมในทำเลลาดพร้าว เดินทางสะดวก โดยได้สมาชิกหลักจากการประชาสัมพันธ์โครงการในสื่อต่างๆ คือ 1. คุณโอ (นามสมมุติ) และ คุณเค (นามสมมุติ) และแฟน และ คุณแอล (นามสมมุติ) รวมเป็น 3 ยูนิต สมาชิกทั้ง 4 คน

ช่วงที่ 2 หาความเป็นไปได้ของขนาดพื้นที่ใช้สอย ที่สัมพันธ์กับค่าก่อสร้างที่สามารถจ่ายได้ของแต่ละครอบครัว และการวางแผนการเงินของแต่ละครอบครัว ซึ่ง บริษัท บ้านเดี่ยวกัน จำกัด เป็นผู้ลงทุนการพัฒนาที่ดินและดำเนินการก่อสร้าง

ช่วงที่ 3 การออกแบบบ้านอย่างมีส่วนร่วม ทำให้สมาชิกได้รูปแบบบ้านที่ตรงกับความต้องการ และสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านในระหว่างการออกแบบที่ต้องแชร์เรื่องวิถีชีวิต วางแผนทำกิจกรรมร่วมกัน แปลงมาเป็นพื้นที่ใช้สอยส่วนกลาง เช่น ห้อง Common room ที่จอดรถสวนส่วนกลาง เป็นต้น

ช่วงที่ 4 การกำหนดวิถีชีวิตร่วมกัน ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถกำหนดความต้องการในพื้นที่ส่วนกลาง เงื่อนไขการอยู่ร่วมกันหรือกิจกรรมที่ต้องการทำร่วมกันจึงเข้าสู่กระบวนการทำแบบก่อสร้าง ประเมินราคา ได้จำนวน 6 ยูนิต ราคาต่อตร.ม. อยู่ที่ 75,000 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2.1 ขั้นตอนการวางแผน

ขั้นตอนการหาที่ตั้งโครงการเพื่อศึกษาความเป็นไปได้เบื้องต้นในการพัฒนาโครงการ เพื่อกำหนดหากกลุ่มเป้าหมายที่สนใจการอยู่เป็นชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)โดยเริ่มจากการหาสมาชิก ทีมงานบ้านเดียวกันได้วางแผนที่จะเผยแพร่แนวคิดบ้านเดียวกันผ่านสื่อต่างๆ เพื่อรวบรวมกลุ่มคนที่สนใจและกลุ่มคนอยู่ใกล้ทำเลเพื่อหากกลุ่มเป้าหมายโดยมีเป้าหมายที่จะเริ่มประชาสัมพันธ์ในงานสถาปนิก 53 ทำเป็นต้นแบบที่จะเผยแพร่และหากกลุ่มคนร่วมพัฒนาโครงการ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อนิตยสาร หนังสือพิมพ์ วิทยุ และอินเทอร์เน็ต เพื่อดึงคนเข้าร่วมงานสถาปนิกทำต้นแบบเพื่อเผยแพร่แนวความคิดการพัฒนาชุมชนออกไปโดยต้องการให้เกิดความเข้าใจที่เป็นจริงมากที่สุดจึงได้ซื้อที่ดินเพื่อเตรียมพัฒนาเป็นต้นแบบ คอนโดมิเนียมขนาดเล็ก จำนวน 16 ยูนิต 1 อาคาร และทำทางเลือกของการพัฒนาออกเป็น 2 โมเดล คือ 1.แบบ organizer สมาชิกรวมกลุ่มกันลงทุนงานก่อสร้าง โดยจ้างบริษัทบ้านเดียวกัน เป็นผู้ออกแบบและจัดกระบวนการ จะทำให้เจ้าของบ้านได้บ้านอยู่อาศัยในแบบที่ตนเองต้องการในราคา 2.แบบ Developer คือให้บริษัทบ้านเดียวกัน เป็นผู้ลงทุนพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ให้ เจ้าของบ้านไม่ต้องลงทุนเงินก้อนขึ้นกักับธนาคารรายย่อยหลังการก่อสร้างเสร็จ ซึ่งถือเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ซื้อเป็นผู้ตัดสินใจตั้งแต่ขั้นตอนการลงทุนพัฒนาโครงการ และเปิดโอกาสที่จะให้กลุ่มสมาชิกเป็นผู้กำหนดบทบาทการพัฒนาชุมชนของตนเองตั้งแต่ต้น ร่วมกับทีมพัฒนาโครงการบ้านเดียวกัน



ภาพที่4.25 ภาพโครงการบ้านเดียวกัน @ ลาดพร้าว 29 จำนวน 6 ยูนิต

ใช้ประชาสัมพันธ์ในงานสถาปนิก 54 และสื่อลงหนังสือพิมพ์ Bangkok post

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อสังเกต พบว่าคนทั่วไปที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านการลงทุนหรือการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์มาก่อน ยังไม่สามารถเข้าใจวิธีการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ได้ในครั้งแรก ทำให้เกิดความสับสนในวิธีการพัฒนาแบบ Organizer ที่ผู้อาศัยเป็นผู้ลงทุน และเกิดความไม่มั่นใจในการพัฒนา

โครงการอีกทั้งมีความแตกต่างจากความเข้าใจในการเลือกซื้อคอนโดมิเนียมที่มีอยู่ในตลาด ซึ่งโดยปกติจะเปรียบเทียบ ทำเล ราคา ขนาดพื้นที่ใช้สอย ของแถม แอร์ เฟอร์นิเจอร์ หรือส่วนลดแต่ยังไม่เข้าใจจนเห็นภาพของส่วนลด ส่วนต่างที่เกิดจากการลงทุนพัฒนาเอง และมองภาพว่าเป็นวิธีการที่ยู่ยากกว่าการพัฒนาทั่วไป ข้อกังวลของสมาชิกคือ ไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้ทีมงานเห็นว่าควรสร้างการอธิบายภาพการพัฒนาโครงการแบบทั่วไปและแบบบ้านเดียวกันอย่างง่ายให้คนทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์สามารถเข้าใจได้จึงจัดประชุม เป็นช่วงเวลาที่มีสมาชิกพร้อมเข้าร่วมประชุมทางอีเมลล์ สำหรับกลุ่มคนที่ไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุม หรือสามารถจัดประชุมออนไลน์ได้ โดยเริ่มนำเอาแนวความคิดการจัดการระบบบ้านเดียวกัน 2 มาปรับใช้กับโครงการนี้เพื่อให้มีจุดแข็งในการสร้างชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing) ได้ 1.มีพื้นที่ส่วนกลางที่สมาชิกสามารถกำหนดเองได้ 2.เป็นชุมชนเพื่อนบ้านที่รู้จักกัน สามารถดูแลจัดการเองได้ เป้าหมายเพื่อจัดกระบวนการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมจากสมาชิก Core Group เพื่อสร้างเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์หาสมาชิกเพิ่ม โดยกำหนดให้เป็นคอนโดมิเนียม 6 ยูนิต มีที่จอดรถครบทุกคัน

CoHousing Design Ur **SHARE** การแบ่งปันที่ออกแบบได้

“โครงการบ้านเดียวกัน @ ลาดพร้าว29” เป็นโครงการสำหรับกลุ่มคนรักงานอยู่ในเมืองต้องการวิถีชีวิตที่เน้นการเดินเล่นพักผ่อนโดยใช้รถไฟฟ้าใต้ดิน และเห็นประโยชน์จากการอยู่ร่วมกันอย่างพึ่งพา เป็นเพื่อนบ้านที่รู้จักกันดีหมดจำนวน 6 ครอบครัว ต้องการอยู่อาศัยร่วมกันเพื่อนบ้านด้วยความเป็นมิตรที่สามารถแบ่งปันช่วยเหลือกันได้ เน้นให้มีพื้นที่สีเขียวและต้นไม้มากที่สุด



มีห้องส่วนกลาง
ที่ทุกคนต้องเดินผ่านเวลากลับบ้าน
ใช้สำหรับเป็นห้องครัวใหญ่ ห้องสมุด
และห้องรับแขก โครงการบริหารจัดการ
ด้วยสมาชิกแบบ ในรูปแบบการจัดการกรณีศึกษา
แบบอาคารชุดพักอาศัย เพื่อให้เกิด
ความยืดหยุ่นในการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์
และการกู้เงินรายย่อยได้

บนที่ดินขนาด 103 ตารางวา ในซอย
ลาดพร้าว 29 ห่างจากรถไฟฟ้าใต้ดิน
สถานีลาดพร้าว 900 เมตร

ภาพที่ 4.26 โปสเตอร์เพื่อประชาสัมพันธ์ โดยสถาบันอาศรมศิลป์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.27 โมเดลโครงการบ้านเดียวกัน @ ลาดพร้าว 29

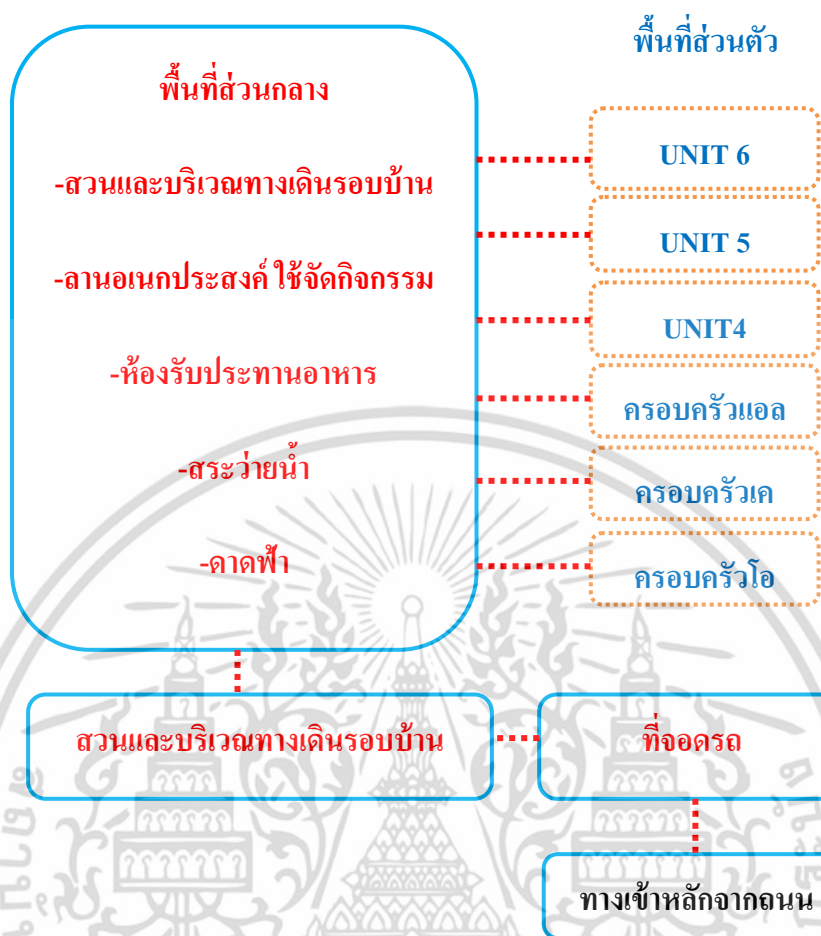
พบว่ามิใช่ให้ความคิดเห็นว่าการชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ในสังคมไทยสามารถเกิดขึ้นได้

1. เพราะเป็นเรื่องพื้นฐานของมนุษย์ ที่ต้องการอยู่ร่วมกันด้วยความรักและความเข้าใจ
อบอุ่นดูแลกัน
2. เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับการอยู่อาศัยและเป็นทางเลือกใหม่ในปัจจุบัน ที่ผู้ซื้อสามารถ
กำหนดรูปแบบบ้านและเพื่อนบ้าน ได้ก่อนการก่อสร้าง
3. ความสัมพันธ์แบบเครือญาติเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย ทำให้สังคมไทยยัง
ช่วยเหลือดูแลกัน
4. เป็นแนวคิดที่คนทั่วไปต้องการเพื่อลดปัญหาการอยู่อาศัยที่ต่างคนต่างอยู่

โครงการบ้านเดียวกันลาดพร้าว 29 ได้ผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ 3 ครอบครัว และกลุ่มผู้เข้าร่วม
โครงการไม่เคยรู้จักกัน ดังนี้

1. ครอบครัวคุณ โอ (นามสมมุติ) จำนวนสมาชิก 1 คน
2. ครอบครัวคุณ เก (นามสมมุติ) และแฟนจำนวนสมาชิก 2 คน
3. ครอบครัวคุณ แอล (นามสมมุติ) จำนวนสมาชิก 1 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



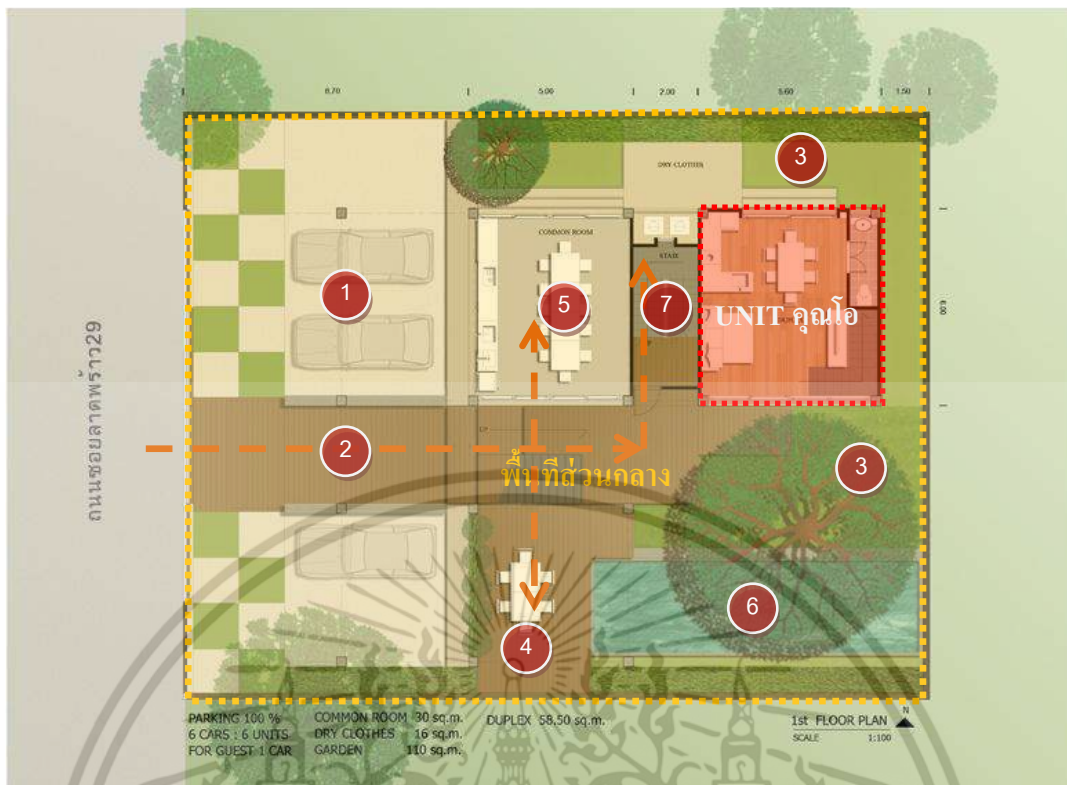
ภาพที่ 4.28 ผังความสัมพันธ์พื้นที่ในโครงการบ้านบ้านเดียวกันลาดพร้าว 29

4.1.2.2 ผลจากการสังเกตพื้นที่ทางกายภาพภายในโครงการ

พื้นที่ส่วนกลาง

1. ลานจอดรถ สามารถจอดได้ ครบทั้ง 6ยูนิต
2. พื้นที่ทางเดินร่วมขนาดใหญ่ สามารถเชื่อมต่อกับทุกพื้นที่ภายในบ้าน
3. พื้นที่สวนรอบบ้านและบนคาดฟ้า
4. มีลานอเนกประสงค์ขนาดใหญ่ บริเวณชั้น 1 และ 3 สามารถประกอบกิจกรรมพร้อมกันได้
5. มีห้องรับประทานอาหารและห้องครัวขนาดใหญ่ร่วมกัน จำนวน 12 ที่นั่ง
6. มีสระว่ายน้ำขนาดใหญ่สามารถใช้พร้อมกันได้
7. ทุกคอรอบครัวต้องเดินผ่านพื้นที่ส่วนกลางเพื่อแยกไปยังพื้นที่ส่วนตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.29 ผังพื้นชั้น 1 แสดงพื้นที่ส่วนกลาง และทางสัญจร

ตารางที่ 4.2 สรุปพื้นที่ส่วนกลางของโครงการบ้านเดียวกัน 2

พฤติกรรมการใช้งานพื้นที่ส่วนกลาง		
ลำดับ	พื้นที่ส่วนกลาง	กิจกรรม
1	ลานจอดรถยนต์	ป้อม รปภ ใช้จอดรถยนต์ 6 คัน
2	สวนและสนามหญ้า	ใช้เป็นทางเดินเข้าพื้นที่ส่วนกลาง
3	ระเบียงทางเดินรอบโครงการ	ทางเดินเชื่อมส่วนต่างๆ ไปยังพื้นที่ส่วนตัวของแต่ละยูนิต
4	ลานอเนกประสงค์	จัดกิจกรรมประจำสัปดาห์ของผู้เข้าร่วมโครงการ
5	สระว่ายน้ำ	สำหรับผู้ร่วมโครงการใช้ร่วมกัน
6	ห้องทานอาหารและครัว	พื้นที่รับประทานอาหารร่วมกัน จำนวน 12 คน

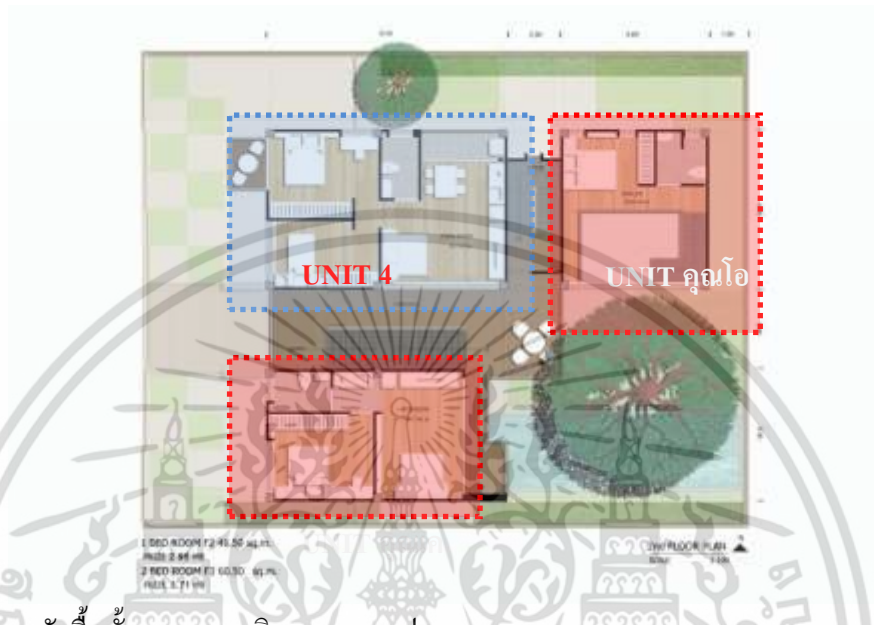
พื้นที่ส่วนตัว

1. ครอบครัวยุคใหม่ (นามสมมุติ) ขนาดพื้นที่รวม 58.50 ตรม อยู่บริเวณชั้น 1 และชั้น 2 ห้องพักแบบ Duplex มี 2 ชั้นมีบันไดส่วนตัว ภายในห้อง ชั้น 1 เป็นบริเวณครัวและห้องนั่งเล่นมีโต๊ะทาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

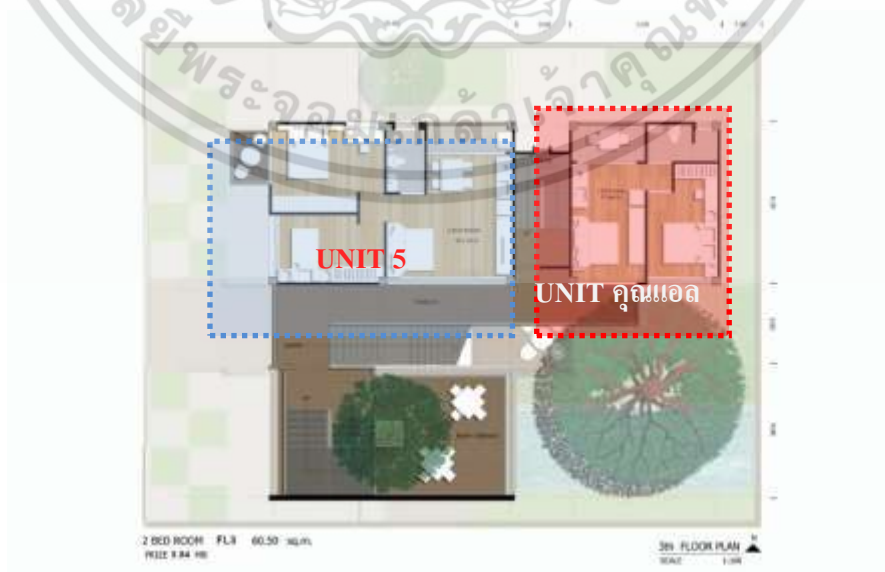
อาหารสำหรับ 4 ที่นั่งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ห้องน้ำไม่มีที่อาบน้ำ 1 ห้อง ชั้น 2 ห้องนอน 1 ห้องใหญ่
ห้องน้ำในตัวขนาดใหญ่

2. ครอบครัวยุคแค(นามสมมุติ)และแฟน ขนาดพื้นที่รวม 46.50ตรม อยู่บริเวณชั้น 2 ภายใน
ห้อง แบ่งเป็นสัดส่วน ห้องนั่งเล่นสำหรับ 3 คน ห้องนอนใหญ่ 1 ห้อง และห้องน้ำ 1 ห้อง



ภาพที่ 4.30 ผังพื้นที่ชั้น 2 แสดงยูนิตยุคแคและแฟน ขนาด 46.50ตร.ม.และ 4 ขนาด 60.50ตร.ม.และยูนิตชื่อที่สามารถขึ้นได้จากชั้น 1

3. ครอบครัวยุคแอล(นามสมมุติ) ขนาดพื้นที่รวม 37 ตรม อยู่บริเวณชั้น 2 ภายใน
ห้อง แบ่งเป็นสัดส่วน ห้องนั่งเล่นสำหรับ 3 คน ห้องนอนใหญ่ 1 ห้อง และห้องน้ำ 1 ห้อง และมี
ระเบียงส่วนตัวจากห้องนั่งเล่น

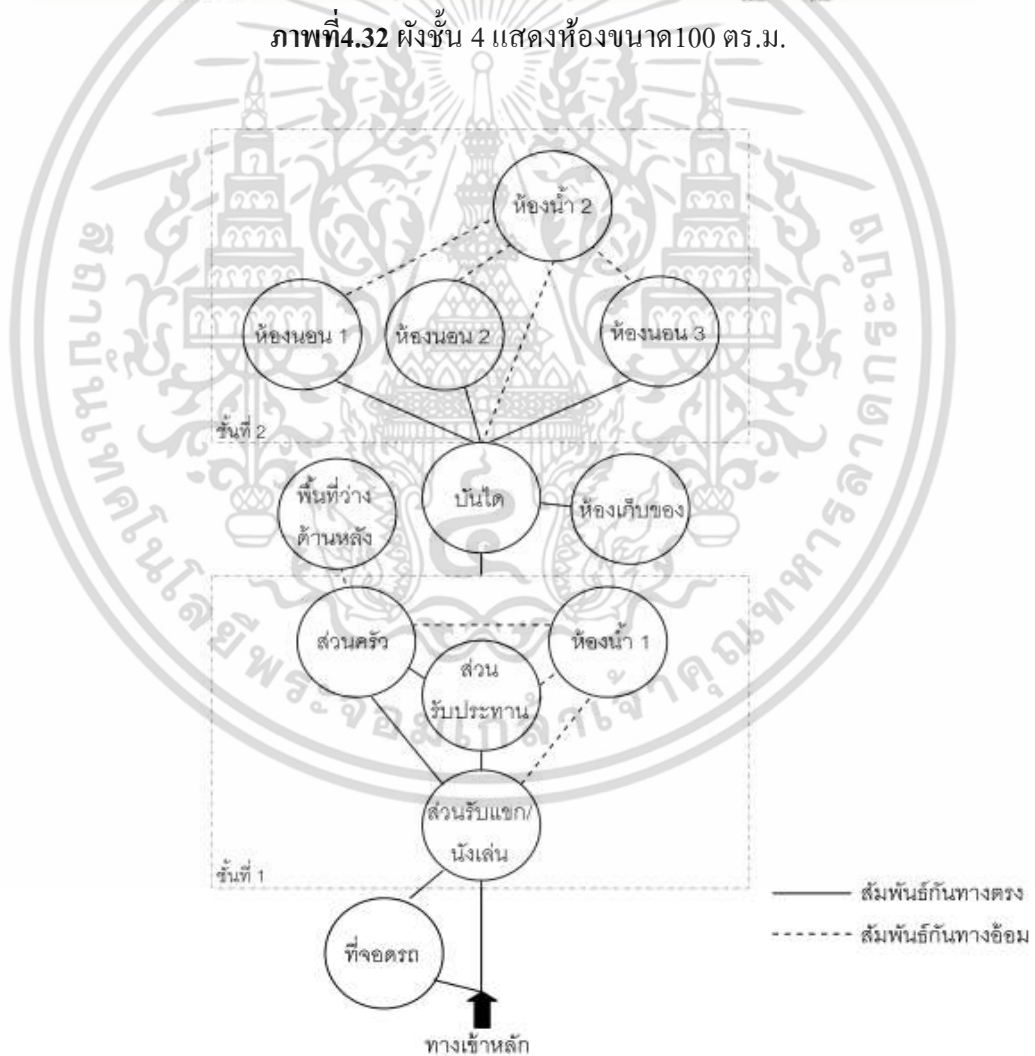


ภาพที่ 4.31 ผังพื้นที่ชั้น 4 แสดงห้องขนาด 60.50 และยูนิตยุคแอล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่4.32 ผังชั้น 4 แสดงห้องขนาด100 ตร.ม.



ภาพที่4.33 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ภายในบ้านทั้ง 3 ครอบครัวยังมีพื้นที่เหมือนกันต่างกันว่า

ขนาดพื้นที่ตามจำนวนคนในครอบครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2.3 กิจกรรม การใช้งานของผู้เข้าร่วมโครงการทั้ง 3 รอบครัว

เนื่องจากโครงการนี้ยังอยู่ระหว่างดำเนินการสร้างผู้วิจัยฉบับนี้ที่จากการประชุมของผู้เข้าร่วมโครงการถึงกิจกรรม ดังนี้

1. ผู้เข้าร่วมโครงการ ไม่รู้จักกันมาก่อน ทำให้การจัดกิจกรรมรวมตัวไม่ราบรื่น
2. พื้นที่ใช้งานบางส่วนยังคงตกลงกันไม่ได้เนื่องจากโครงการรอกลุ่มคนผู้สนใจเข้าร่วมเพิ่ม พื้นที่ที่ถูกออกแบบไว้ยังไม่เป็นที่น่าพอใจกับผู้เข้าร่วมโครงการบางท่าน

4.1.3 รายละเอียดของโครงการเห็น แบนคอค

โครงการ เห็นแฮสส์ กรุงเทพ เป็นโครงการออกแบบที่อยู่อาศัยโดยกลุ่มสถาปนิก CASE (community architects for shelter and environment) ที่ต้องการเสนอทางเลือกที่อยู่อาศัยของชนชั้นกลางในรูปแบบใหม่ โดยเริ่มจากการรวมตัวกันของผู้ที่อยากเป็นเจ้าของบ้าน ที่ต่างคนก็ต่างมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน 10 ชีวิต มาร่วมออกแบบกลุ่มบ้านพักอาศัยที่มีการวางผังร่วมกัน โดยมีลักษณะบ้านแบบ ทาวน์แฮสส์ 9ยูนิต อยู่ในพื้นที่เดียวกันและแชร์ส่วนกลางร่วมกันบางส่วนวางแผนกิจกรรมออกแบบอย่างมีส่วนร่วมตามขั้นตอนการพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ที่ตั้งโครงการซอยสาครแสงผล รามคำแหง 192 มีนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยแนวความคิดของโครงการได้นำต้นแบบ โครงการเห็น โอซาก้ามาเป็นแนวทางประกอบไปด้วย

1. มีพื้นที่ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน (พื้นที่ส่วนกลาง)
2. พื้นที่เชื่อมต่อความสัมพันธ์
3. มีความเป็นอิสระของแต่ละบ้าน



ภาพที่ 4.34 แสดงที่ตั้งโครงการเห็น แบนคอคที่ตั้งโครงการ ซอยสาครแสงผล รามคำแหง

192 มีนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร (ที่มา: <https://www.google.co.th/maps/>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่ไปยังประชาชนด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.3.1 ขั้นตอนการพัฒนาชุมชนเห็น แวงคอค เป็นกระบวนการทำงานโดยกลุ่มสมาชิก ตั้งแต่เริ่มต้น โครงการออกแบบและควบคุมการก่อสร้าง ซึ่งคุณชาวิศ นายปัญญาเลิศ ได้ ทำการศึกษาวิจัยถอดความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินโครงการ เห็น ตั้งแต่เริ่มต้นจนเข้าอยู่อาศัย ทำให้สามารถสรุปเป็นขั้นตอนการดำเนินงานได้ชัดเจน ดังนี้

1. รวบรวมสมาชิก ได้รวบรวมจากกลุ่มเพื่อนสนิทและเพื่อนร่วมที่ทำงานเดียวกันในบริษัท CASE โดยเริ่มจาก อ.ปฐมมา หรุ่นรักษ์วิทย์ จนได้สมาชิก 12 คน

2. เลือกทำเลที่ตั้งโครงการ

3. กระบวนการออกแบบร่วมกัน โดยสมาชิกได้ข้อสรุปรูปแบบบ้านเป็น ทาวน์เฮ้าส์ 9 หน่วย ซึ่งมาจากเงื่อนไขทางข้อกฎหมายและพื้นที่ใช้สอยที่เหมาะสมกับการใช้งาน และตามงบประมาณ

4. ร่างข้อตกลงในการอยู่อาศัยเบื้องต้นก่อนการพัฒนาโครงการ โดยระบุเนื้อหา ข้อตกลงในการใช้พื้นที่ส่วนกลาง ค่าดูแลรักษาส่วนกลาง สิทธิในการซื้อขาย ปลดปล่อยเช่า สัตว์เลี้ยง และการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน

5. จัดทำแบบก่อสร้าง ภายหลังจากออกแบบเสร็จจึงดำเนินการเขียนแบบก่อสร้างเพื่อใช้ในการคำนวณงบประมาณ การขอสินเชื่อ จัดจ้างผู้รับเหมา และดำเนินงานก่อสร้าง

6. ยื่นขออนุญาตก่อสร้าง ครั้งแรกนั้นเป็นการยื่นขอสร้างอาคารพักอาศัย 3 ชั้น 1 อาคาร (ต่อมาจึงขอแบ่งแยกเป็นรายหลัง)

7. ขอสินเชื่อโครงการ เกิดอุปสรรคในขอสินเชื่อหลายประการ เช่น สมาชิกรายย่อยขอสินเชื่อไม่ผ่าน ท้ายสุดต้องขอสินเชื่อธุรกิจในนามบริษัท CASE ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดิน

8. จัดตั้งบริษัท คอนคอส ขึ้นเพื่อดำเนินการก่อสร้างเอง โดยมีเจตนาให้ ควบคุมต้นทุนการก่อสร้างได้ในราคาถูกลงที่สุด

9. ดำเนินงานก่อสร้าง ใช้เวลา 17 เดือน แบ่งเลขที่บ้าน 8 เลขที่

10 ย้ายเข้าอยู่

สิ่งสำคัญในการสร้างชุมชนร่วมอยู่อาศัยคือ กระบวนการมีส่วนร่วม สมาชิกมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดตั้งชุมชน ดำเนินการ ออกแบบจนขั้นตอนการก่อสร้าง การกำหนดกติการ่วมกัน



ภาพที่ 4.35 โมเดลจำลองโครงการเท็น แบนγκคอกคที



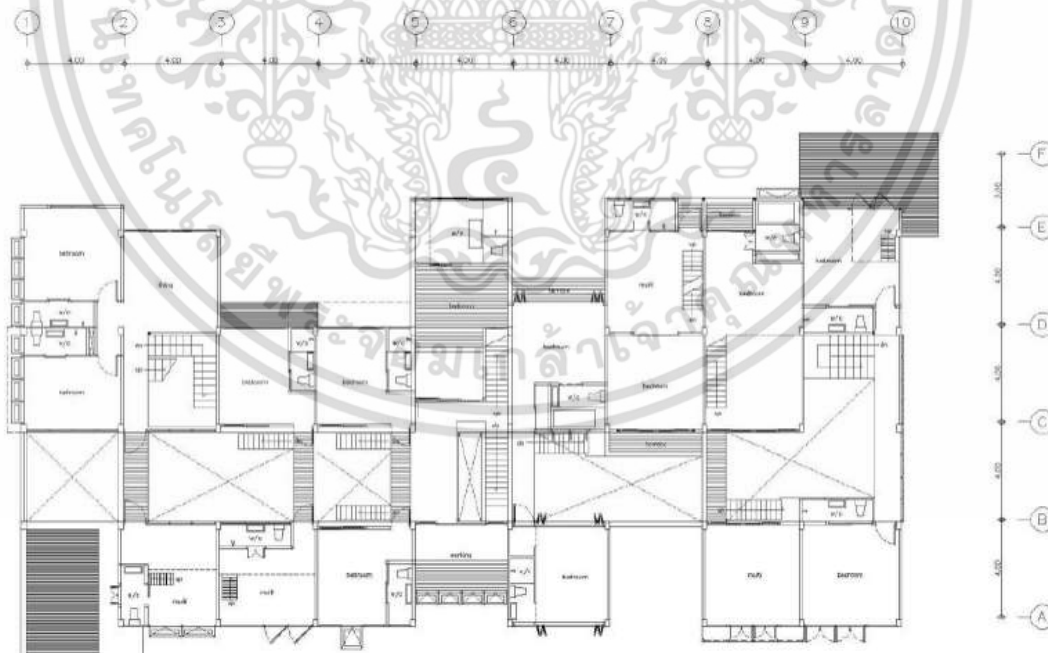
ภาพที่ 4.36 ภาพแบบจำลองบ้านด้านหน้าและหลังและด้านข้าง

(ที่มา:<http://www.casestudio.info/projects/ten/>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

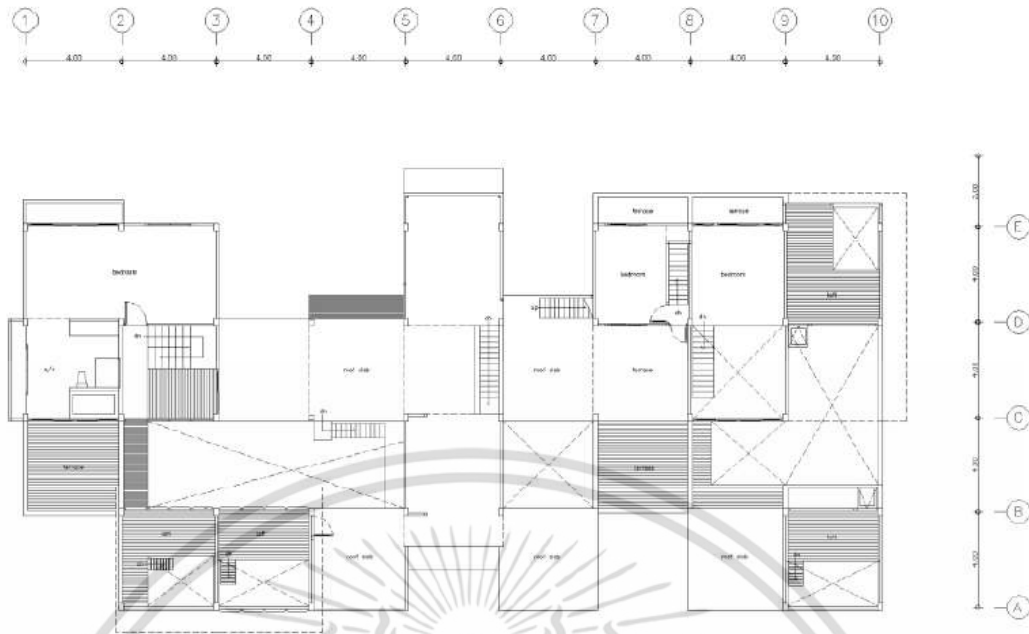


ภาพที่ 4.37 ภาพผังโครงการ ที่มา: <http://www.casestudio.info/projects/ten/>

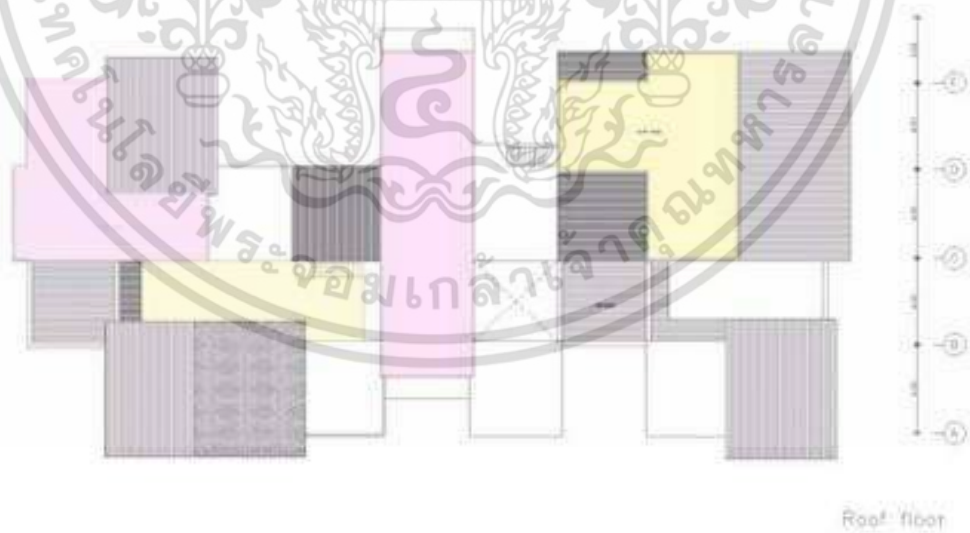


ภาพที่ 4.38 แสดงผังพื้นชั้น 2 แสดงพื้นที่ใช้สอยของแต่ละครอบครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

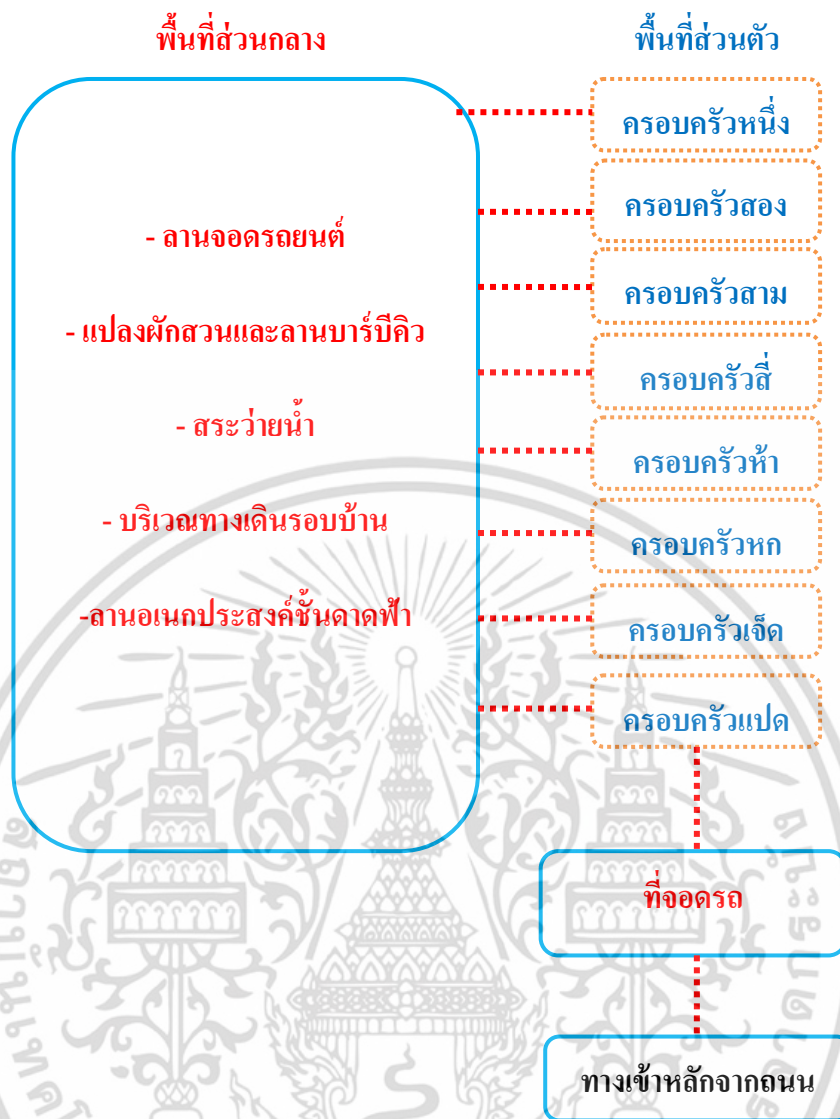


ภาพที่4.39 แสดงผังพื้นชั้น 3 แสดงพื้นที่ใช้สอยของแต่ละครอบครัว

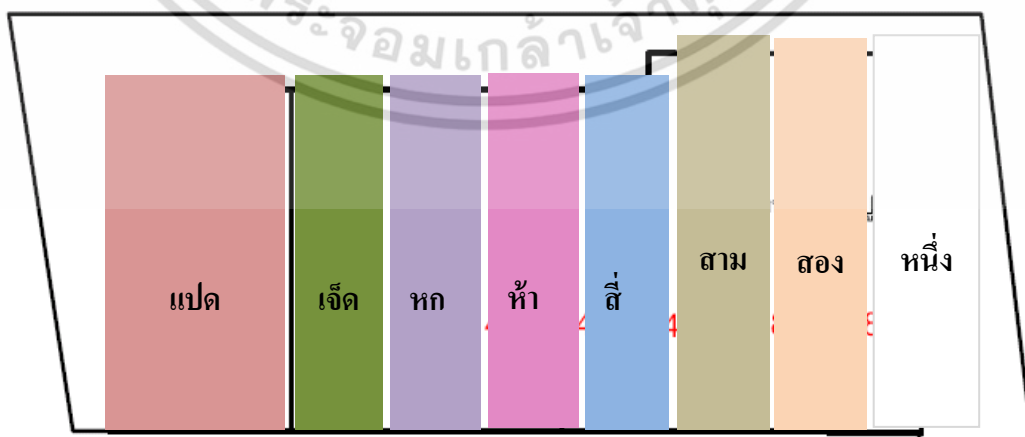


ภาพที่4.40 แสดงผังหลังคาแบ่งบ้านแต่ละหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



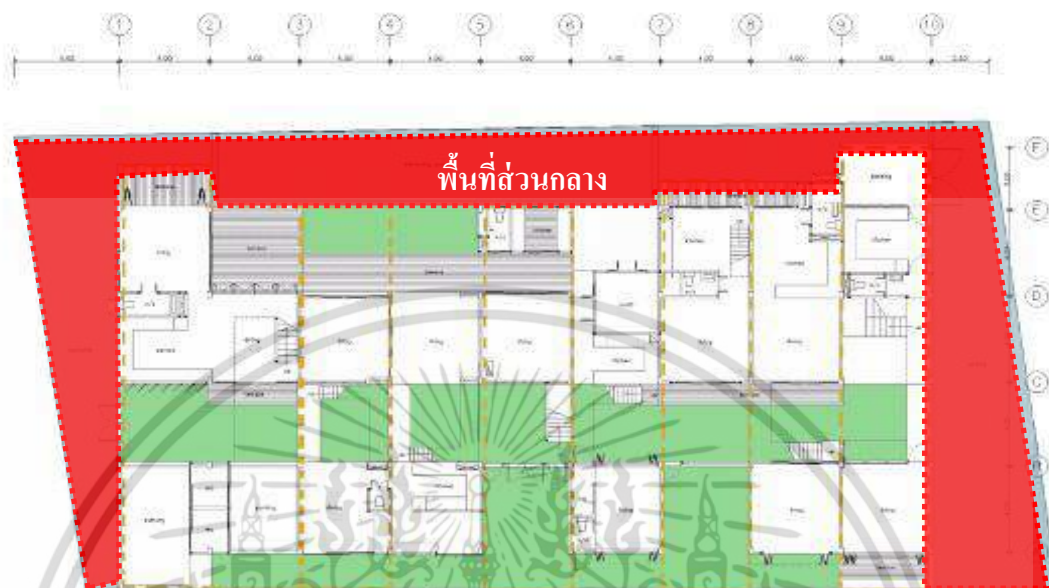
ภาพที่ 4.41 แสดงความสัมพันธ์การแบ่งพื้นที่ส่วนรวมและพื้นที่ส่วนตัว



ภาพที่ 4.42 ภาพแสดงพื้นที่กรรมสิทธิ์ของแต่ละยูนิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้เข้าร่วมโครงการตกลงเรื่องการแบ่งพื้นที่ ทั้งหมดมี 8 ครอบครัวยุติ 9 ครอบครัวยุติ เปิดนำ
พื้นที่ 2 หลังมารวมในแปลงบ้านของตนเอง



ภาพที่ 4.43 แสดงผังพื้นที่ 1 แสดงพื้นที่ส่วนกลาง (สีแดง) 2. พื้นที่แชร์ร่วมกัน เป็นพื้นที่สวน

ภายในกลุ่มบ้าน เพื่อสร้างให้เกิดพื้นที่เปิดโล่งกลางกลุ่มอาคารบ้านทาวน์เฮ้าส์ (2. สีเขียว)
พื้นที่ส่วนกลาง สีแดงเป็นพื้นที่รอบบ้าน สระว่ายน้ำ สวนผักและที่จอดรถ บริเวณสีเขียวเป็นพื้นที่
ทางเดินและพื้นที่ปลูกต้นไม้ภายในบ้าน

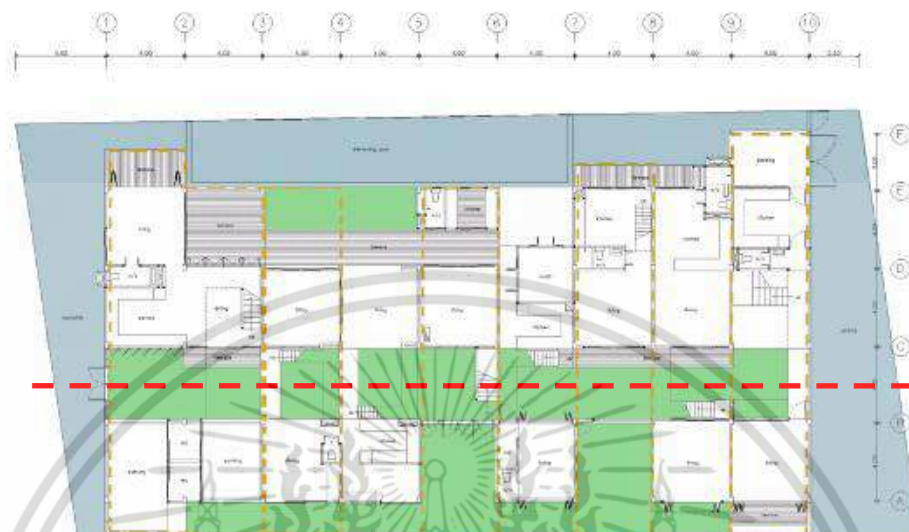
4.1.3.2 ผลจากการสังเกตพื้นที่ทางกายภาพภายในโครงการ

พื้นที่ส่วนกลาง

1. พื้นที่ลานจอดรถยนต์ร่วมกัน ครอบคลุมหลังในพื้นที่ขนาดเล็กและอยู่ด้านข้างที่ดินติดกับบ้านหลังแรก
2. พื้นที่สระว่ายน้ำอยู่บริเวณด้านหลังยาวตลอดแนวบ้านทั้ง 8 หลังซึ่งจะใช้ทางเดินสวนกลางบ้านเพิ่มเติมยังสระว่ายน้ำ
3. ทางเข้าออกพื้นที่สวนด้านข้างต้องผ่านพื้นที่ส่วนตัวบ้านหลังแรกเสมอ
4. มีสวนและพื้นที่ทางเดินเชื่อมต่อบ้านส่วนกลางเป็นทางเชื่อมกันระหว่างบ้านแต่ละหลัง เพื่อให้รู้สึกว่าเป็นพื้นที่บ้านหลังเดียวกันพื้นที่สวนแชร์ร่วมกัน คือถือกรรมสิทธิ์แยกแต่ละคน แต่ออกแบบให้เชื่อมถึงกันได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.พื้นที่อเนกประสงค์ชั้นคาเฟ่เป็นพื้นที่กึ่งกลางแจ้ง จัดกิจกรรมและนั่งพักผ่อนได้แค่บางเวลา พื้นที่อเนกประสงค์ ที่ชั้นคาเฟ่ ที่เกิดจากความสนทนและการใช้งานที่คล้ายคลึงกันของสมาชิกในบ้าน



ภาพที่ 4.44 แสดงผังทางสัญจรของทุกคนภายในบ้าน



ภาพที่ 4.45 แสดงภาพรวมของด้านหน้าโครงการเท็น เฮ้า



ภาพที่ 4.46 แสดงภาพรวมของด้านหลังโครงการเท็น เฮ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.47 สระว่ายน้ำในพื้นที่ส่วนกลาง



ภาพที่ 4.48 แสดงภาพพื้นที่สวนและทางเดินส่วนกลาง บริเวณกลางบ้าน มีทางเดินเชื่อมต่อกัน

กรอบรั้วที่สนิทกัน ใช้พื้นที่ร่วมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.49 ภาพบรรยากาศภายนอกโครงการ ส่วนคอร์ตฟ้าและการจัดสรรพื้นที่ ที่มา :

<http://media.habitusliving.com.s3.amazonaws.com/wp-content/uploads/Ten-Housing-Habitus-Living-06.jpg>

พื้นที่ส่วนตัว (ไม่สามารถเก็บข้อมูลการถ่ายภาพได้)

ชั้น 1 แยกส่วนรับประทานอาหารและห้องนั่งเล่นแต่ละหลังบางหลังอยู่บริเวณชั้น 2 จำนวนห้องนอนมีลักษณะเหมือนกันทุกครอบครัว โดยแบ่งตามจำนวนคนในครอบครัวผู้เข้าร่วมโครงการ

4.1.3.3 กิจกรรม การใช้งานของผู้เข้าร่วมโครงการทั้ง 8 ครอบครัว

1. ผู้เข้าร่วมโครงการจัดกิจกรรมร่วมกันบริเวณพื้นที่อเนกประสงค์อย่างน้อยทุกเดือน
2. ผู้เข้าร่วมโครงการ เติ้น แบนคอคมีพื้นที่ส่วนกลาง คือ ที่จอดรถยนต์รวม ลานบาร์บีคิว สวนผัก สระว่ายน้ำ(มีกฎ)
3. โครงการนี้มีระบบการจัดการอย่างเป็นระบบ มีการแบ่งหน้าที่คณะกรรมการครอบครัวละ 1 คนอย่างชัดเจน
4. พื้นที่ใช้ลานอเนกประสงค์จะถูกใช้งานแค่บางโอกาสสำคัญ เช่น จัดงานเลี้ยง ไม่ได้เป็นเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ใช้งานประจำ

5. ทุกคนจะชอบอยู่บริเวณส่วนตัวหรือริมสระน้ำบ่อที่ดีที่สุด
6. โครงการนี้ไม่มีห้องน้ำส่วนกลางทุกบ้านจะใช้ส่วนของตนเอง

4.2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พฤติกรรมการใช้งานกรณีศึกษาทั้ง 3 โครงการ ดังนี้

4.2.1 โครงการบ้านเดียวกัน 2 (จากการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการ ทั้งหมด 3ครอบครัว จาก 6 ครอบครัว)

4.2.1.1 ครอบครัวคุณเอ

ประกอบอาชีพอาจารย์พิเศษ ครอบครัวจำนวน 3คน มีรถ 2คัน คุณเอและครอบครัวเลือกแปลงที่ 2 คุณเอตัดสินใจเข้าร่วมโครงการนี้เพราะสนใจแนวคิดชุมชนร่วมอาศัย(Cohousing) จากการที่เพื่อนสนิทคุณเอซึ่งมีอาชีพอาจารย์ชวนให้เข้าฟังบรรยายแนวคิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) และมีความต้องการเป็นแกนหลักที่จะพัฒนาโครงการบ้านเดียวกัน2 ตนเองและลูกชายชอบการมีส่วนร่วมในการออกแบบบ้านของตนเอง ทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้โรงเรียนลูก ดัดปัญหาการเดินทางสามารถเลือกแปลงบ้าน ได้และได้รู้จักว่าเพื่อนบ้านของตนมีใครบ้างก่อนเข้าอยู่จริงขั้นตอนการออกแบบคุณเอได้นำภาพบ้านที่ชื่นชอบและอธิบายความต้องการพื้นที่โดยรวมให้กับครอบครัวอื่นๆในโครงการ คุณเอและครอบครัว ชอบต้นไม้มาก ชอบพื้นที่บ้านโปร่ง มีความต้องการพื้นที่ส่วนรวม คือ ที่จอดรถส่วนกลาง สวนส่วนกลาง พื้นที่สนามหญ้าหน้าบ้านหลังบ้านพื้นที่ส่วนตัวของคุณเอมีมุมนั่งเล่นคู่วิวเล็กๆ มีโต๊ะทานอาหารสำหรับ 4ที่นั่ง มี 3ห้องนอนและห้องน้ำในตัวทุกห้อง คุณเอต้องการห้องนอนห้องที่ 3 ขนาดเล็ก เพื่อคุณพ่อและคุณแม่เดินทางมาเยี่ยม คุณเอชอบนั่งทำงานบริเวณลานอเนกประสงค์พื้นที่ส่วนรวมของบ้าน เพราะได้นั่งท่ามกลางธรรมชาติแต่นั่งได้แค่บางช่วงเวลาเนื่องจากยุ่งเยอะและแมลงจากคูหลังบ้าน ได้พยายามคิดวิธีการแก้ปัญหาพร้อมกับครอบครัวอื่น โดยวิธีการจัดทานอาหารประจำสัปดาห์ คุณเอยังบอกอีกว่าชอบแนวชุมชนร่วมอยู่อาศัยและไม่พบปัญหาในการใช้พื้นที่ส่วนกลางร่วมกันคุณเอได้บอกข้อดีของการใช้พื้นที่ร่วมกันว่าสามารถรองรับญาติหรือเพื่อนสนิทได้อย่างดีมีพื้นที่กึ่งกลางแจ้งพอสำหรับ 10-15 คนดัดปัญหาทวงใจเรื่องที่จอดรถ ข้อเสียคือควบคุมค่าใช้จ่ายส่วนกลางค่าไฟไม่ได้ เพราะแต่ละครอบครัวการใช้งานต่างกัน และมีความกังวลเรื่องเสียงรบกวนจากผู้มาเยี่ยมครอบครัวอื่นไม่ได้ ความกังวลอีกหนึ่งเรื่องเนื่องจากมีสุนัขมาเลี้ยงด้วย ซึ่งต้องทำความคุ้นเคยกับครอบครัวอื่นๆเป็นพิเศษ เนื่องจากครอบครัวคุณเอชิวสุนัข เสนอว่าจะคิดวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.1.2 ครอบครัวคุณบี

ประกอบอาชีพอาจารย์พิเศษหญิง ครอบครัว จำนวน 1 คน มีความสนใจโครงการนี้เกิดจากเพื่อน(คุณเอ)ชักชวน และกำลังมองหาที่พักใกล้ที่ทำงาน จึงได้ร่วมเข้าฟังบรรยายแนวความคิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ในประเทศญี่ปุ่นซึ่งประสบผลสำเร็จและได้ตอบตกลงเข้าร่วมโครงการ เหตุผลหลักคือไม่ต้องเดินทางลดค่าใช้จ่ายและเวลา มีเวลาเขียนหนังสือที่ตนรักมากขึ้น มีเพื่อนบ้านที่สนิทอยู่ใกล้ๆ เวลาป่วยก็มีคนรู้และสามารถช่วยเหลือเราได้ตลอดเวลา ส่วนตัวชอบพบปะผู้คนอยู่แล้วจึงไม่มีปัญหาในการอยู่ร่วมกันคนไม่รู้จัก ชอบพื้นที่สีเขียว ต้นไม้ สามารถมีส่วนร่วมในอยู่อย่างที่ต้องการในพื้นที่ของบ้านโดยเฉพาะชอบส่วนทางเดินแนวต้นไม้ก่อนเข้าถึงตัวบ้านและบริเวณพื้นที่ส่วนกลางหลังบ้านเพราะใช้นั่งเขียนหนังสือบ่อย พื้นที่ห้องนอนและห้องต่างๆก็ครบถ้วนอย่างที่ต้องการไม่เหมือนบ้านจัดสรรทั่วไป ชอบโครงการนี้อยากให้เกิดขึ้นกับครอบครัวอื่นๆ ไม่ต้องรู้จักกันก็อยู่ร่วมกันได้ ยังไม่พอใจกับเรื่องค่าใช้จ่าย ค่าไฟค่าน้ำส่วนรวมที่เข้าร่วมกันรู้สึกแพงไป

4.2.1.3 ครอบครัวคุณจี

ประกอบอาชีพสถาปนิก เพศหญิง ครอบครัว จำนวน 4 คน มีความสนใจเกิดจากการขับรถผ่านป้ายโครงการ จึงสนใจและติดต่อทางทีมงานได้อธิบายแนวความคิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) โครงการบ้านเดียวกัน 2 ทำให้คุณจีและสามีสนใจมากจึงชักชวนคุณแม่และน้องสาวและเพื่อนสนิทมาดูพื้นที่โครงการ และตัดสินใจเข้าร่วมซื้อบ้านในโครงการ 2 หลัง บ้านเดี่ยวรวมกับแปลงทาวน์เฮ้าส์ 1 หลัง ขยายให้เป็นบ้านที่ใหญ่ขึ้นเพื่อให้เพียงพอต่อการอยู่อาศัยและมีลูกชาย 2 คน ซื้อทาวน์เฮ้าส์ 1 หลัง ให้กับคุณแม่และน้องสาว ข้อดีของโครงการสามารถฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้านช่วยดูแลได้อย่างสบายใจเวลาเดินทางไปไหน ไกลๆ ฝากลูกให้คุณแม่หรือน้องสาวดูแลได้และมีเพื่อนสนิทอยู่ด้วยกัน พื้นที่ที่ชอบในบ้านคือสวนใหญ่และมีลานจัดกิจกรรมต่างๆ เวลาญาติหรือเพื่อนมาหาไม่ต้องกังวลเรื่องที่จะจอดรถแค่บอกครอบครัวอื่นไว้ คุณเอฟกังวลของทางเข้าบ้านซึ่งอยู่ไกลสุดจากประตูทางเข้าที่จอดรถซึ่งมีทางเข้าเดียว ระยะทางเข้าบ้านจึงไกลสุดระยะทางในการเดินจากที่จอดรถยนต์ถึงตัวบ้านประมาณ 80 เมตรทุกครั้งต้องเตรียมรถเข็นสำหรับขนของเวลาซื้อของเข้าบ้าน และเรื่องแสงสว่างบริเวณรอบบ้านไม่เพียงพอ และพื้นที่ริมคลองมีชุมชน

4.2.2 โครงการบ้านเดียวกัน ลาดพร้าว29 (จากการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการ ทั้งหมด 3 ครอบครัวจาก 2ครอบครัว)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2.1 ครอบครัวยุคไอ(นามสมมุติ)

พนักงานเอกชน คุณ ไอสนใจเข้าร่วมโครงการเนื่องจากได้ทราบวัตถุประสงค์ถึงชุมชนร่วมอยู่อาศัยอยากอยู่ร่วมกับกลุ่มคนที่มีความรับผิดชอบ มีวินัยและต้องการแชร์พื้นที่ส่วนกลางร่วมกับคนที่มีแนวคิดเดียวกัน อยากลดค่าใช้จ่ายแต่ได้ที่อยู่แบบที่คนฝันไว้ คือมีสระว่ายน้ำใหญ่และมีจำนวนครอบครัวไม่เยอะดูแลกันเองเหมือนครอบครัวเพราะคิดว่าคอนโดมิเนียมมีกลุ่มคนจำนวนมาก วุ่นวาย ต้องมารอใช้พื้นที่ร่วมภายใน เนื่องจากผู้ร่วมอาศัยเยอะ และคิดว่ายังต้องปรับตัวทำ ความรู้จักครอบครัวอื่นที่จะเข้าร่วมโครงการ เรื่องกิจกรรมยังไม่เป็นที่น่าพอใจยังคงลงเรื่องระบบการจัดการยังไม่ลงตัว

4.2.2.2 ครอบครัวยุคเก(นามสมมุติ)และแฟน

ประกอบอาชีพสถาปนิก มีความสนใจและรู้จักลักษณะชุมชนร่วมอยู่อาศัยอยู่แล้วจึงอยากเข้าร่วมโครงการ และรูปแบบที่พักเป็นคอนโด

4.2.3 โครงการเห็น แเบงคอค (จากการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการ ทั้งหมด 2 ครอบครัวจาก 8 ครอบครัว)

4.2.3.1 ครอบครัวยุคที่สอง(นามสมมุติ)

ประกอบอาชีพสถาปนิก ได้ศึกษาชุมชนร่วมอยู่อาศัยจากประเทศญี่ปุ่นจึงอยากมีบ้านที่ใช้พื้นที่ส่วนกลางร่วมกับครอบครัวเพื่อนสนิทตนจึงได้ตอบตกลงเข้าร่วมโครงการนี้พื้นที่ส่วนกลางที่ชอบคือสวนผักและสระว่ายน้ำเป็นพื้นที่รวมตัวของทุกครอบครัวและสวนผักสามารถปลูกและนำมาทำอาหารรับประทานร่วมกันได้ ปัญหาบางจุดเช่นระบบน้ำ ไฟ จะนำเข้าที่ประชุมเพื่อปรึกษากับครอบครัวอื่นทุกครั้ง สามารถช่วยกันแก้ไขได้อย่างดี มีเรื่องระบบความปลอดภัยที่ยังคงต้องหาทางแก้ไข น่าจะติดกล้องวงจรปิดเพิ่ม

4.2.3.2 ครอบครัวยุคที่แปด(นามสมมุติ)

ประกอบอาชีพสถาปนิก สนใจเข้าร่วมโครงการนี้เพื่อนชวนกันมาพอใจกับโครงการพื้นที่ส่วนกลางเหมาะสมกับการใช้งานแยกพื้นที่ส่วนตัวออกจากกันได้ดี การออกแบบเป็นที่ชื่นชอบของทุกคนได้ร่วมกันออกแบบตั้งแต่เริ่ม จึงสนุกกับการทำโครงการนี้ชอบบริเวณรอบบ้านทั้งหมด เพราะมีพื้นที่สีเขียวตลอดทุกจุดมีพื้นที่บางจุดยังเป็นมุมอับที่ไม่มีใครใช้งานพื้นที่ส่วนตัวบางส่วนเล็กไปหน่อย ไม่ทำให้รู้สึกว่าเป็นขอเสีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 สรุปผลการวิเคราะห์จากการสังเกตและสัมภาษณ์กรณีศึกษา

4.3.1 โครงการบ้านเดี่ยวกัน 2

ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตและศึกษาลักษณะทางกายภาพทั้งภายนอกและภายในพบว่าพื้นที่ใช้งาน ส่วนกลางของบ้านเดี่ยวกัน 2 มี 4 บริเวณคือ ลานจอดรถยนต์ พื้นที่ทางเดินหน้าบ้านและหลังบ้าน สวนหน้าบ้านและรอบตัวบ้าน และลานอเนกประสงค์ที่อยู่ระหว่างบ้านหลังที่เดียวและบ้านทาวน์เฮาส์ พื้นที่ที่พบว่าทุกคนรอบครัวใช้เป็นประจำคือ ลานจอดรถยนต์หน้าบ้านและ บริเวณทางเชื่อม หลังบ้านติดคลองและรองลงมาคือลานอเนกประสงค์ พื้นที่ส่วนตัวของบ้านแต่ละหลังมีการใช้งาน และแบบห้องคล้ายคลึงกัน ภายในบ้านมี 2 ชั้น ชั้นที่ 1 ประกอบด้วย ห้องนั่งเล่น ห้องครัวและที่นั่งรับประทานอาหารประมาณ 4-7 ที่นั่ง ชั้น 2 มีห้องนอนใหญ่ห้องน้ำในตัวและห้องนอนเล็ก 2-3 ห้อง ทั้งนี้จำนวนห้องและขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนคนในครอบครัวของผู้เข้าร่วมโครงการ กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการจะจัดกิจกรรมอาทิตย์ละครั้งหรือหนึ่งเดือนตามความสะดวกของผู้เข้าร่วมอื่นๆ ประชุมปัญหาและร่วมกันหาแนวทางแก้ไข ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับการอาศัยแบบชุมชนร่วมอาศัยเกิดจากความสัมพันธ์อันดีของกลุ่มเพื่อนและคนในครอบครัวมาอาศัยอยู่ร่วมกันทุกคนพร้อมปรับตัวเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันดูแลช่วยเหลือกันและกัน บรรยากาศเป็นกันเองเหมือนคนในครอบครัวเดียวกัน ใช้พื้นที่ส่วนกลางบางส่วนร่วมกันแต่ยังคงความเป็นส่วนตัวได้เพราะแยกพื้นที่ได้อย่างชัดเจน และแบ่งหน้าที่กันดูแลบ้านเท่าเทียมกัน ตามความถนัดและลงมติดูแลเห็นส่วนร่วมเสมอจึงไม่มีใครไม่พอใจกัน ส่วนที่ต้องปรับแก้ไขเรื่องแสงสว่าง กลิ่นขยะ ยุงและแมลงจากคลอง

ปัญหาที่จากพบการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่าบริเวณที่จอดรถใกล้กับจุดรวมขยะ ส่งกลิ่นรบกวน หลังบ้านเป็นคลองจึงมียุงและแมลงเยอะยังไม่สามารถควบคุมได้ สร้างความรำคาญเวลานั่ง บริเวณลานอเนกประสงค์ ทางเดินร่วมหน้าบ้านระหว่างลานจอดรถและทางเข้าบ้านขนาดค่อนข้างเล็กทำให้เดินสวนพร้อมกันไม่ได้

เวลาฝนตกจะไม่สามารถใช้พื้นที่ส่วนรวมได้เนื่องจากพื้นที่ส่วนรวมทั้งหมดอยู่บริเวณนอกบ้าน พื้นที่ส่วนกลางบางจุดชำรุดยัง เล่นพื้น ไม่ระเบียงทางเดินข้างบ้าน ซึ่งไม่ค่อยมีคนใช้จุดนั้น บางครอบครัวมีสัตว์เลี้ยง จึงไม่สะอาดในบางพื้นที่

4.3.2 โครงการบ้านเดี่ยวกันลาดพร้าว 29

เนื่องจากโครงการนี้กำลังอยู่ระหว่างดำเนินงานผู้วิจัยได้สังเกตพื้นที่ใช้งานจากแบบและสัมภาษณ์พฤติกรรมการใช้งานของผู้เข้าร่วม โครงการและพบว่าพื้นที่ใช้งานส่วนกลางของบ้าน

เดี่ยวกัน ลาดพร้าว 29 มี 6 บริเวณ ดังนี้ 1 ลานจอดรถยนต์ 2พื้นที่ทางเดินและบันไดทางขึ้น เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของโครงการเพื่อใช้ศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้เขียนได้เห็นใบเสร็จรับเงินค่าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

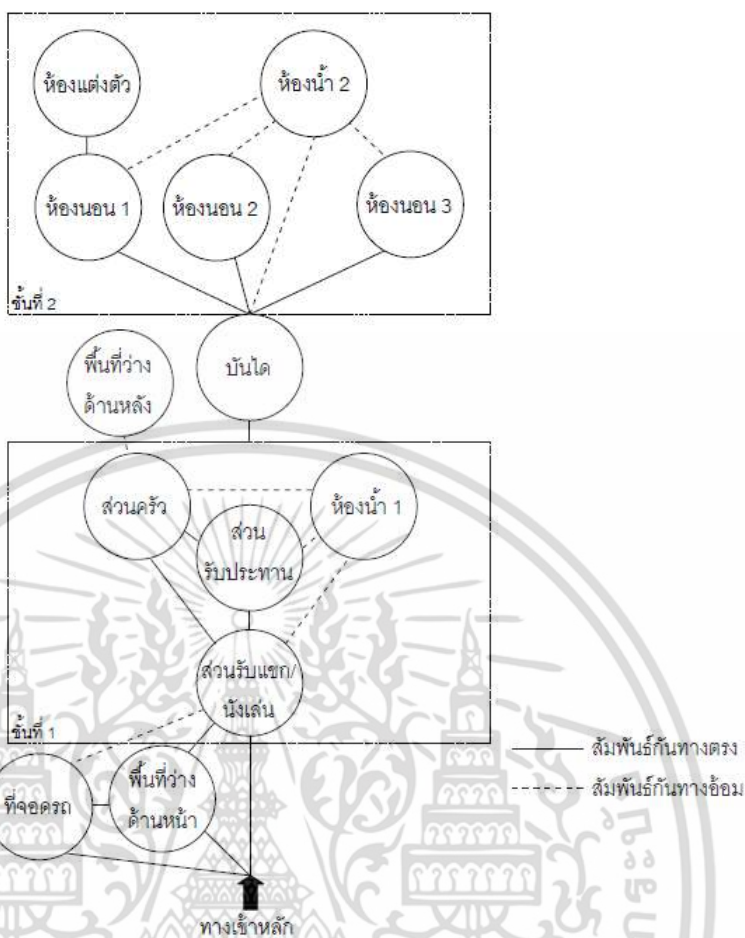
ร่วมกันเป็นจุดที่ผ่านไปยังพื้นที่ส่วนตัวของทุกยูนิต 3 ระบายน้ำ ขนาดใหญ่บริเวณด้านข้าง 4 ห้อง
 รับประทานอาหารสำหรับ 12 คน และครัวขนาดใหญ่ ยังสามารถเป็นห้องจัดกิจกรรมได้ 5 ลาน
 อเนกประสงค์ชั้นคาเฟ่ 6. สวนและต้นไม้รอบบ้าน พื้นที่ส่วนตัวของทุกยูนิต ชั้นละ 2-3 ครอบครั
 แบ่งพื้นที่ได้ดังนี้ ห้องนั่งเล่นมีห้องนอนและห้องน้ำในตัว มีการใช้งานเหมือนกัน ต่างกันที่จำนวน
 ห้องนอนที่เพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับจำนวนคนในครอบครัว ผู้เข้าร่วมไม่รู้จกกันมาก่อนทำให้ต้องทำ
 ความรู้จักกันและปรับตัวกันอย่างยาก ยากต่อการจัดกิจกรรมต่างๆให้ลงตัว จากความคิดเห็น
 ผู้สนใจเข้าร่วม โครงการเห็นว่าพื้นที่ส่วนกลางค่อนข้างใหญ่เกินความจำเป็น แต่ชอบพื้นที่ส่วนทาน
 อาหารร่วมกันทำให้ทุกคนได้ร่วมรับประทานอาหารกันเป็นการเพิ่มความสัมพันธ์ให้คนใน
 โครงการ

ปัญหาที่จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่าเป็นโครงการที่รวบรวมผู้อาศัยที่ไม่รู้จักกันมา
 ก่อน จึงยากต่อการจัดการ และการทำกิจกรรมร่วมกันให้ความรู้สึกไม่เป็นกันเอง ผู้สนใจใน
 โครงการบางคนยังไม่เข้าใจการใช้พื้นที่ร่วมกันบางส่วน

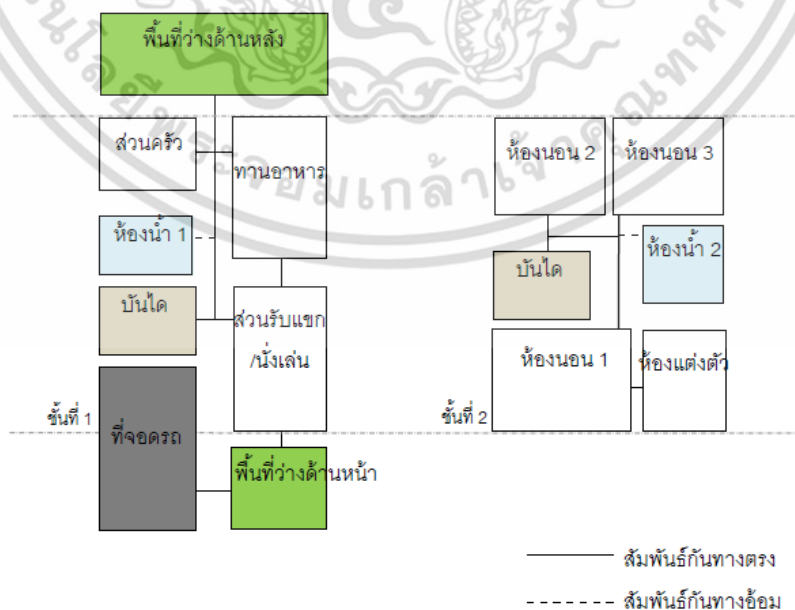
4.3.3 โครงการเท็น แบนคอค

จากการสังเกตพบว่าพื้นที่ใช้งานส่วนกลางของโครงการเท็น แบนคอค มี 6 บริเวณ ดังนี้ 1
 ลานจอดรถยนต์ 2 พื้นที่ทางเดินกลางบ้านและพื้นที่สวนรอบบ้าน 3 ระบายน้ำ หลังบ้านยาวตลอด
 แนวบ้าน 8 หลัง 4 ลานอเนกประสงค์ชั้นคาเฟ่ 5 แปลงผัก พื้นที่ส่วนตัวแบ่งเป็น 3 ชั้น ห้องนอน
 และห้องน้ำในตัว มีการใช้งานเหมือนกัน ต่างกันที่จำนวนห้องนอนที่เพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับ
 จำนวนคนในครอบครัว ทุกคนในโครงการมีความเข้าใจในโครงการ มีความพอใจในการอยู่ร่วมกัน
 เพราะสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพื่อนกันมีการจัดระบบแบ่งหน้าที่กันชัดเจน เก็บเงินส่วนกลางทุกเดือน
 จัดกิจกรรมรวมทุกครอบครัวอย่างน้อยเดือนละครั้ง มีการเลือกกรรมการตัวแทนละ 1 ครอบครัว
 พื้นที่ผู้ให้สัมภาษณ์ชอบคือข้างสระว่ายน้ำและสวนจุดต่างๆภายในบ้าน ไม่พบปัญหาในการอยู่
 ร่วมกัน

ปัญหาที่จากการสังเกตและสัมภาษณ์ บริเวณที่จอดรถจำกัด และขนาดเล็ก บริเวณ
 ทางเดินร่วมในการเข้าพื้นที่ส่วนตัวจะต้องผ่านบ้านหลังแรกไม่มีความเป็นส่วนตัว บริเวณสระ
 ว่ายน้ำดูแลกันเองจึงมีค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาาร่วมกันและมีระบบท่ออยู่นอกโครงการ ทำให้
 ซ่อมแซม ระบบแสงสว่างภายในบ้านบางหลังร่วมกันเวลาใช้งานจึงไม่สะดวก ระบบกริ่งหน้าบ้าน
 อยู่พื้นที่บ้านหลังแรกจึงได้ยินไม่ทั่วถึง



ภาพที่ 4.50 แผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับกิจกรรมภายในกลุ่มตัวอย่าง



ภาพที่ 4.51 แผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับกิจกรรมภายในทาวน์โฮมกลุ่มตัวอย่าง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 แสดงลักษณะพื้นที่ส่วนกลางเปรียบเทียบทั้ง 3 โครงการ

พฤติกรรมการใช้งานพื้นที่ส่วนกลาง			
พื้นที่ใช้สอย	บ้านเดียวกัน 2	บ้านเดียวกัน ลาดพร้าว 29	เท็นเฮนส์
ลานจอดรถยนต์	●	●	●
สวนและสนามหญ้า	●	●	●
แปลงผัก			●
ระเบียงทางเดินรอบโครงการ	●	●	●
ลานอเนกประสงค์	●	●	●
สนามเด็กเล่น		●	
ห้องเลี้ยงเด็ก		●	
ห้องปฏิบัติงาน (workshop & craft)			
ห้องอาหารรวม			
ห้องนั่งเล่น			
ห้องครัวกลาง			
ห้องเก็บของ อุปกรณ์			

(หมายเหตุ : ● พื้นที่ใช้สอยที่มีภายในโครงการ)

ลักษณะของชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) กรณีที่ศึกษา 3 โครงการ มีการใช้พื้นที่ในลักษณะต่าง ๆ กัน ใช้พื้นที่ในกลุ่มกิจกรรมเดียวกัน โดยแบ่งเป็นพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่ส่วนกลางแยกชัดเจน (Private Homes & Common Facilities)

พื้นที่ส่วนกลางเหมือนกัน

- ลานจอดรถยนต์
- สวนและสนามหญ้า
- ระเบียงทางเดินรอบโครงการ
- ลานอเนกประสงค์

พื้นที่ส่วนที่ต่างกัน

- แปลงผัก
- ห้องอาหารรวม
- ห้องครัวกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลแนวคิดทฤษฎีจากบทที่ 2 และผลการศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก ได้มาจากการสำรวจและสังเกต และสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนแบบร่วมอยู่อาศัยให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ กรณีศึกษาทั้ง 3 โครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการ กรณีศึกษา เป็นแบบไม่มีโครงสร้าง , แบบสำรวจและสังเกตทางกายภาพกายภาพ ประกอบไปด้วย การเก็บข้อมูล Lay-out plan ผัง โดยรวมของโครงการ รูปด้านภายนอกอาคาร ผังเครื่องเรือนภายในห้อง และบันทึกพฤติกรรม กิจกรรม การใช้งานภายในพื้นที่ สภาพปัญหาในการใช้งานพื้นที่ วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ

โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาลักษณะกิจกรรมและประโยชน์ใช้สอยของชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)
2. เพื่อประเมินปัญหา ความต้องการ ทั้งด้านการอยู่ร่วมกันและการออกแบบกายภาพของชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)
3. เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)

ตารางที่ 5.1 แสดงวิธีวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มผู้เข้าร่วม โครงการ กรณีศึกษา 3 โครงการ

กลุ่มตัวอย่าง	วิธีเก็บข้อมูล	เครื่องมือวิจัย	จำนวน
โครงการบ้านเดียวกัน 2	การสำรวจ,สังเกต,	แบบสำรวจ	6 ครอบครัว
บ้านเดียวกัน ลาดพร้าว 29	สัมภาษณ์	แบบสัมภาษณ์	2 ครอบครัว
เทียน แวงคอค			2 ครอบครัว

5.1 สรุปผลงานวิจัย

จากวัตถุประสงค์(ข้อที่1) เพื่อศึกษาลักษณะกิจกรรมและประโยชน์ใช้สอยของชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing) ได้ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลจากกรณีศึกษา 3 โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.1 ลักษณะและกิจกรรมประโยชน์ใช้สอยของชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)

จากการศึกษาชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) เพื่อให้ทราบรูปแบบ โครงสร้างชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ประวัติความเป็นมา ลักษณะของโครงการที่เกิดขึ้น ทำให้ที่ตั้งของบ้าน พบว่า ผู้เข้าร่วม โครงการคำนึงถึงระยะทางใกล้-ไกลระหว่างบ้านกับสถานที่ที่ไปประจำ และความสะดวกในการเดินทาง โดยสถานที่ 2 อันดับได้แก่ ที่ทำงาน และ โรงเรียนบุตร

ส่วนเรื่องขนาดของบ้าน พบว่า จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมดมีผลต่อขนาดพื้นที่โดยรวมของโครงการ โดยมีรูปแบบการจัดวางผังบ้านมีลักษณะแบบบ้านและสวนเกาะตามทางเดิน (combination of street and court yard) เป็นรูปแบบที่ บ้านเรียงตัวเกาะตามทางเดินเท้า และรั้วระยะตัวบ้านให้เกิดสวนหน้าบ้านเพื่อเป็นพื้นที่กิจกรรมร่วมกันของกลุ่มบ้าน ทำให้การเดินทางเข้าบ้านผ่านพบปะพูดคุยและชวนเข้าร่วมกิจกรรมที่กำลังจัดอยู่ได้อย่างเป็นธรรมชาติ (ภาพที่ 5.1)

รูปแบบตัวอาคารจากกรณีศึกษาส่วนใหญ่มีรูปแบบทาวเฮ้าส์ 2-3 ชั้น กลุ่มผู้เข้าร่วมโดยส่วนใหญ่จะเลือกบ้านที่ติดกับเพื่อนสนิทหรือคนในครอบครัวเป็นเกณฑ์การตัดสินใจเลือกบ้านในพื้นที่โครงการซึ่งสอดคล้องกับการวางผังบ้านตามความสัมพันธ์ของ Kathryn McCamant and Charles Durrett



ภาพที่ 5.1 รูปแบบการวางผังชุมชน แบบบ้านและสวนเกาะตามทางเดิน combination of street and court yard

5.1.2 รูปแบบกิจกรรมและประโยชน์ใช้สอย

จากการสำรวจกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันก่อนตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่เป็นเพื่อนสนิท รองมาเป็นคนในครอบครัวและมีจำนวน 6-8 ครอบครัวต่อโครงการ มีจำนวน 3-4 คนต่อ 1 ครอบครัว บุตรหลานจำนวน 1-2 คนต่อครอบครัว จำนวนคนในครอบครัวส่งผลต่อขนาดพื้นที่ใช้สอยทั้งพื้นที่ส่วนกลางและพื้นที่ส่วนตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการทบทวนวรรณกรรม ทำให้ทราบว่า พื้นที่ส่วนกลางกับพื้นที่แยกกันชัดเจนสอดคล้องกับลักษณะชุมชนของ Chris Scythanson & Kelly Scythanson ในพื้นที่ส่วนกลางของชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)ในประเทศไทยนั้น ประกอบไปด้วย

- ลานจอดรถยนต์ร่วมกันที่ทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์โดยบังเอิญในเวลากลับบ้านในตอนเย็นและเวลาไปทำงานในตอนเช้า อีกทั้งยังสร้างความปลอดภัยของเด็กเล็กจากรถยนต์ และทำให้เกิดพื้นที่ประโยชน์ใช้สอยเพิ่มขึ้นแทนถนนรอบบ้าน

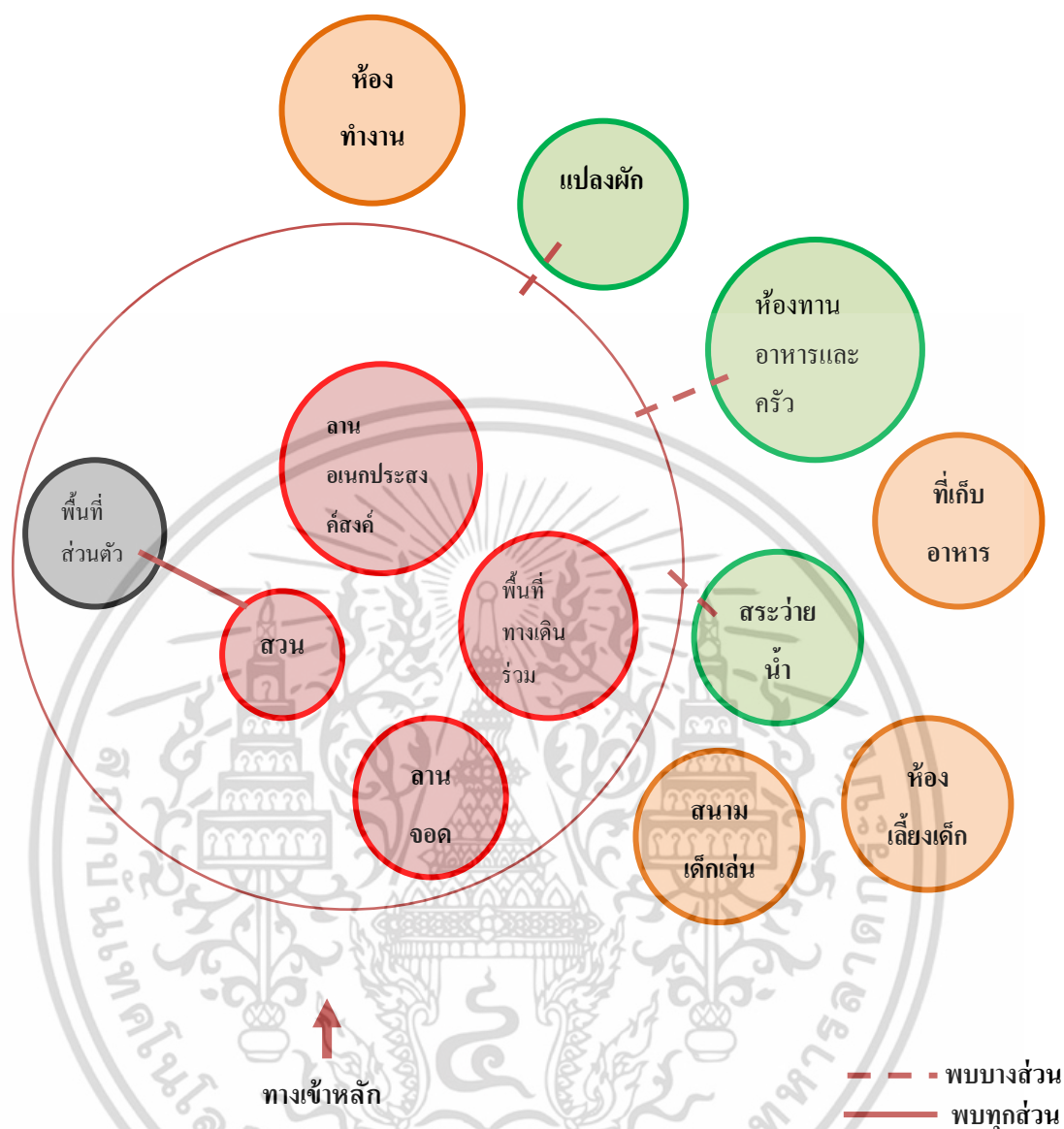
- มีพื้นที่ทางเดินเท้าขนาดใหญ่และขนาดเล็กผ่านพื้นที่ส่วนตัวของผู้เข้าร่วมโครงการทำให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิดกันมากขึ้น เพราะทุกคนจะต้องเดินผ่านกันและกัน สร้างปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการให้เกิดขึ้นได้ทุกวัน

- สวนและสนามหญ้า สร้างสภาพแวดล้อมให้อยู่กับธรรมชาติ มีพื้นที่สีเขียว ให้ผู้เข้าร่วมโครงการช่วยกันดูแล อีกทั้งยังเป็นลานกิจกรรมได้ด้วย ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำต้นไม้ที่ตนเองชอบมาปลูกได้

- ลานอเนกประสงค์ จัดกิจกรรมร่วมกันของผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และยังพาครอบครัวหรือเพื่อน มาจัดงาน ได้ด้วย

ในส่วนของพื้นที่ส่วนตัว การจัดผังภายในบ้าน ชั้น 1 จัดให้ห้องนั่งเล่นอยู่หน้าบ้าน และเชื่อมห้องครัวต่อจากห้องนั่งเล่นเพื่อสะดวกในการส่งอาหาร ชักชวนเพื่อนบ้านเข้ามานั่งล้อมวงสนทนากันได้สะดวก การจัดผังชั้น 2 พบว่า จัดห้องนอน 3 ห้องนอน ห้องน้ำส่วนตัวและห้องน้ำรวม 1 ห้อง ขึ้นอยู่กับจำนวนครอบครัวของผู้เข้าร่วม

จากลักษณะพื้นที่และกิจกรรมดังกล่าว จะทำให้สามารถทราบได้ว่า จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการนั้นส่งผลกับลักษณะการจัดวางรูปแบบบ้าน และกิจกรรมต่อพื้นที่การใช้งานตามลักษณะชุมชนร่วมอยู่อาศัย 5 ข้อของ Kathryn McCamant and Charles Durrett



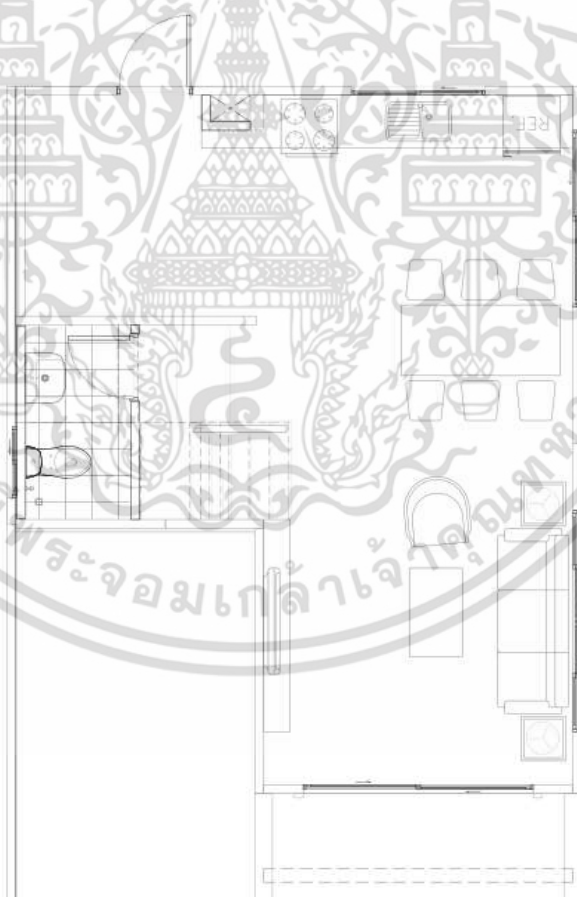
ภาพที่ 5.2 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการกรณีศึกษาที่สอดคล้องกัน

จะเห็นได้ว่า กลุ่มกรณีศึกษาโดยส่วนใหญ่มีการจัดพื้นที่ส่วนกลางทั้งหมด 4 พื้นที่ ลานจอดรถยนต์ สวน ทางเดินร่วมภายใน และลานอเนกประสงค์ ในส่วนสีแดง รองลงมาเป็นพื้นที่ส่วนตัว สีเทา ในส่วนสีเขียวคือส่วนพื้นที่อื่นๆที่เพิ่มขึ้นในบางโครงการตามความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมในกรณีศึกษาต่างประเทศในบทที่ 2 นั้นยังมีพื้นที่เพิ่มเติมในพื้นที่ส่วนกลาง ดังนี้ บ้านรวมที่เป็นที่ร่วมรับประทานอาหาร ครัวกลาง ที่เก็บอาหารรวม สนามเด็กเล่น ห้องกิจกรรม และแปลงปลูกผัก แต่สำหรับโครงการชุมชนร่วมอยู่อาศัยในประเทศไทยนั้น มีความสอดคล้องมากที่สุดในส่วนพื้นที่สีแดง รองลงมาคือสีเขียว และส่วนพื้นที่ที่แตกต่างสีส้ม ทั้งนี้เนื่องจากในโครงการครอบครัวส่วนใหญ่ไม่มีบุตรหลานเข้าร่วม โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

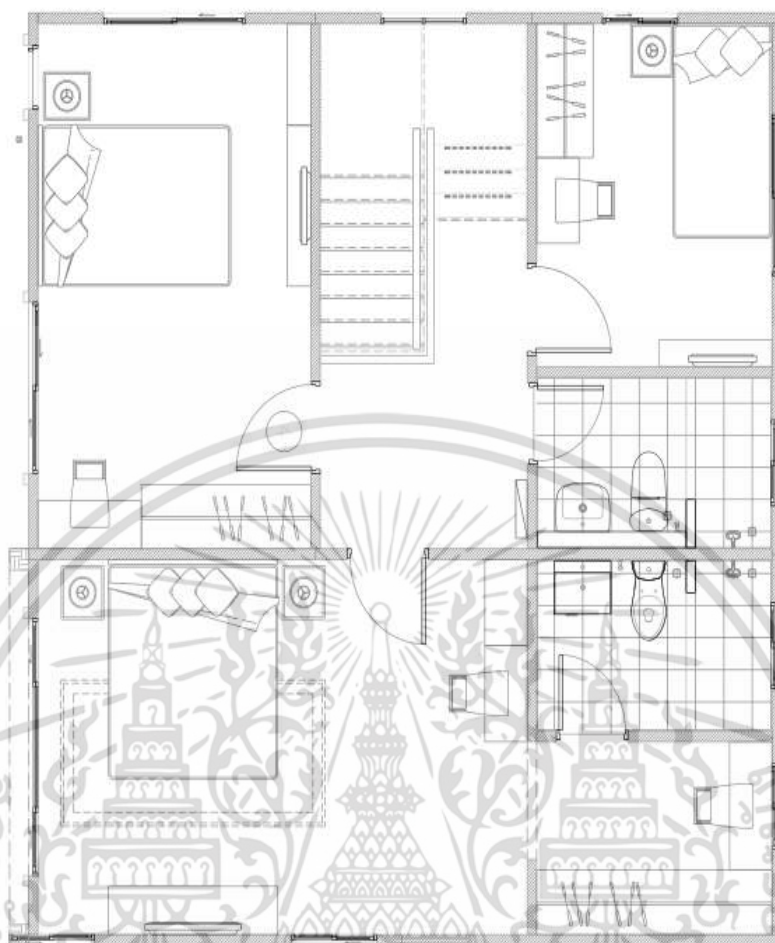
จะเห็นได้ว่า กลุ่มกรณีศึกษาโดยส่วนใหญ่มีการจัดพื้นที่ส่วนกลางทั้งหมด 4พื้นที่ ลานจอดรถยนต์ สวน ทางเดินร่วมภายใน และลานอเนกประสงค์ ในส่วนสีแดง รองลงมาเป็นพื้นที่ส่วนตัว สีเทา ในส่วนสีเขียวคือส่วนพื้นที่อื่นๆที่เพิ่มขึ้นในบางโครงการตามความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมในกรณีศึกษาต่างประเทศในบทที่ 2 นั้นยังมีพื้นที่เพิ่มเติมในพื้นที่ส่วนกลาง ดังนี้ บ้านรวมที่เป็นที่ร่วมรับประทานอาหาร ครั้วกลาง ที่เก็บอาหารรวม สนามเด็กเล่น ห้องกิจกรรม และแปลงปลูกผัก แต่สำหรับโครงการชุมชนร่วมอยู่อาศัยในประเทศไทยนั้น มีความสอดคล้องมากที่สุดในส่วนพื้นที่สีแดง รองลงมาคือสีเขียว และส่วนพื้นที่ที่แตกต่างสีส้ม ทั้งนี้เนื่องจากในโครงการครอบครัวส่วนใหญ่ไม่มีตรอกหลานเข้าร่วมโครงการ

ในส่วนของพื้นที่ส่วนตัว การจัดผังภายในบ้านชั้น 1 จัดให้ห้องนั่งเล่นอยู่หน้าบ้านและเชื่อมห้องครัวต่อจากห้องนั่งเล่นเพื่อสะดวกในการส่งอาหารชักชวนเพื่อนบ้านเข้ามานั่งล้อมวงสนทนากันได้สะดวกการจัดผังชั้น 2 พบว่า จัดห้องนอน 3ห้องนอน ห้องน้ำส่วนตัวและห้องน้ำรวม 1ห้อง ขึ้นอยู่กับจำนวนครอบครัวของผู้เข้าร่วม



ภาพที่ 5.3 แสดงเครื่องเรือนชั้น 1 ภายในโครงการกรณีศึกษาที่สอดคล้องกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.4 แสดงเครื่องเรือนชั้น 2 ภายใน โครงการกรณีศึกษาที่สอดคล้องกัน

จากการศึกษาจากกรณีศึกษา พบว่า การจัดวางพื้นที่เครื่องเรือนชั้นแรกประกอบไปด้วย ส่วนห้องนั่งเล่นหรือรับแขกจะอยู่บริเวณทางเข้าส่วนหน้าบ้านมีโซฟาสำหรับ 3-4คน โต๊ะกลาง และที่นั่งรับประทานอาหารเป็นโต๊ะขนาด 4-6ที่นั่ง กับครัวอยู่ในบริเวณเดียวกัน ส่วนพื้นที่ชั้น 2 ประกอบไปด้วยห้องนอนใหญ่จะประกอบไปด้วยเตียงนอนขนาด 6ฟุตชั้นวางทีวี หรือชั้นเก็บของ มีพื้นที่ทำงาน มีห้องน้ำที่มีห้องอาบน้ำในตัวและห้องแต่งตัวด้านหน้า ห้องนอนเล็ก 2ห้อง ประกอบไปด้วยเตียงนอนขนาด 5ฟุตหรือ 3ฟุตครึ่ง โต๊ะและตู้เสื้อผ้าบริเวณเดียวกันจะใช้ห้องน้ำร่วมกันภายนอก

5.2 อภิปรายผล

ผู้วิจัยจะอภิปรายผลของการวิจัย ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1 กิจกรรมและพื้นที่ใช้สอย 2 กระบวนการดำเนินงาน 3 แนวทางการปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.1. กิจกรรมและพื้นที่ใช้สอยชุมชนแบบร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)

การออกแบบพื้นที่ส่วนกลาง เป็นพื้นที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการทำกิจกรรม พบปะของสมาชิกในชุมชนอย่างเป็นประจำ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น ประชุมหมู่บ้าน ทานอาหารร่วมกัน ปลูกผัก เลี้ยงเด็กเล็ก เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นจุดยึดโยงที่ทำให้ผู้เข้าร่วม โครงการได้มาสร้างความคุ้นเคย การถ่ายทอดประสบการณ์ และสร้างให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของคนในชุมชน

กรณีศึกษานี้เกิดขึ้นจริงรวบรวมจากการรวบรวมข้อมูลเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นปัจจัยสำเร็จและ จากผลของโครงการ ทั้งกรณีศึกษาทั้ง 3 กลุ่มที่มีผลสำเร็จ 2 โครงการ เกิดจากกลุ่มเพื่อนหรือคนในครอบครัว มีความสัมพันธ์อันดี มีความเข้าใจกัน มีแนวทางเดียวกันจึงทำให้รูปแบบกิจกรรม พื้นที่การใช้งานส่วนกลาง ตามเป้าหมายของชุมชนร่วมอยู่อาศัยได้ โครงการที่ไม่ประสบผลสำเร็จ มีข้อจำกัด ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ทำให้เกิดการพัฒนาเป็นชุมชนร่วมอยู่อาศัย เพราะแนวคิดการพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) เป็นเรื่องใหม่ในสังคมไทย ยังไม่ค่อยมีคนรู้จักหรือมีความเข้าใจ และความเข้าใจพื้นฐานของคนทั่วไปมองการอยู่ร่วมกันกับคนหมู่มากเป็นปัญหาที่จัดการได้ยาก จากคนที่ไม่รู้จักกันให้เห็นมาก่อน จึงทำให้การรวบรวมผู้เข้าร่วมในโครงการบ้านเดียวกัน @ ลาดพร้าว 29 เกิดขึ้นได้ยาก

5.2.2. กระบวนการดำเนินงาน

เกิดจากกลุ่มคนที่เห็นความสำคัญของคุณภาพชีวิตมากกว่าการใช้ชีวิตอยู่กับวงจรของการทำงาน การอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนเพื่อนบ้านที่อบอุ่นมีการแบ่งปัน ไม่ใช่ญาติแต่อยู่กันเหมือนญาติ สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้มแข็งสังคม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ Kathryn McCamant and Charles Durrett พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ต้องรู้จักกันมาก่อน ถึงสามารถอยู่ร่วมกันได้ โดยอภิปรายผลด้านความเสมอภาค อ้างอิงจาก Common Characteristics of Cohousing จากบทที่ 2 ในการอยู่ร่วมกันของสมาชิกเบื้องต้นต้องมีความเข้าใจในสิทธิของตนเอง และเคารพในสิทธิสมาชิกผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน

- 1 มีทัศนคติในการอยู่อาศัยร่วมกันกับผู้อื่นที่ดี พร้อมจะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชุมชนของตนเองและพร้อมปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อการอยู่ร่วมกัน
- 2 มีความสัมพันธ์ที่ดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เปิดกว้าง รับฟัง จริงใจและไม่ปิดบังซ่อนเร้น
- 3 มีความสนใจร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม เช่น ประเด็นการดูแลสิ่งแวดล้อม ชอบทำอาหาร
- 4 มีจุดร่วมในการอยู่อาศัยร่วมกันกับสมาชิกในชุมชน เช่น ต้องการบ้านใกล้โรงเรียนลูก ต้องการมีบ้านที่มีเพื่อนบ้านดีปลอดภัยด้วยกันได้ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.3. การพัฒนาบ้านแบบร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) เพื่อคนในกรุงเทพมหานคร

เป็นงานวิจัยที่แสดงถึงขั้นตอนกระบวนการพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ทุกคนในชุมชนช่วยกันแก้ไขปัญหา ปรับปรุง ที่ผู้สนใจสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัยได้เอง เพราะมีทั้งขั้นตอน กระบวนการเปรียบเทียบให้เห็นถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องจนการพัฒนาต่อได้

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการพัฒนาโครงการชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)พบว่า การสร้างความเข้าใจเรื่องประโยชน์ของการอยู่อาศัยเป็นชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) เป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างให้เกิดกลุ่มเป้าหมายอันเป็นปัจจัยสำคัญแรกในการพัฒนาโครงการได้ แต่เนื่องจากในปัจจุบันมีผู้รับทราบและเข้าใจเกี่ยวกับทางเลือกนี้อยู่ไม่มากนัก สิ่งสำคัญเบื้องต้นคือการเผยแพร่แนวคิดการอยู่อาศัยเป็นชุมชนร่วมอยู่อาศัย ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาของเจ้าของบ้านเอง และสามารถสร้างชุมชนในแบบที่ผู้อยู่อาศัยเป็นผู้กำหนดเองได้ และสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาสังคมอุดมสุข ที่คนในสังคมช่วยเหลือดูแลกันและอยู่พื้นฐานของการสร้างความเข้าใจสามารถเกิดขึ้นได้จริง

5.3 ข้อเสนอแนะ

สรุปวัตถุประสงค์ (ข้อที่3) เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) กรณีศึกษาในประเทศไทย 3 โครงการ ดังนี้

5.3.1 พื้นที่ส่วนกลาง

การใช้งานพื้นที่ส่วนกลางที่ใช้ร่วมกันสอดคล้องกับแนวคิดของ แต่ละเพียงบางส่วนเท่านั้นยังบางพื้นที่ที่ยังไม่สัมพันธ์กับการใช้งานของกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันตามแบบอย่างของ ชุมชน Satoyamanagaya เป็นชุมชน Permaculture ที่มีเป้าหมายในการอยู่อาศัยเพื่อดูแลกัน และแชร์สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆอย่างแท้จริง

5.3.2 การบริหารจัดการ

การยอมรับต่อแนวความคิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing) พบว่า ผู้ร่วมโครงการควรปรับทัศนคติในการอยู่ร่วมกันจะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์ของผู้เข้าร่วมโครงการตามรูปแบบของ โคออปอเรทีฟเฮ้าส์ (Cooperative house) ของCASE JAPAN เสนอให้จัดกิจกรรมร่วมกันอย่างหลากหลายนอกจากการประชุมประจำเดือน พุดคุยอย่างตรงไปตรงมาและร่วมกันแก้ไขปัญหาได้อย่างชัดเจน ให้ผู้เข้าร่วมโครงการตระหนักถึงส่วนรวมควบคู่ไปกับการใช้งานของผู้เข้าร่วมโครงการจึงเห็นปัญหาและร่วมกันพัฒนาไปด้วย 3. แนวคิดชุมชนร่วมอยู่อาศัยควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชาสัมพันธ์หลายหลากทางเพื่อให้กลุ่มประชากรทั่วไปได้รู้จักความหมายและเข้าใจถึง วัตถุประสงค์เพิ่มมากขึ้น

5.4 แนวทางการทำวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยที่ได้ศึกษารูปแบบชุมชนแบบอยู่ร่วมอาศัยกรณีศึกษาเฉพาะใน ประเทศไทยเท่านั้นโดยนำเสนอแค่เพียงส่วนหนึ่งของแนวความคิดนี้ สำหรับผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ประเด็นที่คล้ายคลึงกันสามารถกำหนดรูปแบบของบ้านเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการศึกษาเพื่อให้ผล ชัดเจนขึ้นเนื่องจากเมื่อรูปแบบบ้านหรือชุมชนต่างไปก็เป็นผลทำให้แบบชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) แตกต่างกันไปด้วย ประเด็นที่ในด้านพฤติกรรมการใช้งานส่วนอื่น สามารถศึกษา เพิ่มเติมปัจจัยสำคัญแรกในการพัฒนาโครงการและกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน แต่เนื่องจากในปัจจุบันมี ผู้รับทราบและเข้าใจเกี่ยวกับทางเลือกนี้อยู่บ่อย การศึกษาเรื่องการออกแบบภายในพื้นที่ใช้สอยก็ เป็นประเด็นที่น่าสนใจ รวมถึงการเลือกวัสดุในการออกแบบเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการ ออกแบบบ้านแบบร่วมอยู่อาศัยที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตคนไทยต่อไป

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สถาบัน อาศรมศิลป์.2012.**The Co Housing @ ลาดพร้าว 29** โปรเจค “บ้านเดียวกัน”.(ออนไลน์).
แหล่งที่มา: <http://thinkofliving.com/2012/03/09/the-co-housing-> E0%B8%A5%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A7-29/#aJsxMbRGStGCvo0y.99
- สันต์ ใจยอดศิลป์.2557.ข้อมูลสำหรับผู้อยากจะทำอยู่ใน **Senior Co-Housing**.(ออนไลน์).
แหล่งที่มา: <http://visitdrsant.blogspot.com/2014/10/senior-co-housing-8-57.html>
- Charles Durrett.2009. **The Senior Cohousing Handbook**. New Society . Canada :
- Chris Scotthanson and Kelly Scotthanson.2004. **Co housing Handbook**. New Society.Canada
- Cohousing Association of the US.2010. “ **What Is Cohousing?**” (Online) :
http://www.cohousing.org/what_is_cohousing
- Cohousing Association of the US .1992.“**Cohousing Directory - Community View Doyle Street**”(Online): <http://www.cohousing.org/directory>
- Diana Leaf Christian.2008.**Creating a Life Together**. New Society.Canada
- Graham Meltzer PhD.2005. **Sustainable Community Learning from the cohousing model**.
Trafford. Canada.
- Jan Paulsson and Jung Shin Choi.2010. “**Senior Cohousing in Denmark and Sweden Characteristics of Residents, Motives for Moving To and Evaluative Outcomes**” .The
School of Architecture, Chalmers University of Technology, Sweden.
- Jung Shin Choi. 2010.“**Perceptions of Senior Cohousing amongst Korean 50s Living in Seoul Area**” Division of Consumer and Housing Studies, Faculty of Human Ecology, The
Catholic University of Korea.
- Kathryn McCamant and Charles Durrett.1994. **A Contemporary Approach to Housing Ourselves Second Edition with Ellen Hertzman**. Ten speed press.Callifonia
- Kathryn McCamant & Charles Durrett.1989. “**Building A Cohousing Community Imported from Denmark, cohousing is a successful innovation that reawakens the spirit of village life**”.(online: <http://www.cohousingco.com/home>)
- McCamant & Durrett.1987.**Cohousing in Emeryville**.Architects. Canada
- McCamant & Durrett .1987. **Windson co-housing : Co-housing in British Columbia**.
Architects.Canada

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

MCM Design .2012. **Co-housing Manor Plan.**

Riker, Harold C.(1971). "**Housing**" in **Handbook of Collage and University Admisnistration** :
McGraw - Hill.New York

The Cohousing Company.1992. **“THE DOYLE STREET COHOUSING COMMUNITY**
.(Online): <http://www.cohousingco.com/complete-projects-list>



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่องการวิเคราะห์การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในบ้านแบบร่วมอยู่อาศัยเพื่อคนกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. วันที่ทำการสัมภาษณ์.....
3. ผู้เชี่ยวชาญ.....
4. ประวัติความเป็นมา
.....
.....
5. ภาระเบียบข้อบังคับ
.....
.....
6. ระบบการบริหารจัดการ
.....
.....
7. รูปแบบการบริการ
.....
.....
8. สภาพปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
.....
.....
9. แนวทางแก้ไขปัญหา
.....
.....
10. แนวโน้มการพัฒนาเกี่ยวกับชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)
.....
.....
11. อื่นๆ
.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการ

เรื่องการวิเคราะห์การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในบ้านแบบร่วมอยู่อาศัยเพื่อคนกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. วันที่ทำการสัมภาษณ์.....
2. โครงการ.....
3. เจ้าของบ้าน.....
4. อาชีพ..... รายได้.....
5. จำนวนสมาชิกในบ้าน.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
 - วัยทำงาน.....คน
 - วัยเรียน.....คน
 - วัยสูงอายุ.....คน
6. อื่นๆ

ส่วนที่ 2 แบบสำรวจปัจจัยในการเข้าร่วมโครงการ

7. ทำไมท่านจึงสนใจเข้าร่วม โครงการนี้เพราะอะไร

.....

.....
8. ทราบข้อมูล โครงการนี้จากแหล่งใด

.....

.....
9. ปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ท่านเข้าร่วม โครงการนี้

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. เมื่อท่านเข้าอยู่อาศัยแล้วท่านพอใจกับบริเวณพื้นที่ใช้สอยส่วนตัวมากน้อยแค่ไหนลดลงไหม และต้องปรับปรุงส่วนไหนบ้าง

.....

.....

11. เมื่อท่านเข้าอยู่อาศัยแล้วมีการแบ่งพื้นที่ใช้สอยรวมอย่างไร วิธีการใดบ้าง

.....

.....

12. ในความคิดของท่านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในโครงการนี้ ท่านชอบหรือไม่ มีข้อดีข้อเสียอย่างไร

.....

.....

13. ข้อเสนอแนะ

.....

.....



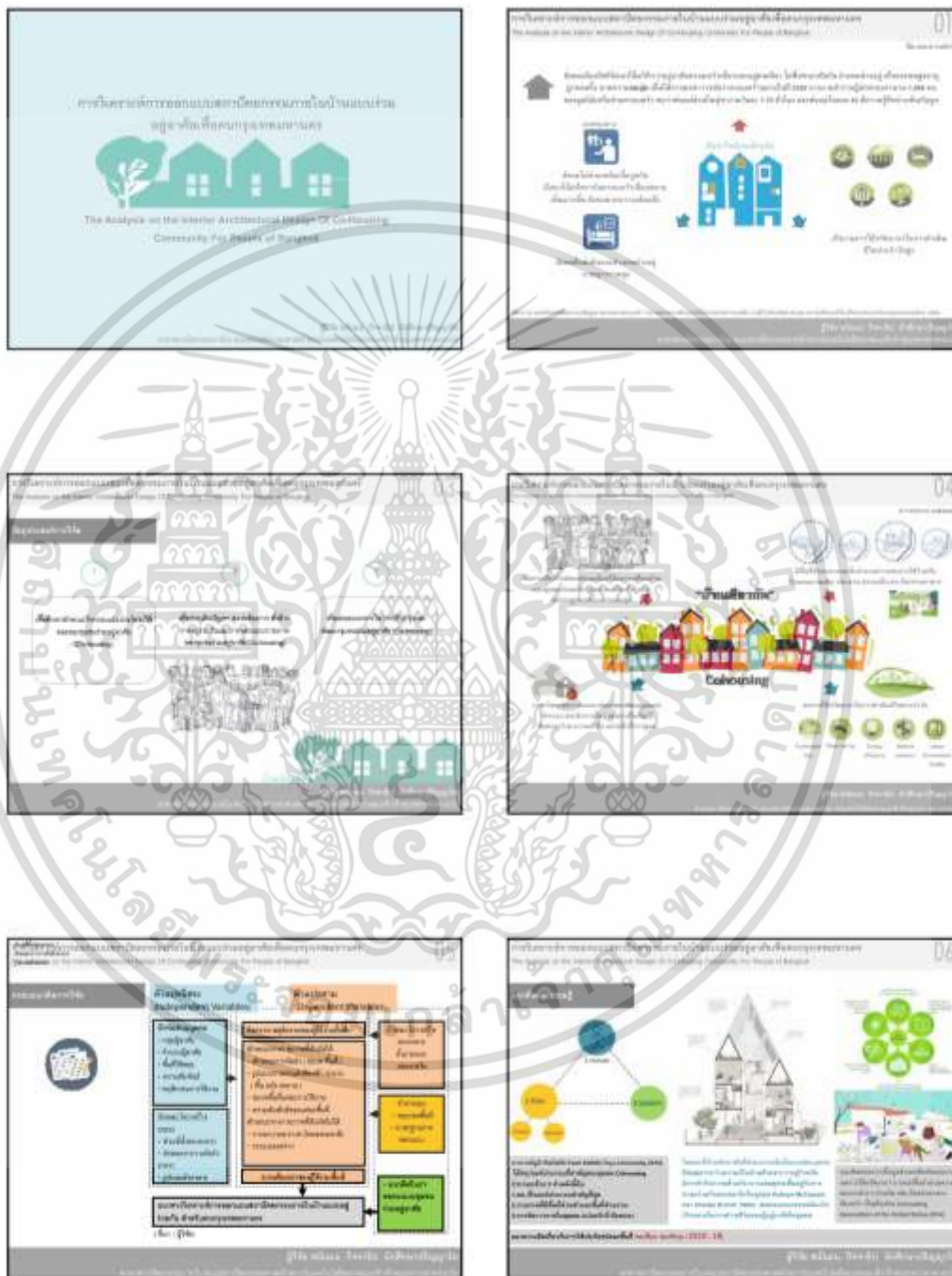
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างแบบสังเกต

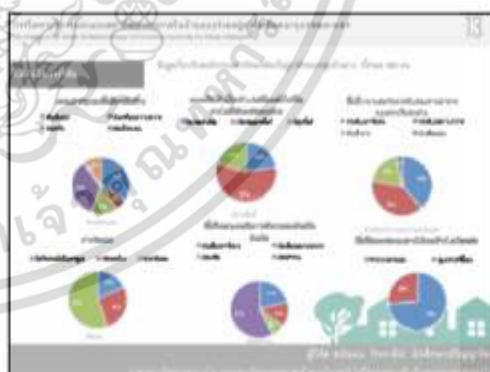
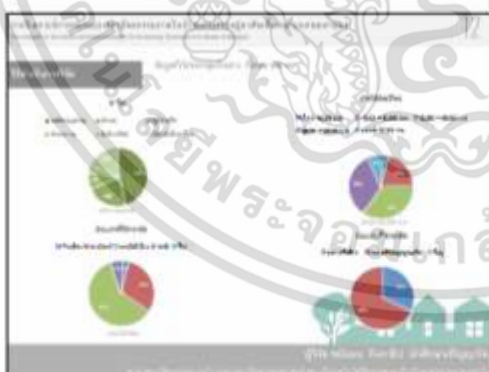
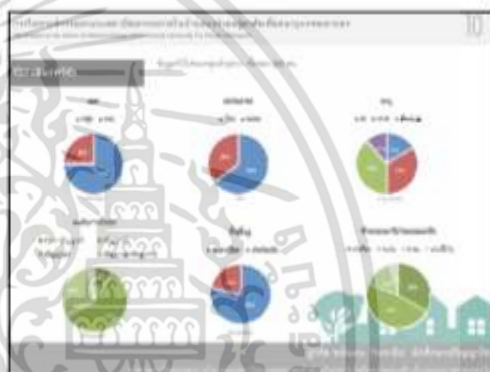
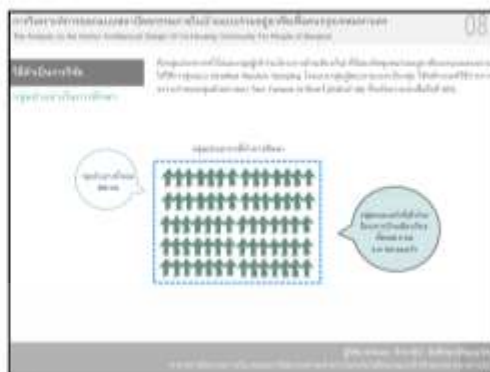
โครงการ.....		เจ้าของบ้าน.....	
 <div data-bbox="619 801 1059 871" style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> ภาพร่าง(Sketch Design) / ภาพถ่าย </div>			
พื้นที่ใช้สอย		กิจกรรม-พฤติกรรม	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างการนำเสนอผลงาน



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

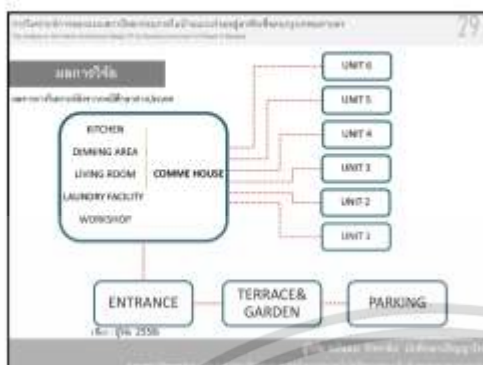


Table with 5 columns and 2 rows of data, likely a schedule or list of activities. The columns are numbered 1 to 5.

1	2	3	4	5
กิจกรรม สอน ความรู้ ด้าน การ ปลูก พืช	การ ปลูก พืช ใน โรง เรือน	การ ปลูก พืช ใน แปลง จริง	การ ปลูก พืช ใน แปลง จริง	การ ปลูก พืช ใน แปลง จริง



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างบทความ

การวิเคราะห์การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในบ้านแบบร่วมอยู่อาศัย
เพื่อคนกรุงเทพมหานคร

The Analysis on the Interior Architectural Design Of Co-Housing Community
For People of Bangkok

ชนันมณ กิจจาธิป¹ จันทิ เพชรานนท์²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การออกแบบบ้านร่วมอยู่อาศัย (CoHousing) เพื่อคนกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นลักษณะของที่อยู่อาศัยแบบอยู่ร่วมกัน โดยศึกษาโครงการที่มีอยู่ในประเทศไทย จำนวน 3 โครงการ ได้แก่ 1. โครงการบ้านเดี่ยวกัน@ลาดพร้าว 29, 2. โครงการบ้านเดี่ยวกัน2, 3. โครงการเท็นเฮ้าส์ เป็นต้น ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโครงการ พฤติกรรม กิจกรรม ความต้องการ พื้นที่ใช้สอย ปัญหา ของผู้อาศัยภายในโครงการ

การวิจัยนี้ได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสำรวจ สังเกต รูปแบบลักษณะกิจกรรมการใช้สอยพื้นที่ภายใน ส่วนตัวและพื้นที่ส่วนกลาง การใช้งานพื้นที่ร่วมกัน และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ออกแบบ จำนวน 1 ท่าน และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ บ้านเดี่ยวกันลาดพร้าว@29 จำนวน 3 ครอบครัว, บ้านเดี่ยวกัน2 จำนวน 2 ครอบครัว, เท็นเฮ้าท์ จำนวน 2 ครอบครัว ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปถึง แนวความคิด พฤติกรรม ความต้องการทั้งด้านการอยู่ร่วมกันและการออกแบบกายภาพ ลักษณะกิจกรรมและประโยชน์ใช้สอย ปัญหาในปัจจุบันของผู้อาศัย เพื่อแนวทางในการเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing)

จากผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มคนส่วนใหญ่ในเมืองมีความต้องการรูปแบบภายนอกที่มีบริเวณที่จอดรถ มีสภาพแวดล้อมโดยรอบที่ดีและปลอดภัย และสะดวกต่อการเดินทาง ในขณะที่เดียวกันสภาพแวดล้อมภายในบ้านต้องมีพื้นที่ใช้สอยบริเวณส่วนรวมขนาดใหญ่กว่าพื้นที่ส่วนตัวโดยเรียงจากมีความต้องการพื้นที่พักผ่อน พื้นที่รับประทานอาหารและห้องนอนตามลำดับมีความสนใจการร่วมกันลดค่าใช้จ่ายและมีชุมชนเล็กๆ ที่มี ความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกันซึ่ง ผลสรุปการวิจัยนี้เพื่อวิเคราะห์การออกแบบร่วมอยู่อาศัยชุมชนร่วมอยู่อาศัย ให้ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ : ชุมชนร่วมอยู่อาศัย วิถีชีวิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Abstract

The objective of this research is to analyse the interior design of the co-housing community for Bangkok people. The case studies used as references in this research are including '@Ladprao 29 Co-Housing'. The data collection methods are including the observation of the surrounding environment, including both living quarters and public areas, the interview with an expert and a designer of a co-housing project, and focus group interviews with two families from each project. Then the collected data is analyzed into average percentage to summarize the result, including the idea, behaviors, the needs for co-housing and physical design of the community, the activities and facilities, and the problems regarding the co-housing concept. The finding will be used as a reference source for the further improvement of the co-housing community.

The results of this study have shown that most of the people need parking area, safe environment, and convenient transportation while having larger public areas within the house than the private quarters by giving priority to the recreational area, followed by the dining area, and the bedrooms. This arrangement is based on their mutual interest in reducing their living cost and having a small and friendly community. The finding from this research will be a guideline for the co-housing community that suit the lifestyles of the people of Bangkok. Project', 'Baan Diew Gan Housing Project', and 'Ten Houses Housing Project' through the studying of the related documents, the physical environment of the location, behavioral activities, and the lifestyles of those living according to the co-housing concept.

Keywords: Community and Lifestyle , Cohousing Community

1. บทนำ

โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสังคมเมืองมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้นจนกลายเป็นโลกแห่งเทคโนโลยีการใช้พลังงานที่สิ้นเปลืองมากขึ้นส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติทำให้พลังงานจากธรรมชาติเริ่มหมดไปจึงต้องหาแนวทางการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน ในโลกาภิวัตน์นี้จะอยู่อย่างไรให้ยั่งยืนและพอเพียง

แนวทางการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนเป็นการอยู่กับสิ่งแวดล้อมและนำเทคโนโลยีในปัจจุบันมาปรับเข้าด้วยกัน โดยการใช้พลังงานที่ธรรมชาติสร้างมาใช้กับการดำรงชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัยพลังงานต่างๆ เช่น น้ำ กระแสลม ไฟฟ้า ใช้เท่าที่จำเป็นถ้ามีสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ทั้งภายนอกและภายใน ก็มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อสร้างชุมชนแบบอย่างชุมชนร่วมอยู่อาศัยเป็นอีกหนึ่งแนวทางของรูปแบบวิถีการอยู่อาศัยที่สะท้อนถึงความเป็นไปได้ในการคลี่คลายปัญหาต่างๆ (ปาลิตา ศรีสง่า, 2015, หน้า 3) ที่เราเผชิญอยู่ เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่สามารถหล่อหลอมเยาวชนให้เติบโตขึ้นอย่างมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความเสียสละ เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ เพื่อประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่ายได้อย่างเป็นธรรมชาติ

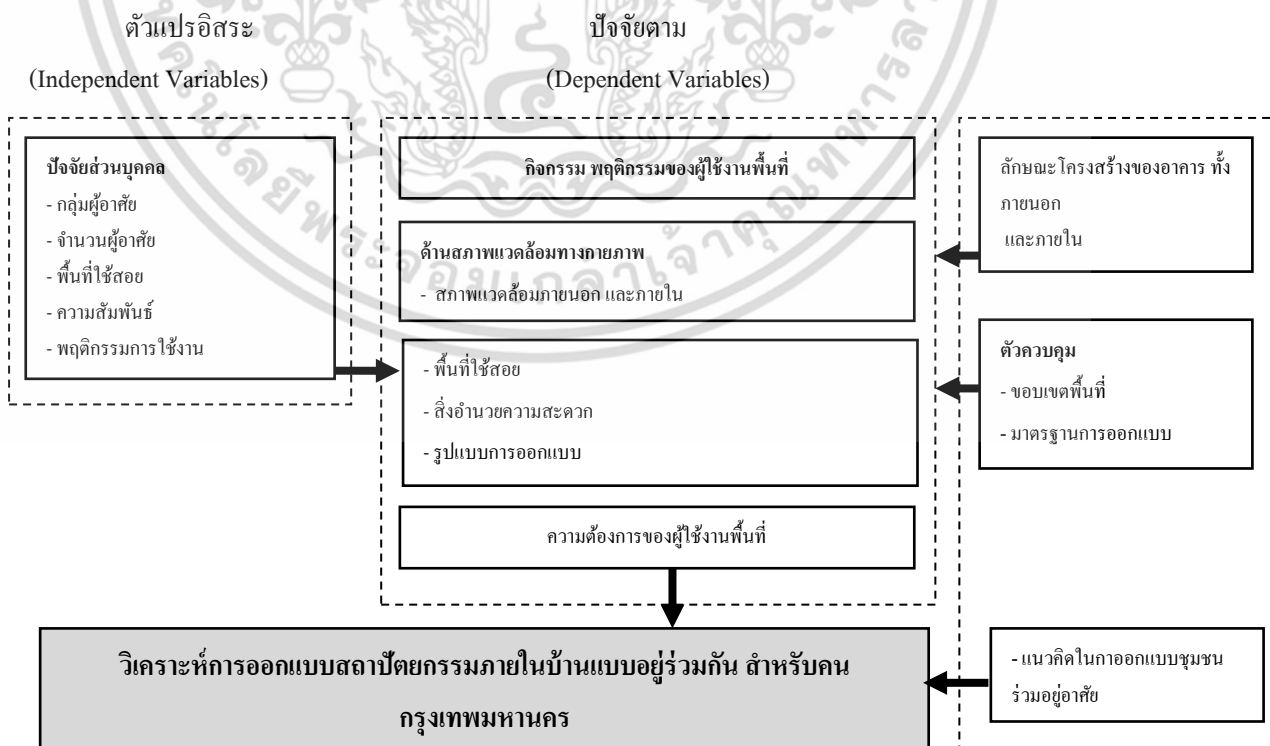
แนวทางการศึกษาชุมชนร่วมอยู่อาศัยให้สอดคล้องกับความต้องการของคนกรุงเทพมหานคร เป็นที่พัก

อาศัยที่มีการใช้พลังงานจากธรรมชาติร่วมกับเทคโนโลยีที่เพียงพอกับความจำเป็นมีระบบการจัดการที่ทำให้คนเมืองสามารถอยู่อย่างพอเพียงได้และประหยัดทรัพยากร ที่ไม่จำเป็นหรือฟุ่มเฟือย สามารถเป็นบ้านแบบอย่างในอนาคตได้อย่างสมบูรณ์แบบ เป็นการสร้างสังคมจากกลุ่มเพื่อนบ้านที่มีแนวคิดของการเกื้อกูลช่วยเหลือกันและการลดการใช้ทรัพยากร การแชร์สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ร่วมกัน เช่น ห้องส่วนกลาง ห้องครัว เป็นต้น(The Cohousing Association of the United States,2014) ในขณะที่บ้านพักอาศัยที่ยังคงกรรมสิทธิ์ของแต่ละบุคคล มีสมดุลระหว่างความเป็นส่วนตัวและการอยู่ร่วมกัน มีการทำกิจกรรมด้วยกัน ความสมดุลจะขึ้นอยู่กับการตกลงร่วมกันของสมาชิกในชุมชน (Kathryn McCamant and Charles Durrett , 1997) และสอดคล้องกับเป้าหมายในการดำรงชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชน และมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการอยู่อาศัย เช่น เป็นชุมชนประหยัดพลังงานอีกด้วย

งานวิจัยชิ้นนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อวิเคราะห์กระบวนการออกแบบบ้านร่วมอยู่อาศัย ให้เกิดปัจจัยสำเร็จของชุมชนร่วมอยู่อาศัยที่สอดคล้องกับสังคมไทยในปัจจุบันอันมีวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากสังคมไทยในอดีตทั้งในด้านทัศนคติของผู้ที่ต้องการมีบ้านวัฒนธรรมครอบครัวเดี่ยวที่แยกกันอยู่ โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์และออกแบบอย่างมีส่วนร่วมกับกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการที่อยู่อาศัยในแนวคิดชุมชนร่วมอยู่อาศัยเพื่อคนกรุงเทพมหานคร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการออกแบบบ้านแบบชุมชนร่วมอยู่อาศัยเพื่อคนกรุงเทพมหานคร
- 2.2. เพื่อศึกษากิจกรรม พฤติกรรมการใช้งาน และความต้องการของที่พักอาศัยภายใต้แนวความคิดที่อยู่อาศัยแบบชุมชนร่วมอยู่อาศัยเพื่อคนกรุงเทพมหานคร



วิเคราะห์การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในบ้านแบบอยู่ร่วมกัน สำหรับคนกรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า แผนภูมิที่ 1 แสดงแผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดการวิจัย ที่มา: ผู้วิจัย (2558)

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาในเรื่องแนวความคิดการออกแบบที่พักอาศัยแบบอยู่ร่วมอาศัย เป็นต้นแบบที่
พักอาศัยที่เหมาะสมในอนาคต

4. วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ กลุ่มผู้อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีความต้องการอยู่อาศัยในแนวคิดชุมชน
ร่วมอยู่อาศัย และเข้าร่วมกระบวนการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมร่วมกับโครงการ “บ้านเดียวกัน”

1. กลุ่มบุคคลทั่วไป

- บุคคลทั่วไป
รวม 60 คน

2. กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ

- ครอบครัวที่ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการบ้านเดียวกัน
รวม 3 ครอบครัว

รูปที่ 1 ภาพแสดงกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย (ที่มา: ผู้วิจัย 2558)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการศึกษาภาคสนาม
โดยเครื่องมือในการวิจัยนี้ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ และแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การสัมภาษณ์

1.1 การสัมภาษณ์ (ผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ) เป็นแบบไม่มีโครงสร้าง แบ่งเป็น
หัวข้อ ดังนี้
เริ่มจากประวัติความเป็นมา และกฎระเบียบ รูปแบบบ้าน กิจกรรม สภาพ
ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แนวทางแก้ไขปัญหา

2. แบบสำรวจด้านกายภาพ

เป็นแบบสำรวจด้านกายภาพของโครงการ บ้านเดียวกัน ขนาดพื้นที่ ผังการจัดวาง
เครื่องเรือน รูปแบบเครื่องเรือนและวัสดุ และรูปแบบการตกแต่งภายในบ้านของกรณีศึกษา

2.1 กล้องถ่ายรูป ใช้ในการเก็บข้อมูลภาพถ่ายทัศนียภาพภายนอกอาคาร และ
ทัศนียภาพภายในพื้นที่ใช้สอยส่วนรวม

3. แบบสอบถาม

แบบสอบถามจะเป็นการสร้างคำถามเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อ
สอบถามข้อมูลพื้นฐาน พฤติกรรมของผู้ใช้โดยทั่วไป ความต้องการพื้นฐาน ทัศนคติ ทั้งภายในและภายนอก
อาคาร ทัศนคติต่อการออกแบบเกี่ยวกับสถาปัตยกรรม การคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม การจัดพื้นที่ต่างๆ และสิ่งอำนวยความสะดวก
ความสะดวกที่ต้องการเพิ่มเติม และสภาพปัญหาในการใช้งานพื้นที่ในปัจจุบันของผู้อาศัย โดยมุ่งเน้น
วัตถุประสงค์ของคำถามเพื่อนำผลที่ได้ไปเสนอแนะแนวทางการออกแบบบ้านแบบอยู่ร่วมกัน สำหรับคน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรุงเทพมหานคร โดยประเด็นคำถามนั้น จะแบ่งออกเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended) และคำถามแบบปลายปิด (Close Ended) โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสำรวจด้านพฤติกรรมของผู้ใช้งาน

ส่วนที่ 2 แบบสำรวจความต้องการด้านการมีส่วนร่วม พื้นที่ที่ใช้สอยส่วนรวม

ส่วนกลาง

ส่วนที่ 3 แบบสำรวจความต้องการรูปแบบอาคารภายนอก

ส่วนที่ 4 แบบสำรวจความต้องการรูปแบบสภาพแวดล้อมภายใน

ส่วนที่ 5 แบบสำรวจความต้องการด้านแนวคิดการประหยัดพลังงาน

ส่วนที่ 6 ข้อมูลทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถาม

การทดสอบเครื่องมือการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอแบบสอบถามไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาเนื้อหาตลอดถึงความยากง่ายของภาษาที่ใช้ และนำเครื่องมือวิจัยไปทำงานศึกษานำร่อง โดยทำการทดสอบกับประชาชนกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มผู้อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีความต้องการอยู่อาศัยในแนวคิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 60 ชุด ทำการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา คือ ความถี่ ร้อยละ เพื่อหาข้อบกพร่องของเครื่องมือวิจัย และทำการปรับปรุงให้สอดคล้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์การวิจัย ก่อนจะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้มีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการ ดังนี้

1. ช่วงศึกษาข้อมูลจากกรณีศึกษาต่างๆ ทั้งต่างประเทศและในประเทศ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย สร้างขั้นตอนการทำงานและทดลองปฏิบัติออกแบบ
 2. วิธีการสำรวจบริเวณ โครงการอสังหาริมทรัพย์บ้านเดียวกัน ทำการถ่ายภาพทั้งภายนอกและภายในอาคาร วัสดุประกอบภายใน จดบันทึกการจัดวางเครื่องเรือน รูปแบบของเครื่องเรือน บันทึกข้อมูลการจัดวางผังเครื่องเรือนภายในห้องพักด้วยการจดบันทึกตำแหน่งที่ตั้ง และพื้นที่ที่ใช้สอยภายในโครงการ
 3. วิธีการสัมภาษณ์ ทำการนัดวันเวลาสถานที่เพื่อทำการสัมภาษณ์ผู้ร่วมอาศัยหรือเจ้าของบ้าน 3 ครอบครัว เข้าร่วมสังเกตการณ์ โดยวิธีการบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยการจดบันทึก
 4. วิธีการทำแบบสอบถาม แจกแบบสอบถามบุคคลทั่วไป ทำในลักษณะการแจกพร้อมรับคืนทันที โดยแจกทั้งหมด 60 ชุด รับกลับคืนทั้งหมด และ แบบออนไลน์ 300 ชุดคิดเป็น 100%
- วิธีการเก็บข้อมูลทั้งหมดใช้ระยะเวลา 1 เดือน
- การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา
- การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้
- การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาพฤติกรรม กิจกรรม ความต้องการในด้านต่างๆ ลักษณะทางกายภาพทั้งภายนอกและภายใน และสภาพปัญหาในกาการใช้งานพื้นที่ใน โดยวิธีการสอบถามโดยรวมและแจกแบบสอบถาม โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวคิดการออกแบบชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) โดยวิธีการแจกแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ ร้อยละ

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 สรุปการศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. Participatory Process: ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
2. Intentional Neighborhood Design: ออกแบบเพื่อนบ้านตามความสัมพันธ์
3. Private Homes & Common Facilities: บ้านส่วนตัวและพื้นที่ส่วนกลาง
4. Resident Management: บริหาร โดยชุมชน
5. Nonhierarchical Structure and Decision Making: มีการตัดสินใจร่วมกันอย่างเสมอภาค (นิยามโดย Chris Scotthanson & Kelly Scotthanson, 2004: Denmark) และเป็นรูปแบบที่นำไปใช้พัฒนาต่อไป

ตารางที่ 1 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานที่นำมาใช้ ในงานวิจัยของโครงการบ้านเดียวกัน ที่มา: ผู้วิจัย 2558

ลำดับ	ครอบครัว	จำนวน	พื้นที่ส่วนกลาง
1.	(A)	5	ห้องนั่งเล่น ห้องครัว ห้องอาหาร สระว่ายน้ำ ห้องน้ำ สวน ที่จอดรถ
2.	(B)	2	
3.	(C)	3	

6.1.1 สภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร

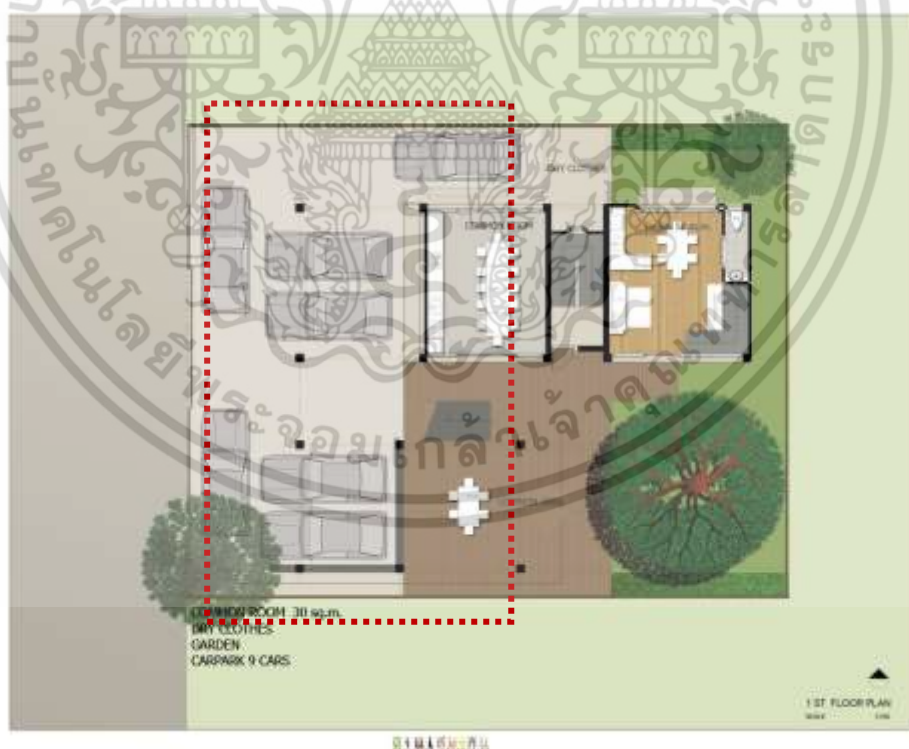
- การวางแผนของอาคารควรวางในลักษณะตามแนวการเดินทางของดวงอาทิตย์ ให้ด้านยาวของตัวอาคาร โดนความร้อนน้อยที่สุด เพื่อลดอุณหภูมิของตัวอาคารลง และอาจจะปลูกต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาภายในบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 2 แสดงภาพทัศนียภาพภายนอกของโครงการ กรณีศึกษาโครงการบ้านเดียวกัน
@ลาดพร้าว29 โดยสถาบันอาศรมศิลป์

ที่มา: <http://thinkofliving.com/2012/03/09/the-co-housing-ลาดพร้าว-29/>

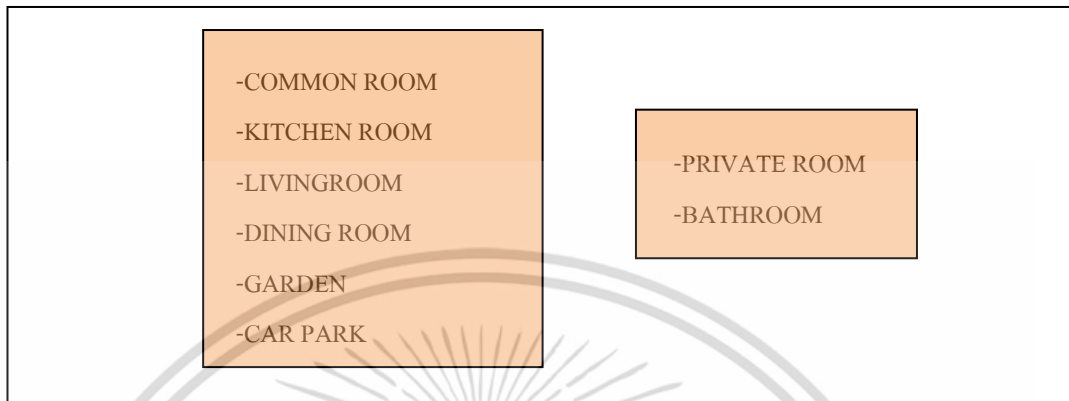


รูปที่ 3 แสดงการวางตำแหน่งพื้นที่จอดรถและพื้นที่ส่วนกลางที่ใช้ร่วมกันภายใน
โครงการบ้านเดียวกัน@ลาดพร้าว29 โดยสถาบันอาศรมศิลป์

ที่มา: <http://thinkofliving.com/2012/03/09/the-co-housing-ลาดพร้าว-29/>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

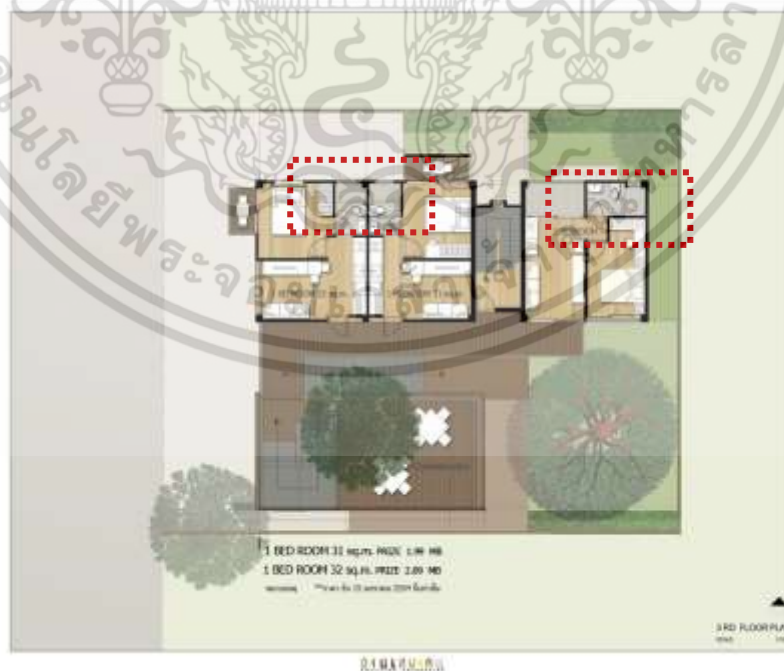
- ต้องมีพื้นที่จอดรถทั้งรถยนต์เพียงพอต่อความต้องการของผู้พักอาศัย
- ควรจะมีพื้นที่นั่งเล่นพักผ่อนภายนอกอาคาร และมีความร่มรื่นมากขึ้น เพื่อให้สมาชิกมาพบปะกับเพื่อนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมพักอาศัย และเป็นการใช้งานพื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- มีโรงรับแขก เวลาที่มีผู้มาติดต่อหอพัก หรือมีเพื่อนมาเยี่ยมจะได้มีพักผ่อนพื้นที่เป็นสัดส่วน



รูปที่ 4 แสดงการแบ่งพื้นที่ส่วนต่างๆ จากการสำรวจ ที่มา: ผู้วิจัย 2558

6.1.2 สภาพแวดล้อมภายในอาคาร

- ขนาดของห้องพักที่เหมาะสมมีขนาดพื้นที่ตามความต้องการของผู้อาศัย
- ตำแหน่งห้องน้ำส่วนใหญ่อยู่อหลังห้อง เนื่องจากงานระบบท่อต่างๆ ที่ต้องการการซ่อมบำรุงที่ง่าย พื้นที่ห้องน้ำที่ต้องการแสงแดดและการระบายอากาศที่ดี และที่สำคัญประตูหน้าน้ำควรจะต้องอยู่ด้านในของห้องพักเพื่อให้เกิดความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว



รูปที่ 4 แสดงตำแหน่งของห้องน้ำที่เหมาะสมกับการใช้งาน คืออยู่บริเวณหลังห้องพัก ส่วนประตูห้องน้ำอยู่ด้านในห้อง

ที่มา: <http://thinkofliving.com/2012/03/09/the-co-housing-ภาคพริ้ว-29/>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2 สรุปการศึกษากิจกรรม พฤติกรรม และความต้องการของผู้อาศัยที่เกิดขึ้นภายในห้องพัก จากการทำแบบสอบถามความคิดเห็น และความต้องการของผู้ใช้งาน สามารถสรุปผลได้ ดังนี้ ตัวอย่างตารางผลการวิเคราะห์จากโปรแกรมทางสถิติ

ตารางที่ 2 สรุปความสนใจในการพักอาศัยแนวคิชุมชนร่วมอยู่อาศัย (n = 300)

	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
จำนวน	1.6	0.5	1	4
ความต้องการ	1.8	0.4	1	2

ที่มา: ผู้วิจัย 2558

ตารางที่ 3 สรุปกิจกรรม พฤติกรรม และความต้องการของผู้ใช้งานบ้านพักอาศัย (n= 300)

กิจกรรม พฤติกรรม	ความถี่	ร้อยละ	แสดงแผนภูมิ
ความต้องการของผู้ใช้งาน			
ต้องการแนวคิชุมชนร่วมอยู่อาศัย(Cohousing)			ต้องการ
ไม่ต้องการ	61	16.3	ไม่ต้องการ
ต้องการ	214	83.7	ต้องการ

ที่มา: ผู้วิจัย 2558

6.2.1 ด้านกิจกรรม และพฤติกรรมของผู้ใช้งาน

จากการศึกษาพบว่า แนวคิชุมชนร่วมอยู่อาศัยส่วนใหญ่มีความสนใจ ร้อยละ 84 และกิจกรรมและพฤติกรรม ร่วมกันของผู้ใช้งานมีความต้องการชุมชนแบบอยู่ร่วมอาศัย

ตารางที่ 4 สรุปความต้องการรูปแบบภายนอกอาคาร (n = 300)

รูปแบบสไตล์การตกแต่ง	ความถี่	ร้อยละ	แสดงแผนภูมิ
ทันสมัย (Modern)	285	76.0	ทันสมัย (Modern)
ร่วมสมัย ผสมผสาน (Contemporary)	63	16.8	ร่วมสมัย ผสมผสาน (Contemporary)
ย้อนยุค (Classic)	27	7.2	ย้อนยุค (Classic)
อื่นๆ	0	0	อื่นๆ
พื้นที่ใช้งานภายนอกอาคาร			
พื้นที่จอดรถ	218	58.1	พื้นที่จอดรถ
พื้นที่สวน	24	6.4	พื้นที่สวน
พื้นที่ออกกำลังกาย	92	24.5	พื้นที่ออกกำลังกาย
พื้นที่นั่งเล่น	41	10.9	พื้นที่นั่งเล่น

ที่มา: ผู้วิจัย 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2 ด้านรูปแบบอาคารทั้งภายนอกและภายใน

จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการตกแต่งอาคารส่วนใหญ่ต้องการตกแต่งแบบสไตล์ทันสมัย ร้อยละ 76 พื้นที่ภายนอกอาคารเกินครึ่งต้องการพื้นที่จอดรถ ร้อยละ 58 ชอบสไลด์โมเดิร์น ร้อยละ 86 และมีความต้องการพื้นที่สวน ออกกำลังกายและพื้นที่นั่งเล่นรองลงมา ให้ผลว่าส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัว

6.3 สรุปการศึกษาแนวคิดการออกแบบ

ตารางที่ 5 สรุปความต้องการด้านแนวคิดพลังงานธรรมชาติในการออกแบบภายในที่พักอาศัย (n = 300)

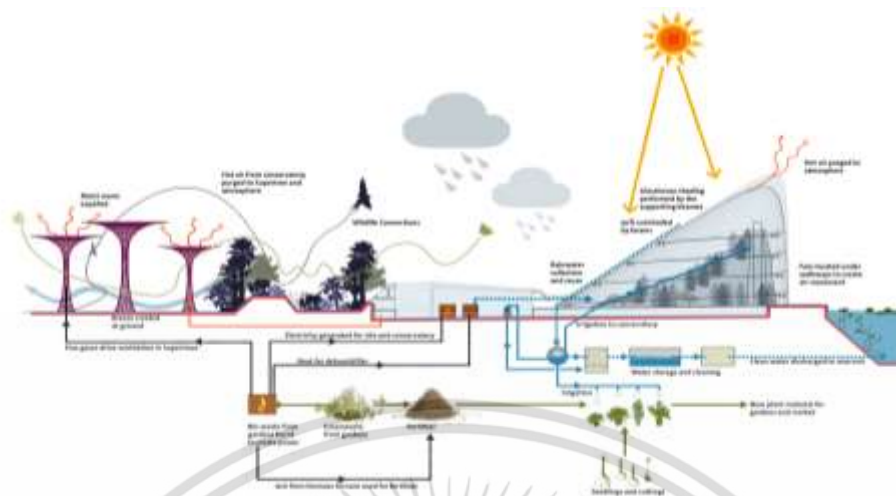
ความต้องการด้านแนวคิดพลังงานธรรมชาติ	ความถี่	ร้อยละ	แสดงแผนภูมิ
ความสนใจแนวคิดการใช้พลังงานธรรมชาติ			
ไม่สนใจ	15	3.2	
สนใจ	285	96.8	
ต้องการนำแนวคิดพลังงานธรรมชาติมาใช้ในการออกแบบที่พักอาศัย			
ไม่ต้องการ	10	1.6	
ต้องการ	290	98.4	

จากการทำแบบสอบถามความคิดเห็น และความต้องการของผู้ใช้งานมีความสนใจในเรื่องแนวคิดการแนวคิดพลังงานธรรมชาติ ร้อยละ 96.8 และมีความต้องการให้นำแนวคิดการออกแบบแนวคิดพลังงานธรรมชาติมาใช้ในการออกแบบที่พักอาศัย ร้อยละ 98.4

สาระสำคัญของแนวคิดพลังงานธรรมชาติในการออกแบบภายในที่พักอาศัย ที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ การออกแบบและก่อสร้างอาคารที่มีความกลมกลืน มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่สามารถช่วยให้ผู้อยู่อาศัย รวมถึงธรรมชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดการใช้พลังงานและทรัพยากรทางธรรมชาติได้เป็นอย่างดี รวมถึงช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อน โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมตามวิธี Passive Design อย่างเต็มที่ คือการใช้พลังงานจากธรรมชาติให้มากที่สุด และใช้วิธีการทาง Active Design เท่าที่จำเป็น คือ ลดการใช้พลังงานจากเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิดให้มากที่สุด อรรถน เศรษฐบุตร (2556) โดยแบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การออกแบบให้มีความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ ทิศทางแดด ลม ฝน



รูปที่ 5 แสดงการวางอาคารแนวทางการประหยัดพลังงานในประเทศสิงคโปร์

ภาพระบบทำงานของ การเก็บกักน้ำจากน้ำฝน การระบายอากาศ การใช้พลังงานหมุนเวียน และการส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ ที่มา: <http://www.archdaily.com>

2. การออกแบบที่มุ่งเน้นให้เกิดการนำพลังงานธรรมชาติเข้ามาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ เช่น แสงแดด ลม



รูปที่ 6 แสดงการใช้ Solar Cell เก็บพลังงานไปใช้ต่อ

ที่มา: ภาคอาคารธุรกิจ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานภาพจาก

<http://greenbuildingelements.com>

3. การออกแบบให้เกิดภาวะน่าสบาย ลดความร้อนในอาคาร มีการระบายอากาศที่ดีการปรุงแต่งสภาพแวดล้อมโดยรอบอาคาร เป็นขั้นตอนแรกๆที่ผู้ออกแบบควรพิจารณา ซึ่งมีผลทำให้สามารถลดภาระในการทำความเย็นให้กับตัวอาคารได้ (ชุดการจัดแสดงที่ 38 คุณลักษณะของอาคาร Building Features หน้า 4 จาก 45)

4. การออกแบบที่มีการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างที่ลดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ตัวอย่างเช่น

- การใช้ฉนวนหนา มีประสิทธิภาพที่ดีกว่าฉนวนและอิฐบล็อก ทั้งกันความร้อน กัน
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสียง ทนไฟ น้ำหนักเบา ประหยัดพลังงาน ใช้งานง่าย และมีอายุการใช้งานนานกว่า 50 ปี

- การใช้ปูนซีเมนต์ที่มีการผลิตที่ช่วยลดปริมาณคาร์บอนในอากาศ ลดการใช้พลังงาน ได้ผลิตภัณฑ์ลากลคาร์บอน
- การใช้วัสดุทดแทนไม้ ลดการทำลายธรรมชาติ
- การใช้สีทาอาคารที่ไม่มีสารตะกั่ว ปรอท มีฟิล์มสะท้อนความร้อนลดอุณหภูมิในอาคาร มาตรฐานฉลากเขียว
- การใช้สุขภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่างๆ ในห้องน้ำที่ช่วยลดปริมาณการใช้น้ำให้มากที่สุด
- การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ประหยัดพลังงาน เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า เบอร์ 5 การใช้หลอด LED เป็นต้น

7. สรุปแนวทางการออกแบบชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ภายใต้แนวคิดการประหยัดพลังงาน

1. สรุปแนวทางในการออกแบบชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ภายใต้แนวคิดการประหยัดพลังงาน จากการวิเคราะห์โครงการบ้านเดียวกัน โดยสถาบันอาศรมศิลป์ กิจกรรม พฤติกรรม ความต้องการต่างๆ ของผู้เข้าอยู่อาศัยจริง
2. รูปแบบสภาพแวดล้อมภายใน จะเห็นได้ว่าการพัฒนาชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับครอบครัว ความต้องการพื้นที่ใช้งาน ความเป็นส่วนตัว ข้อจำกัดเรื่องเวลาต่างๆ ต้องการความคิดเห็นจากสมาชิก ถึงทางออกอื่นๆ ในการจัดการแก้ไขปัญหาได้ การนำเสนอพื้นที่ใช้สอยร่วมกัน รูปแบบแนวทางการออกแบบภายใน วัสดุตกแต่ง ขนาดพื้นที่ ล้วนมีผลในการร่วมออกแบบบ้านให้เป็นไปอย่างเท่าเทียมเพื่อหาทางออกร่วมกัน

8. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการออกแบบ การออกแบบชุมชนร่วมอยู่อาศัย (Cohousing) ภายใต้แนวคิดพลังงานจากธรรมชาติ กรณีศึกษาบ้านเดียวกัน @ลาดพร้าว29 โดยสถาบันอาศรมศิลป์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเกตเห็นถึงลักษณะของผู้ที่ตัดสินใจเข้าร่วม โครงการ บ้านเดียวกัน พบว่าได้มีการออกแบบจัดวางพื้นที่ภายนอกอาคารบางส่วนที่ยังจัดได้ว่ายังไม่เหมาะสมกับการใช้งานของพื้นที่นั้นๆ พื้นที่ภายในห้องต่อจำนวนผู้พักอาศัยยังไม่เหมาะสม พื้นที่โถงทางเดินเล็ก การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ส่วนกลาง จากปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านความสะดวก และด้านความปลอดภัย ให้แนวคิดว่าในการตัดสินใจการสร้างทางเลือกของรูปแบบที่อยู่อาศัยด้านกายภาพ กติกาชุมชน และรูปแบบการอยู่อาศัยร่วมกันในด้านกิจกรรมของกลุ่มสมาชิก โดยใช้กิจกรรมต่างๆ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่ออกมาเป็นพื้นที่ทางกายภาพเพื่อการอยู่อาศัยร่วมกัน ก่อให้เกิดบรรยากาศในการพัฒนาให้เป็น ไปในทางที่พึงประสงค์

จากการสำรวจความต้องการ การออกแบบชุมชนร่วมอยู่อาศัย บ้านเดียวกัน @ลาดพร้าว29 โดยสถาบันอาศรมศิลป์ พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการบ้านที่มีการตกแต่งทั้งภายนอกและภายในอาคารที่ทันสมัย มีการใช้แนวคิดการประหยัดพลังงานในการออกแบบ ต้องการพื้นที่จอดรถเพิ่มเติม ต้องการขนาดพื้นที่ห้องพักใหญ่ ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน การรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด มีการรักษาความปลอดภัยทุกวัน โดยเฉพาะมีการแยกขยะแต่ละประเภท และการสร้างความเป็นส่วนตัวในห้องพัก ดังที่ ผุสดี ทิพพัส (2541 : 31) ได้กล่าวว่า "ผู้ออกแบบต้องอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของผู้ใช้สอยเนื้อที่นั้นๆ เพื่อที่จะทราบได้ว่า ผู้ใช้สอยแต่ละส่วนมีมากน้อยเพียงใด มีความถนัดและความเคยชินอย่างไร โดยเฉพาะอาคารประเภทที่พักอาศัย เช่น บ้าน

ผู้ออกแบบควรจะต้องทราบเกี่ยวกับนิสัยความประพฤติ ความชอบ อาชีพ อายุ เพศ ของผู้ที่อยู่อาศัยเป็นประจำ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะสะท้อนถึงความรู้สึกอันเป็นส่วนตัวของเจ้าของบ้านต่อสภาพสังคมภายนอก การออกแบบพื้นที่ใช้สอยที่สำคัญประการหนึ่งนอกเหนือจากการกำหนดเนื้อที่ที่เหมาะสม การกำหนดเฟอร์นิเจอร์ที่เพียงพอแล้ว การจัดวางตำแหน่งเฟอร์นิเจอร์หรือแม้แต่การจัดความสัมพันธ์ต่อเนื้อระหว่างห้องต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงที่ว่างที่ต้องการระหว่างบุคคล (Personal Space) ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความเป็นสัดส่วนในความรู้สึกของผู้อยู่อาศัยหรือผู้ใช้อาคารนั้น "

9. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การออกแบบชุมชนร่วมอยู่อาศัยเพื่อคนกรุงเทพมหานคร ภายใต้แนวคิดพลังงานจากธรรมชาติ เพราะเนื่องด้วยเวลาที่มีจำกัด ถ้ามีโอกาสที่จะศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรเจาะลึกในด้านความต้องการขององค์ประกอบทางสภาพแวดล้อมภายในและพื้นที่ใช้สอย ให้มากขึ้น ทั้งในเรื่องโครงสร้าง รูปทรงของอาคาร วัสดุที่ใช้ แสง สี เสียง พื้น ผนัง ฝ้าเพดาน เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตลอดจนการแสดงผลออกเพื่อลงมือการแก้ไขปัญหามา เพื่อนำไปสู่การอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข เป็นแนวทางการสร้างที่อยู่อาศัยในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ประชาชาติธุรกิจออนไลน์.(2555).

เข้าถึงได้จาก: <http://www.prachachat.net/news>

สืบค้น 11 ตุลาคม 2558.

อรุณศรี เศรษฐบุตร. 2556. **สถาปัตยกรรมสีเขียว**. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก :<http://orns82.wordpress.com/2013/02/07/professional-practice4-green-architecture/>.

สืบค้น 8 พฤศจิกายน 2558.

ปาติดา ศรีสง่า. (2015). การศึกษากระบวนการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นปัจจัย

สำเร็จเอื้อให้เกิดชุมชนร่วมอยู่อาศัย. The Study Participatory Method Design Contributing to Success Factors of Cohousing Community

: Case study of BANNDEAWGAN Real estate Project under Arsomsilp Institute of The Arts

Chemayeff,S.and Alexander,C.(1963).community and Private:Toward a

New Architecture of Humanism.New York:Dobleday.

OUR COMMON HOUSE:USING THE BUILT ENVIRONMENT TO

DEVELOPSUPPORTIVE COMMUNITIES By MARUJA TORRES-ANTONINI UNIVERSITY OF FLORIDA (2001)

Alexander, C.(1966) Notes on the Synthesis of Form. Cambridge, MA:

Harvard University Press.

Florida Eco-Village Will Be the First Affordable Net-Zero Townhome

Development in the US by Timon Singh, 08/02/12

กระทรวงพลังงาน Ministry of Energy

เข้าถึงได้จาก: <http://energy.go.th/2015/>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่หรือใช้เพื่อการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล นางสาวชนันนมน กิจจาริปป
 วัน เดือน ปีเกิด 12 มิถุนายน พ.ศ. 2530
 ที่อยู่ปัจจุบัน 49 ซอยบางแวก แขวงบางแวก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160
 โทร. 086-780-4959

ประวัติการศึกษา

2552 ศิลปกรรมศาสตร์ สาขาออกแบบตกแต่งภายใน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
 ทะเบียนวิชาชีพ ภาศิสถาปนิกใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม
 สาขาสถาปัตยกรรมภายใน เลขที่ ภ-สน 547

ประสบการณ์การทำงานและผลงานวิจัย

2560 – ปัจจุบัน มัณฑนากร มัณฑนากร บริษัท Architects 49
 2557 - 2560 มัณฑนากร บริษัท Leo international design group
 2555 – 25557 มัณฑนากร บริษัทธารารมณ เอสเตทจำกัด
 2553 – 2555 มัณฑนากรอิสระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้